

ISZB-16/2010.
(ISZB-16/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v ^{*}

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottságának**
2010. október 21-én, csütörtökön, 9 óra 8 perckor
a Képviselői Irodaház I. emelet III. számú tanácstermében
megtartott üléséről

^{}A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	4
Az ülés résztvevői	6
Elnöki bevezető, a napirend elfogadása	8
a) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2008. évi tevékenységéről szóló beszámoló (J/198. szám); b) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2009. évi tevékenységéről szóló beszámoló (J/310. szám); általános vita	8
Dr. Szabó Máté szóbeli tájékoztatója	8
Hozzászólások	12
Dr. Szabó Máté válaszai	23
Szavazás a jelentések elfogadásáról	27
Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita	28
a) A társadalmi felzárkózást szolgáló egyes intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/1193. szám)	28
Szavazás	38
b) Az egyes nyugdíjszabályok módosításáról és nyugdíjasokat érintő intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/1128. szám)	38
Szavazás	42
c) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1183. szám)	42
Szavazás	45
d) A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1215. szám)	46
Szavazás	52
e) A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1238. szám)	52
Szavazás	55
Az Állami Számvevőszék jelentése a fogyatékos személyek támogatásában részt vevő nonprofit szervezeteknek nyújtott nem normatív állami támogatás és ingyenes állami vagyонjuttatás felhasználásának ellenőrzéséről	55
Dr. Elek János szóbeli kiegészítése	55
Hozzászólások	57

<i>A magán-nyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (T/1378. szám); a bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása</i>	63
<i>Az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1376. szám); általános vita</i>	63
<i>Szatmári László szóbeli kiegészítése</i>	64
<i>Hozzászólások</i>	65
<i>Szatmári László válaszai</i>	89
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	91
<i>Egyebek</i>	92

Napirendi javaslat

1. a) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2008. évi tevékenységéről szóló beszámoló (J/198. szám)
(Általános vita)
b) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2009. évi tevékenységéről szóló beszámoló (J/310. szám)
(Általános vita)
2. Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita:
 - a) Az egyes nyugdíjszabályok módosításáról és nyugdíjasokat érintő intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/1128. szám)
(Mesterházy Attila, Kiss Péter, Szűcs Erika, Gúr Nándor, Simon Gábor és dr. Varga László (MSZP) képviselők önálló indítványa)
 - b) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1183. szám)
(Gúr Nándor (MSZP) képviselő önálló indítványa)
 - c) A társadalmi felzárkózást szolgáló egyes intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/1193. szám)
(Mesterházy Attila, Kiss Péter, Simon Gábor, Gúr Nándor és Szűcs Erika (MSZP) képviselők önálló indítványa)
 - d) A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1215. szám)
(Bertha Szilvia, Dúró Dóra, Szávay István és Z. Kárpát Dániel (Jobbik) képviselők önálló indítványa)
 - e) A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1238. szám)
(Bertha Szilvia és Z. Kárpát Dániel (Jobbik) képviselők önálló indítványa)
3. Az Állami Számvevőszék jelentése a fogyatékos személyek támogatásában részt vevő nonprofit szervezeteknek nyújtott nem normatív állami támogatás és ingyenes állami vagyonyjuttatás felhasználásának ellenőrzéséről

4. A magán-nyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (T/1378. szám)
(A bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)
5. A Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. évi CXXX. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1379. szám)
(A bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása)
6. Az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1376. szám)
(Általános vita)
7. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Sneider Tamás** (Jobbik), a bizottság elnöke

Ágh Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke
Czunnyiné dr. Bertalan Judit (Fidesz)
Erdős Norbert (Fidesz)
Hirt Ferenc (Fidesz)
Prof. Iván László (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz)
Rónaszékiné Keresztes Monika (Fidesz)
Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Dr. Lanczendorfer Erzsébet (Fidesz)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Dr. Szanyi Tibor (MSZP)
Szűcs Erika (MSZP)
Dr. Varga László (MSZP)
Baráth Zsolt (Jobbik)
Vágó Sebestyén (Jobbik)
Vágó Gábor (LMP)

Helyettesítési megbízást adott

Ágh Péter (Fidesz) megérkezéséig dr. Tapolczai Gergelynek (Fidesz)
Talabér Márta (Fidesz) Czunnyiné dr. Bertalan Juditnak (Fidesz)
Bábiné Szottfried Gabriella (Fidesz) dr. Lanczendorfer Erzsébetnek (KDNP)
Csizi Péter (Fidesz) Hirt Ferencnek (Fidesz)
Erdős Norbert (Fidesz) megérkezéséig prof. Iván Lászlónak (Fidesz)
Prof. Iván László (Fidesz) távozása után Erdős Norbertnek (Fidesz)
Kapus Krisztián (Fidesz) Lakatosné Sira Magdolnának (Fidesz)
Székyné dr. Sztrémi Melinda (Fidesz) Rónaszékiné Keresztes Monikának (Fidesz)
Dr. Tarnai Richárd (KDNP) dr. Stágel Bencének (KDNP)
Dr. Szanyi Tibor (MSZP) távozása után Szűcs Erikának (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Szabó Máté, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa
Dr. Rezsőfi István helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Dr. Lantai Csilla osztályvezető (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Boldizs József szakmai főtanácsadó (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Asztalosné Zupcsán Erika főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Bertha Szilvia országgyűlési képviselő (Jobbik)

Wagner Péter főosztályvezető-helyettes (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Tóth Zsófia (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Dr. Elek János főigazgató-helyettes (Állami Számvevőszék)
Bernáth Ildikó miniszteri biztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Borissza Gyula főosztályvezető-helyettes (Nemzetgazdasági Minisztérium)
Szatmári László főosztályvezető-helyettes (Nemzetgazdasági Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 8 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

SNEIDER TAMÁS (Jobbik), a bizottság elnöke, továbbiakban: ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Engedjék meg, megnyitnánk a mai ülésünket. Kérem, foglaljanak helyet a kedves vendégek!

Köszöntöm képviselőtársaimat és vendégeinket. Megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes, a helyettesítéseket majd később ismertetném. A kiküldött napirendi pont javaslata alapján egy módosítást terjesztenék elő: az 5. napirendi pont tárgyalására ne kerüljön sor, mivel a T/1379-es számú törvényjavaslatához már módosító javaslat sem érkezett, így értelemszerűen kapcsolódó módosító indítvány sem érkezett.

Van-e valakinek kapcsolódó módosító javaslata ehhez? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, és a napirendi pontokat elfogadják, akkor kérem, azt kézfelemeléssel jelezzék! *(Szavazás.)* Úgy látom, egyhangúlag mindenki elfogadta. Köszönöm szépen.

a) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2008. évi tevékenységéről szóló beszámoló (J/198. szám); b) Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2009. évi tevékenységéről szóló beszámoló (J/310. szám); általános vita

Soron következik az állampolgári jogok országgyűlési biztosának 2008. és 2009. évi tevékenységéről szóló beszámolók tárgyalása. Köszöntöm dr. Szabó Mátét, az állampolgári jogok országgyűlési biztosát, valamint a megjelent munkatársait. Javaslom, hogy az 1. a) és b) napirendi pontok vitáját együttesen folytassuk le, természetesen mind a két beszámolóról külön fogunk szavazni. Aki elfogadja ezt a javaslatot, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm. Úgy látom, egyhangúlag elfogadtuk.

Tisztelt professzor úr, köszöntjük. Átadom a szót önnek.

Dr. Szabó Máté szóbeli tájékoztatója

DR. SZABÓ MÁTÉ, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa: Tisztelt Bizottság! Hölgyeim és Uraim! Köszönjük szépen a lehetőséget, hogy beszámolhatunk a bizottság széles tevékenységi területét érintő munkánk két évéről.

Az ombudsmanok tevékenységének mind Magyarországon, mind bárhol Európában, ahol, működnek, az egyik központi vezérelve, hogy a különösképpen rászoruló csoportokkal kell hogy foglalkozzanak. Ezt számtalan helyen és minden szinten, az ENSZ-től lefelé, állapítják meg nap mint nap, és valóban az ombudsmanok, ha jól dolgoznak, akkor a valóban rászoruló csoportok felé irányítják a tevékenységüket.

Annál is inkább fontos ez, mert a panaszkodás egy fordított piramishoz hasonlít nálunk is és Európában is. A fordított piramis abban az értelemben értendő, hogy szinte minden országban, ahonnan felméréseket ismerünk, a magasabban művelt, középosztályi, nagyvárosi emberek, inkább vezető állásúak és egyre magasabb képzettségűek azok, akik panaszokat fogalmaznak meg, és gyakori panaszokkal élnek az ombudsmanokhoz és feltehetően más szervekhez is – az ombudsmanok esetében ez szinte közhely –, tehát a fordított piramis azt jelenti, hogy minél inkább képesek vagyunk megnyilvánulni, annál inkább panaszkodunk, minél inkább peremre szorultak csoportok, annál kevésbé tudják önmaguk megfogalmazni a panaszaikat. Ez önmagában is egy érdekes probléma.

Azonban a mi gyakorlati tevékenységünkben ez azt jelenti, hogy a szociális jellegű panaszoknak a száma, bár emelkedést és növekedést mutat, de messze nem azoktól a csoportoktól kerül megfogalmazásra mennyiségben és mértékben, ahogyan a társadalomról és a helyzetről fennálló ismereteink ezt indokolnák. Tehát ennek következtében ezen a területen,

a szociális területen egy aktív ombudsmani tevékenységre van szükség. Proaktívrá, szoktuk mondani, tehát hogy befogadjuk a panaszokat és feldolgozzuk, ezt természetesen megteesszük, ez kötelező is, azonban mint említettem ennek a fordított piramisnak a képével, tehát ezek a beérkező panaszok nem tükrözik vissza a valós rászorultsági helyzetet. Ennek következtében nálunk is és másutt is a hivatalból indított vizsgálatok orientálása az, ami a szociálisan rászorulóknak, leginkább rászorulóknak felé kezet és lehetőséget nyújt.

A mi gyakorlatunkban kettő, illetve három év - mert az első az csak egy tört év volt - vonatkozásában minden évben indítunk projekteket, így hívjuk, inkább fókuszpontokat, amelyek között évente egy vagy több ilyen rászoruló csoport problémái szerepelnek mint elsődlegesek vagy fontosak. Ez azért is van, mert sajnos azt kell mondjam, mind Magyarországon, mind másutt annyi rászoruló csoport van, és mondjuk, a különös rászorultságot nem mi tudjuk, nem nekünk kell kvázi súlyozni, tehát a rendelkezésre álló lehetőségeink főleg a személyi, de anyagi kapacitásunk is évente egy-egy ilyen fókuszpontnak a színvonalas kivitelezését teszi lehetővé, és, mondjuk nem azt, hogy mindennel mindig foglalkozunk súlypontilag. Jó lenne, de nem lehet, és másutt sem lehet. Ennek következtében az elmúlt három évben – illetve nem elmúlt, mert a mostani még nem múlt el, de most arról is beszélek röviden –, ezekben az években a kiemelt szociálisan rászorult csoportoknak tekintettük első évben a hajléktalanok csoportját és a hajléktalansággal, hajlékvesztéssel összefüggő problémákat. Akkor még messze nem voltak olyan tényezők ismeretesek vagy a láthatáron, mint a hitelválság, annak a lakáspiaci vagy lakhatási hatásai; ne is beszéljünk az aktuális környezeti katasztrófáról, amely szintén ilyen problémákat is bőségesen vet föl. Tehát lehet mondani, hogy ezt az első projektünket, úgy gondolom, jól fókuszáltuk, és az akkori Szociális Minisztérium – bár az elnevezésekkel zavarban vagyok, de Szűcs Erika itt van, és emlékszik rá, hogy éppen milyen minisztériumot vezetett –, tehát már akkor elkezdte támogatni ezt a tevékenységünket. Tudniillik önök előtt nem csupán a beszámoló van, ami a mi hivatali kötelességünk, és amire a forrásokat kapjuk, hanem füzetek is ebben a témában. A hajléktalansági füzet elfogyott, az nincs már, de ezeknek a szürke projektfüzeteknek a kiadására mi külön forrásokkal ha rendelkezünk, akkor tudunk vállalkozni. Ezekben tehát a hajléktalanság volt az első; a fogyatékkal élők volt a második, az a füzet még van és önök előtt van; ebben az évben pedig az idősek azok, akiknek a helyzetével foglalkozunk, és ki fogunk tudni adni egy ilyen füzetet, remélhetőleg, mert a támogatás hozzá megvan.

Tehát egy-egy ilyen szeletet, egy-egy rászoruló csoportot szoktunk kiemelni. Ez a fókusz azt jelenti, hogy hivatalból indítunk vizsgálatokat. Utóvizsgálatokat folytatunk le a korábban – hiszen az ombudsmani intézmény már tizenöt éves Magyarországon – folytatott vizsgálatokkal kapcsolatosan. Ez évben például a tizenkét évvel ezelőtti idősotthon-vizsgálatokat újra lefolytatjuk. Műhelybeszélgetéseket szervezünk, amelynek némelyikén a jelenlévők közül többen jelen voltak, részt vettek; itt a kormányzat, önkormányzatok, intézmények, ngo-k, a mi munkatársaink vannak jelen. Ezek a füzetek ezekből a műhelybeszélgetések, illetve vizsgálatok tapasztalataiból jönnek létre. A jelentés rövidebben, és mondjuk, kevésbé akcentuálva foglalja magában ezeknek a rászoruló csoportoknak a helyzetét és problémáit. Viszont a jelentés az egyes alapjogok szempontjából szisztematikusan áttekinti, függetlenül attól, hogy most mennyi panasz érkezett, ezeknek a területeknek a problémáit, tehát a legkülönbözőbb ellátottjogi kérdéseket és hasonlókat.

Tehát az évente változó fókusz, illetve a stabil szociális panaszok és nyilván változó ellátási helyzetnek a vizsgálata is, szeretném hangsúlyozni, félreértések elkerülése végett azt, hogy az, hogy egy vagy két évvel ezelőtt vagy éppen most van egy fókuszálás, az nem jelenti azt, hogy az adott csoportnak, az időseknek, a hajléktalanoknak, a fogyatékkal élőknek a panaszaival és problémáival a többi évben ne foglalkoznánk. Csak akkor kiemelten foglalkozunk, és mondjuk, reményeink szerint általában születik belőle egy-egy ilyen szürke

projektfüzet. Maguk az alapproblémák, illetve folyamatos problémák jelen vannak továbbra is a munkánkban.

A másik gerince a tevékenységünknek, ami szintén a bizottság egyik fő érdeklődési területe, azt hiszem, az a gyermekjogi tevékenységünk, gyermekek és ifjúság; itt a lehatárolások relatívek, és tulajdonképpen a panasztevők életkorát nem is minden esetben regisztráljuk, tehát lehet gyerek és ifjú, fiatal egyaránt. Magyarországon nincs önálló gyermekjogi biztos. Úgy tudom, úgy hallottam, hogy most, a kormányváltás után megint érkeznek a javaslatok és az ötletek az önálló gyermekjogi biztosnak a létrehozására. Való igaz, hogy szintén komoly helyeken, Európa Tanács, ENSZ, javasolt egy önálló gyermekjogi biztosi intézménynek a létrehozása. Én azért tartom és úgy tartom jó dolognak, ha az létrejön valahol, hogy tudniillik a gyerekeknél talán hatványozottan jelentkezik az a piramisprobléma, amit strukturálisan a szociálisan rászorulóknak esetében megemlítettem. A gyerekek és fiatalok sajátossága, fejlődése és a kvázi felnőttkorhoz, életkorhoz, állampolgárság felé – ha így nézzük – fejlődésük következtében ők a saját problémáikat és ügyeiket artikulálni, megfogalmazni, ombudsmanhoz panaszként eljuttatni, egyáltalában nyilvánosan kifejezni egyre inkább alkalmasak, ahogy az ifjúkorhoz érnek el. De nagyon jellemző az, hogy a gyerekek a saját problémáikról nagyon nehezen tudnak panaszokat megfogalmazni, olyanokat, amelyekkel egy olyan jellegű intézmény, mint az ombudsman, valamit kezdeni tud.

Éppen aktuális, kedden volt a Külügyminisztériumban az ENSZ gyermekjogi egyezménye kiegészítő jegyzőkönyvének az előkészítése, amely egy olyan javaslatot tartalmaz, hogy a nemzetközi szerződés egy önálló panaszmechanizmust nyisson meg, egy globális panaszmechanizmust, tehát a világ összes gyerekei fogalmazhassák meg a panaszait, és azt az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosságának valamilyen szerve majd vizsgálja ki. Engem megkérdeztek hivatalból is korábban a minisztériumtól, illetve most is, és az volt a véleményem, hogy ez egy jó kezdeményezés. Azonban a panaszoknak a száma, a gyerekektől jövő panaszoknak a száma nemzeti szinten, magyar szinten vagy állami szinten is meg európai szinten is, amennyire ismert, nagyon kicsi. Tehát tipikusan egy olyan területről van szó, ahol mások panaszkodnak a gyerekek helyett. A szülők, a nevelők, a szociális gondozók vagy adott esetben az ombudsman. És ahol jól működik ez a gyerekjogi biztosi rendszer, ott azért működik jól, mert ilyen interdiszciplináris – és most megint idegen szót használok –, terapeutikus módon – működik. A gyakorlatban ez hogyan néz ki? Pedagógusok, szociális munkások, pszichiáterek, és a többi, és a többi, működnek együtt, nem csupán jogászok, úgy, mint a jelenlegi ombudsmani intézményben, és ezek az összetett kulturális csoportok odamennek a gyerekintézményekbe és gyerekközösségekbe, és ilyen terapeutikus módszerekkel, játékosan, különböző riportmódszerekkel felszínre hozzák a gyerekeknek azon panaszait, amik látensek.

Hát itt gondolunk biztos rögtön az erőszakra, mert az egy nagyon nagy probléma, de sok más egyébre is gondolhatunk. Mert a gyerekek önmagukban mit tudnak megfogalmazni? Többnyire azt, hogy „jogunk van-e a zsebpénzhez, vagy hogy bevihetünk-e mobiltelefont az iskolába, és ott elveheti-e a tanár”. Tehát valóban az ő mindennapi életük élményeiben ragadnak meg, ami egyrészt természetes, másrészt azt a dilemmát veti fel, például az ENSZ-egyezménynek az opcionális protokollja szempontjából, hogy ugyan mire lesz jó ez a globális panaszmechanizmus, mert a gyerekekből úgyis úgy kell kihúzni vagy kiénekelni a panaszokat és problémákat. Na most, itt egy aktív ombudsmani tevékenységre van szükség mindaddig, amíg ilyen nem hoznak létre Magyarországon, mert tudjuk, hogy volt erre ötlet az évtized elején, aztán az különböző szervezeti változások következtében elmaradt. Hát addig is, amíg tisztán jogi, közjogi, alapjogi ombudsman működik, hát speciális gyerekjogi projektet tartunk fenn minden évben, tehát ez egy olyan fókuszunk, ami minden évben megújul, minden évben más és más téma áll előtérben.

Első évben, mivel akkor kezdtük, a gyerekjogok tudatosítása, jelenléte a gyerekek tudatában, az oktatási rendszerben, nevelésben és egyáltalán, a társadalom széles körében, tehát a múlt évben, együttműködve az oktatási jogok biztosával, Aáry-Tamás Lajossal a gyerekek között és a gyerekekkel szembeni erőszaknak sajnos klasszikus és globális témája került elő, és ez lett a projektfüzetünk tárgya, ami reményeink szerint legalábbis ott van önök előtt. Az ez évi munkánk pedig a család, gyerekek a családban, illetve gyerekek családpótló szolgáltatásokban. Ez fog előtérbe kerülni.

Jövőre egyébként egy érdekes megoldást találtunk ki, tehát mind a felnőtt- és gyerekprojekt ugyanarról fog szólni, hogyha minden igaz, mégpedig a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez való jogról, amire ugye a felnőtteknél azt mondjuk, hogy betegjog, de jobb, ha úgy mondjuk, hogy az egészséghez való jog, mert szebb is, és jobb is. És a gyerekeknél is tulajdonképpen ugyanezt megpróbáljuk megnézni az ő kontextusukban, a testnevelés órától a drogfogyasztásig és -használatig, ami sok problémát vet fel.

Tehát ez a gyerekjogi projekt évente megújul, ennek van egy relatíve önálló stábja az általános ombudsmani irodán belül. Egyébként érdekes félreértésekhez vezetett, mikor a jövő nemzedékek ombudsmanját létrehozták, mert a magyar nyelv szabályai szerint valóban a gyerekjogi ombudsmanról lenne szó, ám mint tudjuk, zöld, avagy környezetvédelmi ombudsmanról van szó, ez olyannyira éles volt, hogy gyakran országgyűlési hivatalos kommunikációkban is a zöld ombudsmant hívták meg helyettem gyerekjogi témákban. Ezt némi belső levelezéssel ki lehetett küszöbölni, de hát még egyszer aláhúзва ezt a témát, ez egy folyamatos, úgy gondolom, jól működő témánk.

Ugyancsak, már Szűcs Erika minisztersége alatt, de azóta is minden változó nevű szociális minisztérium támogatta ezt a projektünket hatékonyan, tehát ki tudtuk adni ezeket a füzeteket. Sajnos lehet azonban mondani, hogy a gyerekjog, és még szélesebb értelemben ifjúság joga - bár ezt így nem használjuk, és nem is lehet, és azt hiszem, nem is kellene - mindenképpen egy olyan témakör, ami a jövőre orientáltan nagyon-nagyon fontos számunkra és mindannyiunk számára. Úgy gondolom, hogy ezen a területen elég sok mindent tudtunk letenni az asztalra a külön füzetekben is, meg a jelentésben is.

Tehát röviden összefoglalva és érzékeltetve – tekintve, hogy itt két évről van szó, és picit persze, mint mindig a jelen évbe is átlógok -, három pillére van a működésünknek, általános szociális panaszok kivizsgálása minden vonatkozásban. Ezeknek a száma növekvő. Ugyanakkor kvázi nem reprezentálja azokat a szociális problémákat és szociális csoportokat, akik leginkább a rászorulóok. A fogyatékkal élők esetében is például azt tapasztaltuk, hogy a panaszszám alacsony, és azt sem a konkrét, fogyatékkal élő állampolgár fogalmazza meg többnyire, hanem az engio vagy a szociális munkás szervezet. Ez általában jellemző a kiszolgáltatott helyzetű emberekre, és nemcsak Magyarországon.

A másik pont a különböző változó szociális fókuszok, az a három, amit eddig említettem, amiről füzet is készült, illetve a kvázi gyerekjogi állandó projekt - vagy hát, amennyire tudjuk, állandóra tartjuk – változó témákkal mint fókusztemákkal. Az ismét nem azt jelenti, hogy ne foglalkoznánk bármely gyerekekkel, ifjúsággal kapcsolatos beadvánnyal, hogyha ez oda kerül hozzánk, csak abban az évben igyekszünk, hogy úgy mondjam, azt a játékkeret, ami a munkánkban rendelkezésre áll, a hivatalokból végzett vizsgálatokra, arra a fókuszra orientálni.

Lezárásképp és összesítésképp azt mondhatnám, hogy a panaszok száma általában drasztikusan növekszik az utóbbi években. Amikor az akkori Országgyűlés engem megválasztott, kvázi három évvel ezelőtt, akkor stagnált a panaszszám, ami gyakorlatilag Európában kivételes volt. Sokat gondolkoztam, hogy ez miért volt, nem tudom úgyse megmagyarázni, de talán azért, mert előtte volt az a bizonytalan fél év vagy év, amikor olyan sok vita volt arról, hogy most mi legyen az ombudsmanokkal, hogy akkor a jövő nemzedéket létrehozzák a helyettes helyett, és lehet, hogy akkor egy kicsit ez az intézmény kikerült a

homloktérből vagy egy parkoló pályára került. Egyébként nehezen tudom megmagyarázni, mert Európában összességében mindig a panaszszám-növekedésről beszélnek, hát most azt kell mondjam, hogy behoztuk a lemaradást. Volt rá, mondjuk, módunk. Tehát az általános válság különböző válságos helyzetű vagy nehéz helyzetű csoportokra nyilván plusz terheket rakott, tehát nyilván növekszik a panaszszám, azon belül a szociális panaszok száma. Még mindig nem reprezentatív és másutt sem.

Ez ahhoz vezet, hogy az olyan munkákra, amiket itt próbáltam önöknek előtérbe állítani, tehát ezekre a fókuszokra vagy projektekre vagy gyermekeknél vagy egyéb más szociális témáknál, amikről most nem beszélek, mert nyilván tudják, hogy foglalkoztunk a tüntetésektől kezdve a közlekedésig más projektekkel is, ezekre a munkákra egyre kevesebb mód és tér marad. Na most, azt kell mondjam, hogy jó lenne a fejlesztés a mi tevékenységünkben. Ez sok módon képzelhető el.

Nemrég voltam egy nemzetközi konferencián, ahol az Európa Tanácsnak nyilván a magyar országgyűlési biztostól jobban megfinanszírozott emberi jogi biztosa van, Hammelberg úr, akinek nyilván a személyét is többen ismerik, és azt mondta, hogy hát itt a válság, most ez egy érv arra, hogy a különböző ilyen, a polgári panaszokat és a szociális problémákat kezelő intézményeket leépítsék, és visszavegyenek a szociális ellátásokból, az intézményrendszerből, a képzésből, és egyre inkább a profitábilis szektorokra korlátozzanak. Ez az egyik logika. Mondta ő.

A másik pedig, hogy ez az, amit nem szabad tenni a válság időszakában, hiszen a válságnak a terhei nagymértékben a szociálisan rászoruló, amúgy is margón lévő csoportokra rakódnak, ezek a csoportok – mint próbáltam mondani – nagyon kevésbé artikulálják az ő problémáikat és igényeiket. Kevésbé panaszkodnak, kevésbé vannak jelen közvetlenül a nyilvánosságban, inkább azok, akik rólunk beszélnek, őket próbáljuk segíteni.

Kiemelném a civil szervezetek szerepét nálunk is, máshol is. Ennek következtében mondta Hammelberg úr, hogy éppen ezt a szektort nem szabadna leépíteni, hanem segíteni kellene a működését különböző módokon. Nem csupán pénzről, hanem hatékonyabb, racionálisabb szervezésről és hasonlóról van szó. Én remélem azt, hogy az alkotmányozás, illetve a kormányzati munka átalakításának során különös figyelem vagy erre is figyelem fog irányulni, nemcsak az ombudsman intézményére.

Nem gondolom azt, hogy az ombudsmani intézmény ezekben a problémákban egyedül állna, hiszen említettem, hogy a változó kormányzati szereplők elég hatékonyan támogatták a munkánkat. Azt gondolom, hogy ennek a területnek a jelenlétét és profilját nem szabadna a szűken vett profitabilitás és monetarizmus szempontjai szerint rendezni csupán. És ez az igény nemcsak az én igényem, hanem idézem Hammelberget, akit volt alkalmam két héttel ezelőtt meghallgatni egy nagy európai konferencián; európai szinten is megfogalmazódik ez az igény. Hogy ez megvalósul-e, az egy nyílt kérdés, és különböző módokon viszonyulnak hozzá az EU-s tagállamok.

Köszönöm szépen a figyelmüket, és azért vagyunk itt, hogy kérdésekre, felvetésekre válaszoljunk.

ELNÖK: Köszönjük szépen, professzor úr.

Tisztelt Bizottság! Megnyitom a vitát. Iván László professzor úré a szó.

Hozzászólások

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): A magam részéről rendkívül fontosnak érzem, és azt hiszem, mindannyian így látjuk, ombudsman úrnak, Szabó professzor úrnak az ismertetését. Volt szerencsém részt venni az idősüggyel kapcsolatos beszámolójukon, és várjuk is ezt a

kiadványt, ezt a kötetet; nagyon értékes volt, és nekem is nagyon sokat jelentett, sok mindent tanultam belőle.

Három dolgot szeretnék kiemelni. Az egyik, hogy úgy látjuk és úgy látom magam is, hogy a professzor úr által követett eszméi és gyakorlati, élet közeli vizsgálódások rendkívül fontossá váltak különösen mostanában, mert olyan megközelítést adnak, amiben a rendszerszemlélet és az ehhez kapcsolható, választható és talán súlyozható gyakorlati megvalósítások is megjelennek.

A másik megjegyzésem, hogy 2001-ben mi létrehoztuk – az akkori Időügyi Tanács társelnöke voltam – azt az, azt hiszem, máig is a megoldásában egyedülálló, következtetéseiből leszűrt tevékenységünkhöz mindenképpen négy szempontot rögzítő magyarországi időügyi chartát. Ez a charta azért fontos, és újra és újra föllevenítem, mert részben a cselekvési programhoz, amit tavaly decemberben el is fogadott a parlament, adott egy bázist, egy alapot. Ez a négy szempont, amit akkor megfogalmaztunk az időügyi chartában, gyakorlatilag egyezik azzal, amit professzor úr elmondott a vizsgálódásaik alapján, és nagyon-nagyon értékelhetőnek látom azt, hogy rászoruló csoportokról, ezek között is kiemelten rászoruló csoportokról beszél, és nem csupán hátrányosságokról. A hátrányosságok és a hátrányosság kérdése és fogalma kellőképpen fölhangzott, nem egészen fedi azt, amit lényegében kutatni, követni és főleg törvényhozásban kifejezni szeretnénk.

Mindenféle szempontból a rászorultság kérdése, bármelyik korcsoportot vesszük is elő – én az idősggyel évtizedek óta foglalkozom –, mindenütt az tűnik föl, hogy három nagyon komoly – talán egy negyediket is hozzá lehet sorolni – szempont kapcsolódik hozzá, ezek: függőség, tehetetlenség és a kiszolgáltatottság. Ennek a függőség-tehetetlenség-kiszolgáltatottságnak a hármasa eredményezi vagy a lemaradását ezeknek az embereknek, vagy a kizsákmányolhatóságát, felhasználhatóságát különböző szempontok szerint. Tehát korunkban, éppúgy, mint az ókor vagy a középkor nagy rabszolgatartó társadalmában, ez a modern pénzvilágbeli tendencia – nevezzük úgy, bár nem szeretem nagyon hangsúlyozni – ez is egy függőségi rabszolgaság, egy rabszolgapiaccal, ahol ajánlatokat teszünk, adunk-veszünk, s a többi, csak éppen az emberekkel nem nagyon foglalkozunk. Én tehát azt hiszem, ez a vizsgálódás ebből a szempontból is rengeteg adatot föltár. Illetve a pszichiátriában és a pszichopatológiában, de az egész orvoslásban mi évtizedek óta használjuk, ez egy bécsi professzornak a nevéhez fűződik, professzor Hoffhoz, aki azt mondta, hogy bármilyen elemzést végzünk, legyen az egészségügyi, szociális, betegségi, egészségi, társadalmi, egyéb vonatkozású, mindig ezeket a szempontokat próbáljuk követni. És ez derült ki a vizsgálódásaik során is, hogy ezt a négy szempontot – bár nem Hoffra hivatkozva, de – érvényesítették. Hoff egyik megállapítása az, hogy a panaszok jelenséggént, mindennapi jelenséggént itt vannak közöttünk. Panaszok, panaszok, panaszok, észrevételek, s a többi. De a lényeg az, hogy a panaszoknak a minősítése hogyan történik, és ezt nálunk az orvoslásban például rendkívül fontosnak tartjuk, mert amíg panaszokról beszélünk, addig az egy statisztikailag mérhető, követhető, sokféle szempontból használható valami. De amikor ezt egy egyezményes rendszerbe, szakmailag, szakmák által elfogadott egyezményes rendszerbe besoroljuk, akkor válnak tünetekké. Tehát az orvoslásban vagy a lélektanban, a pszichiátriában is akkortól kezdve, hogy valaki így néz vagy úgy néz, az egy leírás. De amikor azt mondjuk, hogy ez egy manír, vagy ez egy ilyen vagy olyan kifejezése egy kórfolyamat lehetőségének, akkor már besoroltuk.

Ez a panaszok áradatában, ami a modern korban persze hihetetlen módon gyarapodik, bővítetten újratermelődve, ebben a folyamatban nekünk nagyon fontos, hogy a minősítéshez, a besoroláshoz használható háttér vagy a kialakítandó vonatkoztatási rendszerünk milyen. Mert attól a pillanattól kezdve, hogy besoroltuk, akkor már tünetekről beszélünk. És ezekből a tünetekből állnak össze azok a feladatok, amelynek a következménye az, hogy nekünk „diagnózist” kell mondani; meg is történik, minősítjük, és meg is állapítjuk, hogy miről van

szó: hogy ez egy normál, valamilyen új jelenségnek a következménye, vagy egy kóros folyamatnak az esetleges lehetőségét tartalmazza. És utána, amikor ez megvan, akkor mi a teendő. Nem a lenini „mi a teendő?” (*Derültség.*) – bár az sem volt egy szempont nélküli dolog (*Derültség.*) –, de a lényeg az, hogy mit tudunk kezdeni a minősített, panaszokból tünetté és besoroltta váló dolgokkal.

Ez a bizonyos „mi a teendő?” a legnagyobb feladat. És ahogy látom, minden felmérésnek, amely akár statisztikai, akár egyéb, tapasztalati módon történik, a lényege: mit tudunk vele kezdeni, milyen feltételekkel, milyen háttérrel, milyen jelennel? És azt hiszem, ebben van óriási jelentősége az ombudsmani szerveződésnek. És akkor, amikor mi a 2001-es időszaki chartát megfogalmaztuk, és négy szempontba tömörítettük, a negyedik szempont az volt, hogy javasoltuk akkor, 2001-ben, hogy legyen egy országos időszaki ombudsman, mi több, még azt a merész hozzáfűzött mondatot is megfogalmaztuk, illetve hozzátettem, hogy legyen egy hálózata ennek. Persze azóta az idő elmúlt, sok minden változott, de most végre van egy lehetőség, és erre az ombudsmani hálózatra és főleg az állampolgári jogoknak a vizsgálódásával és minősítésével foglalkozó ombudsmancsoportnak – és ez professzor úrnak külön érdeme is –, azt hiszem, megvan a lehetősége, hogy ehhez megadjuk most már az újszerű szempontok szerint nemcsak a diagnózist, hanem a megoldási módszertani kiegészítést is.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, professzor úr. Szűcs Erika képviselő asszonyé a szó.

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Mindenekelőtt szeretném az elismerésemet és a köszönetemet kifejezni ombudsman úrnak a végzett tevékenységéért. Igaz, emlékszem miniszterként, már görcsbe rándult a kollégák gyomra, amikor ombudsman úrtól hetente legalább két észrevétel érkezett, de mindegyik jogos volt. Viszont én pontosan ezt díjazom, mert én azt gondolom, hogy az ombudsmanok közül aki a legjobban látszik, akinek az aktivitása, és azt kell mondanom, az ehhez kapcsolódó kreativitása is példa is lehet mások számára – bár a többiekéről én nem szeretnék semmi rosszat mondani; lehet, hogy maga a terület, ahol ombudsman úr dolgozik, olyan széles és annyi lehetőséget ad –, hogy azt gondolom, ez minden elismerést megérdemel.

Elsősorban azért tartom ezt nagyon fontosnak, hiszen nem egyszerűen csak abban merül ki a tevékenysége, hogy felhívja a jogszabályokra menet közben és folyamatosan, a megoldandó problémákra a kormányzat, az illetékesek figyelmét, hanem olyan kiegészítő tevékenységet végez a konzultációkkal, a kiállításokkal, amelyek társadalmi szemléletformálást is jelentenek, és azt gondolom, ez ezen a területen elengedhetetlen. Tehát önmagában a jogszabályok és azoknak a módosítása egy társadalmi befogadás, megtanulás, átélés és átvétel nélkül semmit nem jelent. Úgy gondolom, a tevékenységnek ez a fajta strukturálása mindenképpen támogatandó, és azt javaslom a bizottságnak, hogy amikor a jövő évi költségvetésről szó lesz, akkor azoknak a finom jelzéseknek a tudatában, ami itt elhangzott, hogy milyen sok feladat volna, aminek feltétele kellene hogy legyen, próbáljuk meg elérni azt, hogy ez mindenféleképpen megtörténjen.

A másik dolog, hogy tapasztalatom szerint rendkívül fontosak azok az információk, nemcsak így, egy-egy összegzés, egy-egy éves jelentés kapcsán, hanem menet közben is, amelyek az ombudsmani tevékenység, a vizsgálatok, a tapasztalatok kapcsán feltáruulnak. Ezek először az érintett minisztériumokban csapódnak le. Vagy a Réthelyi úr minisztériumában, mert már én sem tudom, hogy melyik vagy a Pintér úr minisztériumában mint önkormányzati problematika vagy, hát az egészségügy itt egy minisztériumon belül van. Én azt el tudnám képzelni, hogy a bizottság jövőre, amikor már talán jobban kiszámíthatóbb vagy ritmusosabb lesz a tevékenység, önállóan is. Tehát időközben a többi

társminisztériumnál is tájékozódjon, hogy most, amikor – ahogy önök ezt minősítik – új korszak kezdődött, akkor ez az új korszak ezekre a területekre hogyan hat. Annál is inkább, mert ami a legvégén elhangzott az európai szintű tapasztalatokról és irányról, hogy mi lehet és mi szükséges a profitábilis szektorok, a versenyképes társadalmi csoportok támogatása megoldása a problémának, vagy pedig, hogy igenis költsünk azokra az intézményekre, azokra a szolgáltatásokra, amelyek a nehéz helyzetben lévő, kiszolgáltatott társadalmi csoportok helyzetét folyamatosan monitorozzák, illetve segítenek számukra, hogy ebből kilábaljanak, én azt gondolom, hogy ebben most még – ha finoman akarok fogalmazni – némi bizonytalanság van. Nekem nagyon tanulságos volt, amikor a Matolcsy miniszter úr stábjának a tagjai folyamatosan elmondják, hogy az aztán végképp tűrhetetlen, hogy az állam elvegye a pénzt, aztán ki tudja, milyen szempontok szerint visszaossa. Ehelyett ott kell hagyni a pénzt. Igen ám, de ha nincs adóbevétel, nincsenek központi források, központi kormányzati feladatok ellátásának a megfinanszírozására, akkor pontosan ezek a szolgáltatások, ezek a támogatások esnek a dolognak áldozatul.

Tehát én azt gondolom, annak az elképzelésnek a sikeressége, amelyet önök meghirdettek, amely mindannyiunk érdeke, hiszen Magyarország jár jól, hogyha az önök kormánya sikeres lesz, beleértve az ellenzéket is, mindenképpen azt igényli, hogy igenis ennek a felfogásnak a helyességét, eredményességét és társadalmi hatásait, hogy nem kell itten túl sokat költeni közösségi ügyekre, mert az emberek majd eldöntik, hogy mi van és elég egy ösztönzés, hogy lássa az ember, hogy a másik az ezt csinálja, dolgozik és hogy halad, hát akkor én is megyek és csinálom, mert nem ilyen egyszerű dolog. És azt gondolom, hogy ezt pontosan az ombudsmani jelentések tükrözik a legjobban, hiszen nemcsak egyszerűen joghézagokat jeleznek, a panaszokkal egyfajta állampolgári felfogást, elvárást, hogy mit várnak el a társadalomtól, a kormánytól a saját helyzetükben, de nagyon fontos, hogy a különböző intézmények eljárásaiban milyen tendenciák figyelhetők meg. És itt rendkívül fontos, hogy az emberek valóban a lehetőségekhez egyformán hozzá tudjanak férni, mert a köteleességeket számon kérni csak akkor lehet rajtuk, hogyha a lehetőségekhez is egyformán hozzáférhetnek.

Tehát azt gondolom, és én szívesen vennék részt ilyen munkában, hogy érdemes volna a következő években az ombudsmani tevékenység tapasztalataival, eredményeivel, nemcsak így összegezve egy-egy jelentés kapcsán, hanem akár a fókuszvizsgálathoz kapcsolódva, akár más módon megkonstruálva megismernedni. Én azt gondolom, hogy rendkívül hasznos lenne mindannyiunk számára. És én még egyszer köszönöm szépen ombudsman úr és stábjának tevékenységét, és javaslom a bizottságnak a beszámoló általános vitára alkalmassá minősítését, később pedig támogatását. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Stágel Bence képviselő úr a szó.

DR. STÁGEL BENCE (KDNP): Nekem is az első szó a köszöneté. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának és az egész stábnak a munkáját nagyon hasznosnak tartjuk, és azt gondolom, hogy nincs is könnyű helyzetben az ombudsman, amikor azokat az ügyeket vizsgálja, vagy éppen kiválasztja, hogy mire van igazán szüksége a magyar társadalomnak. Ugye emlékezhetünk arra a vitára is, és itt említette a jövő nemzedékek országgyűlési biztosának intézményét, hogy egyáltalán szükség van-e egy ilyen ombudsmani hivatalra, hiszen az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenysége gyakorlatilag az állampolgári jogok valamennyi szegmensét lefedi. Az majd egy eldöntendő kérdés, hogy a jövőben az ifjúsággal vagy a gyermekjogokkal kell-e foglalkozni, ez a jövő nagy kérdése lesz.

Ami a konkrét kérdésem lenne, és az elmúlt évek tapasztalataira szeretnék rákérdezni, az kifejezetten az ifjúságot érintő kérdések. Két olyan területre kérdeznék rá, ami szorosan kapcsolódik a munkaerőpiachoz. Az első a szülés után a munkaerőpiacra visszatérő fiatal

édesanyák kérdésköre. Növekedett-e a panaszai száma? Tehát a munkaadók részéről megnyilvánuló negatív tendenciák megjelentek-e? Egyáltalán eljutott-e ezeknek az édesanyáknak a hangja önök felé, foglalkoztak-e ilyen kérdéssel, és ha igen, akkor milyen vizsgálatokat tettek?

A másik pedig a fiatalok nyári munkavégzésére irányulna. Ugye ismerjük a nyári diákmunka kérdéskörét. Hozzánk is rengeteg olyan jelentés érkezett fiatalok részéről, ami a nyári munkával kapcsolatos munkaadói visszaéléseket jelent. Gondolhatunk itt a munkaszerződések elmaradására vagy a megbeszélt munkabér ki nem fizetésére, de számos olyan visszaélés volt tapasztalható az elmúlt időszakban, ami a fiatal munkavállalók nyári munkavégzését érintette. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Czunyiné dr. Bertalan Judit!

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Én is hadd kezdjem azzal a hozzászólásomat, hogy az előttünk fekvő, illetve sokunk által olvasott beszámolók – azt gondolom, hogy – mindenféleképpen arra ösztönöznék minket, hogy egyrészt, ahogy az előttem szólók is megfogalmazták, ennek a munkának az elismeréséül mindenféleképpen az itt lévő anyagok általános vitára alkalmasnak ítélandőek, véleményem szerint a bizottság részéről.

Azt gondolom, hogy amit itt hallottunk, és amit a beszámolóban, illetve a jelentésekben szerepel, az roppant tanulságos. Én néhány dolgot fogalmaztam meg, és belelapozva, illetve beleolvasva a jelentésekbe, azért nekem néhány kérdésként vagy lehet, hogy csak költői kérdésként megfogalmazódott. Azt gondolom, hogy az ombudsmani tevékenység elmúlt másfél évtizedes munkája egy valamit kialakított. A statisztikai számokat figyelve, azt gondolom, hogy egyébként kevés olyan ember él Magyarországon, aki hobbiból vagy szabadidő hasznos eltöltése okán az ombudsmani jelentéseket a honlapjukon olvasgatja, én időnként szakmából kifolyólag megtettem, és akkor is azt tapasztaltam, hogy az évek előrehaladtával gyakorlatilag a panaszok száma nő. Ez üzenet értékű számunkra, hiszen azt is jelenti vagy jelentheti, hogy az állampolgárok kezdenek tisztában lenni az ombudsmani intézmény rendszerével, kezdik tudni használni ennek a lehetőségeit, tudnak élni az alapjogok érvényesítésének, illetve az alapjogok használatának a rendszerével. Ez azt jelenti, hogy a demokrácia az elmúlt 15 évben az alapjogi katalógus szempontjából legalábbis kezd tudatossá válni.

Azt gondolom, hogy az elmúlt évtizedek súlyos kritikája lenne az, hogyha nem tudott volna ebben a jogkörnyezetben mindez kialakulni. Fontosnak tartom azt is, és különösen a gyermekjogi és a fogyatékos ügyi projekt az, ami számomra megint csak, korábbi szakmai munkámra hivatkozva, kiemelkedően fontos terület. Nem elhanyagolható természetesen az Iván professzor úr által említett időügyi vagy az idősebb korosztályt érintő akár esélyegyenlőségi vagy akár, bármiféle jogsérelmek megléte. Zárójelet nyitnék itt, az elmúlt nyáron, illetve az elmúlt időszakban kiderült intézményi ellátással összefüggő anomáliák mint az illegális idősotthonokban való ellátásnak a problémája, a zárójel bezárása előtt azt mondanám, hogy ez egy súlyos, a jogalkotásnak az eljárási szabályok megalkotásakor elkövetett hibája, hogy intézmények vagy intézményszerű vállalkozások ilyen áldatlan állapotokat tudnak teremteni, zárójel bezárva, hiszen ahonnan kezdtem, vagy ahová ki szeretnék lyukadni, az sokkal inkább a gyermekvédelemről, a gyermekjogi alapsziszterről szól. Nem reklámozva, de azt gondolom, hogy az a projekt, amit a UNICEF-fel együtt elindított az ország, illetve a minisztérium és gyermekbarát város kategóriában a tavalyi évben került is gyermekjogi projekt díjazásra, nagyon fontos eleme annak, hogy hogyan tesszük a társadalmunkat befogadóvá a gyermeki jogok elismerésére.

Hihetetlen hátrányban vagyunk, hiszen maga a kvázi demokráciánk is e tekintetben fiatal, illetve ennek ezt a fajta olvasatát véve, a gyermeki jogok pedig egy egészen sajátos történetiséget mutatnak az országban. Említhetem itt akár a közoktatási törvényt, akár a közoktatási törvényben megfogalmazott gyermekvédelmi felelős – most kicsit csapongok – érvényesülését vagy egyáltalán a gyermekvédelmi törvény alapjogi rendelkezéseinek a megvalósulását, itt már konkrétan tudok arra utalni, hogy maga az a rendszer, ami szerintem a legfontosabb kellene hogy legyen a gyermekvédelmi rendszerben, ez a jelzőrendszer működése, illetve annak problémái, ami jelentős, a többi ellátási szektorra eső gondot okoznak a számunkra. És bizony, itt a gyermekjogok értelmezésének van egy sajátossága: nem feltétlenül a gyermek nem tudja a jogát. Van egy érdekes, generációk közötti kapcsolatrendszer a társadalomban, amelyből fakadóan ezeknek a jogoknak az érvényesítése vagy panaszolása vagy megjelenése hátrányban van a többi alapjogunkkal szemben.

Nagyon fontos volt ez a projekt, itt utal erre a Compass-Compasito rendszerű UNICEF-es kvázi alapjogi oktatásra – fogalmazzunk így – a jelentés. Tata egyébként elnyerte – ott dolgoztam; ez nem a reklám helye – a gyermekbarát város díjat. Mi annak idején, koordinációban a diákönkormányzattal együtt megkezdtuk ennek a játékos alapjogi oktatásnak a rendszerét, és azt kell mondanom, ez nem egy könnyű dolog. Nem könnyű a gyermekekben tudatosítani és nem egyfajta ellenhatást kiváltani ezeknek a kvázi jogoknak a megtanításával, tudatosításával. S ugyan jó tapasztalatokat és jó minisztériumi lépéseket is tartalmaz a jelentés, hiszen a gyermekvédelmi jelzőrendszerre vonatkozóan a 2009. szeptember 1-jei törvénymódosítás vagy a NAT módosításai természetesen azt bizonyítják, amit Szűcs Erika előttem elmondott, hogy a minisztérium az ombudsmani munkát figyelemmel követve lépett ezekre az észrevételekre vagy megjegyzésekre, ennek ellenére azt kell mondjam, hogy még mindig nem alakult ki teljesen ez a rendszer. Úgyhogy az a fajta munka, amit önök végeznek, az egyre sűrűsödő és az alapjogokat érintő többes rendszerű panaszokkal együtt tanulságokat adhat számunkra. Ez velem is azt mondatja, amit Szűcs Erika képviselő asszony mondott, hogy a rendszeresség ebben a munkában a mi oldalunkról is szükséges, hiszen egy olyan jogalkotási folyamat előtt állunk, ahol több szempontból – hogy idézzek – változásokat szeretnénk a társadalom élhetőbbé tétele, egyáltalán a rendszerek működőképessége szempontjából megvalósítani.

Azt gondolom, fontos megállapítás volt az is, és nem ön előtt szeretnék vitatkozni szocialista képviselőtársaimmal, de azért ebben a jelentésben olyan megállapítás is szerepel, amely az alapjogok érvényesülését tekintve került megállapításra, mint például az óvodák és az iskolák körében egy tavalyi ombudsmani jelentés és állásfoglalás, amelyet ebben az ominózus – hadd ne legyek vulgáris – végpapír, szalvéta s a többi tárgyában hozott, és a fenntartó kötelessége avagy nem, illetve a szülők önkéntesen adják című történet. Aztán van olyan megállapítás is, ahol több önkormányzatra vagy több megyére kiterjedő vizsgálat során az ombudsmani jelentés azt kellett hogy megállapítsa, hogy bizonyos településeken vagy bizonyos típusú településeken nem biztosítja az önkormányzat vagy a feladat ellátására törvény által meghatározott szerve a gyermekvédelmi feladatát, a gyermekjóléti alapellátások rendszerét. Ennek pedig egyértelműen az ombudsmani jelentés megállapítása szerint az is oka, hogy a finanszírozás csökkenése miatt az önkormányzatok ezen az oldalon kezdik el megvonni a fenntartás költségeit. Nyilván ismerjük a költségvetés összeállításának módszertanát; a dolognál mindig lehet spórolni, csak nem tudjuk, hogy mi sérül ezzel. Éppen ezért én nem tartom helyesnek azt az olvasatát a Matolcsy miniszter úr által elmondottaknak, hogy az embereknél kell hagyni a pénzt. Én azt gondolom, ez nem összeegyeztethetetlen azzal az elgondolással, hogy az állami feladatokat és az önkormányzati feladatokat újragondolva – hiszen ez egy másik minisztériumunkhoz tartozó kvázi projekt vagy jogalkotási folyamat, amelynek szintén az elején vagyunk –, meg kell határozni, hogy mi az, ami az állam és az önkormányzat feladata, mert tisztázatlan helyzetek vannak a finanszírozásban. S azt

gondolom, köszönő viszonyban sincs az, hogy a magánszemélyek személyi jövedelemadózáásával összefüggő jogszabályváltozások esetében az emberek zsebében mennyi marad, illetve hogy egy önkormányzati vagy állami ellátórendszernek a finanszírozása milyen módon valósul meg. Akkor is, ha természetesen ez a befizetett adókból kell hogy finanszírozásra vagy normatív finanszírozásra kerüljön. Tehát azt gondolom, itt a szemléletmódban van különbség, és nálam nem összeférhetetlen az, hogy egy más típusú gondolkodásból fakadó személyi jövedelemadórendszer-változtatás és egy más típusú állami szemlélet a fenntartásban meg tud valósulni. De nekünk ezt a vitát nem itt és nem az ombudsman előtt kell lefolytatnunk vagy megnyernünk sem.

Végezetül hadd köszönjem meg még egyszer ezt a munkát, hiszen folyamatában látva és a külön projekteknek az összefoglalása mindnyájunk számára, a szakemberek számára külön is hasznos; azok számára pedig, akik ilyen formában vagy ilyen módon először találkoznak egy alapjogi terület átfogó vizsgálatával, mindenféleképpen hasznos lehet a jövőben végzendő munkájához.

Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget.

ELNÖK: Köszönjük. Vágó Sebestyén képviselő úré a szó.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Az persze nem vita tárgya, hogy általános vitára alkalmas-e ez az anyag vagy nem alkalmas, és az sem vita tárgya, hogy mekkora munka van emögött. Én is köszönetemet szeretném kifejezni a munkáért. Ez tehát nem kérdés.

Abban csak bízhatunk egyelőre, hogy a jelenlegi kormány melyik irányba indul el azzal kapcsolatban, amit az ombudsman úr említett, hogy a válságból kilábaláshoz vezető út vagy az egyik szférának, vagy a másik szférának az erősítése. Egyelőre még csak bízhatunk abban, hogy a szociális szféra erősítése lesz a fő vonulat, amely az irányt meg fogja mutatni. És ha ez így lesz, akkor elképzelhető, hogy valamit kellene tenni annak érdekében, hogy főleg a mi területeinken, elsősorban a gyermekjogokra, illetve a szociális szférával kapcsolatos jogokra gondolok, ez a proaktív és reaktív vizsgálatok aránya megváltozzon. Igaz, hogy tizenöt éve működik az ombudsmani intézmény, és mi, akik a szakmában dolgozunk, illetve mondhatom azt, hogy a magasabban kvalifikált emberek is tisztában vannak azzal, hogy ez mit jelent. De főleg a gyermekek, illetve az alacsonyabban kvalifikált rétegek elképzelhető, hogy nem is tudnak arról, hogy létezik ilyen, hogy ombudsmani hivatal. Elképzelhető, hogy erre egy kampányhadjáratot lehetne indítani, ami elsősorban arról szólna, hogy ezeket a rétegeket is megszólítsuk, és felvilágosítsuk őket arról, hogy ez létezik, és élhetnek az alkotmány adta jogaikkal.

A másik témakör, amelyet említeni szeretnék, az egy konkrét témakör, amely mindkét jelentésben szerepel: ez pedig a gyermekvédelemmel kapcsolatos, méghozzá a gyermekvédelmi alapellátással kapcsolatban a jelzőrendszer problémaköre. Ez egy összetett kérdés, és két fő összetevője van annak, hogy a jelzőrendszer nagyon sokszor miért akadozik és miért nem működik. Ezt mondhatom úgy is, mert annak idején gyakorlati szakemberként részt vettem a gyermekvédelemben, és két irányt tapasztalhattunk. Az egyik irány az, hogy főleg kistérségeken, illetve halmozottan hátrányos helyzetű térségekben nagyon sok esetben tapasztalható, hogy a jelzőrendszer részei gyakran azon a településen is élnek, amelyeken a tevékenységüket kifejtik, és nagyon sokszor a félelem az, ami akadályozza a jelzőrendszer működését. Tehát konkrétan, konyhanyelvre lefordítva: nem mernek jelzéssel élni, mert félnek az esetleges agresszív következményektől.

A másik, ami szintén súlyos probléma, de szakmai szempontból talán ez a súlyosabb, hogy nagyon sokszor inkább a nemtörődömség az, ami akadályt gördít a jelzőrendszer útjába. Ha konkrét példákat akarunk mondani, ez nagyon sokszor, mondjuk, a védőnői szolgálatnál

vagy a gyermekorvosoknál tapasztalható, akik testközelből, munkájuk végzése közben találkoznak mind a fizikai, mind a pszichés gyermekbántalmazással. S mondhatni, nagyon sokszor mulasztást követnek el azzal, hogy nem jelzik a gyermekvédelmi szolgálatok, illetve a hatóságok felé ezeket a tapasztalt gyermekbántalmazásokat.

Ezt a néhány általános, illetve konkrét dolgot kívántam elmondani. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Baráth Zsolt képviselő úr a szó.

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Azzal kell hogy kezdjem, hogy 1998-ban egy olyan gyermekjogi kiadványnak voltam a programvezetője, illetve szerkesztője, amit most itt tartok a kezemben, és ebből idézném a 16. oldalt éppen Szabó Máté felé. Ebben megfogalmazásra kerültek olyan lehetőségek a gyermekek jogaival kapcsolatban, hogy mikor hová fordulhat abban az esetben, hogyha nem hallgatják őt meg. Szó szerint: „Jogod van panaszt tenni, ha úgy érzed, megsértették jogaidat. Ki lesz, aki meghallgat? Beszélhetsz gyámoddal, nevelőddel, nevelőszülőddel, gyermekotthon vezetőjével, tanároddal, utógondozóddal. Ha úgy érzed, hogy senki sem hallgat meg, írhat az állampolgári jogok országgyűlési biztosának.” Remélem, hogy Szabó Máté úrnak nem torlódna azért ezek a levelek, ha bár ez is jelzésértékű lenne bizonyos szempontból az utóbbi tíz-tizenkét évben, mivel ugye három éve tölti be ezt a tisztséget.

A gyermekvédelem egy sajátos szegmenséről szeretnék néhány észrevételt tenni, annál is inkább, mivel a 2009-es jelentéssel foglalkozik a gyermekjogi projektem, programom, témán belül a speciális gyermekotthonok témakörével.

A gyermekvédelmi szakellátás egyik legvitatottabb kérdése a speciális szükségletű gyermekek körének, csoportjainak meghatározása, valamint az őket ellátó intézmények kialakítása. A lehetséges gondozási hely típusokkal kapcsolatban nagy kérdés, hogy melyik milyen típusú speciális szükséglet kielégítésére alkalmas. A speciális szükségletek egyes csoportjaira, problémátípusaira célirányosan felkészített szakemberekre volna szükség. Jelenleg a gondozóhelyek, gyermekotthonok szakmai igényességétől és a gyermekekkel foglalkozó nevelők elhivatottságától függ, hogy milyen felkészültséggel fogadják a speciális eseteket. Hatékonyan működni csak a speciális feladatok ellátására épített, külön erre a feladatra toborzott és felkészített szakmai csapatok lehetnek képesek.

Fontos kérdés még a speciális szükséglet ellátása kapcsán, hogy sikerül-e ténylegesen egészségügyi, illetve pszichiátriai háttérrel biztosítani a gyermekotthon mellé. Problémaként jelentkezik még a speciális szükségletű gyermekek mindhárom csoportjában, ha magasabb életkorban kerül beutalásra, az gyakorlatilag azt jelenti, hogy a szakellátásra az alapellátás hiányzó szolgáltatásai helyett látszattmegoldásként kerül sor. A legnagyobb szakmai felkészültség és szakmai áldozat mellett sem várható el a speciális szükséglet tényleges kielégítése, a jelenlegi férőhelystruktúra mellett. A speciális szükségletű gyermekek esetében hiányoznak a gyermekjogi szempontok, mint ahogy a szülők felelőssége is csak mellékesen kerül megfogalmazásra.

Az is kérdés, hogy ki, milyen szempontok alapján és hogyan mérheti fel, állapíthatja meg a speciális szükségletet. Itt nem a szakértői bizottság munkájára gondolok elsősorban, hanem az azt megelőző évekre.

A speciális ellátás túlhaladja a szokványos megoldásokat. Az érintett gyermekek fiatalok, bizonyos értelemben már a deviánsnak minősített életgyakorlatra szocializálódtak, megszokott destruktív viselkedési sémáik, probléma és konfliktuskezelési megoldásaik a személyiségstruktúrába már többé-kevésbé rögzültek, megszilárdultak.

A fiatalok sok esetben elhatárolódnak a felnőttek segítségétől. Alapvetően nem motiváltak arra, hogy bizalmi kapcsolatot építsenek ki az életükben újonnan beépülő

szakemberekkel. Elfogadást a kortársaktól remélnék, a valahová való tartozás érzésének átélését a kortárscsoporttól várják.

A speciális ellátás tulajdonképpen a személyiségkárosító életesemények, az ártó stresszhelyzetek kiküszöbölésével, a szocializációs folyamatok során elszenvedett zavarok terápiájával, a traumatikus élmények feldolgozásával és a személyiség teherbíró képességének fejlesztésével összefüggő, segítő tevékenységek rendszerezett együttese. A speciális ellátást nyújtó gyermekotthonra szűk módszertárral, eszköztelen felkészültséggel rendelkező ellátó hely által elkövetett rendszerabúzus tüneti kezelése hárul. Így a speciális ellátás látens funkciójává válik a gondozott gyermek személyiségfejlődés-torzulásainak, deviáns tünetegyütteseinek korrigálása. Ezáltal a rendszer diszfunkcionálisan elfedi a súlyos hiányosságok észrevétlen és kimondatlan helyzetben tartását.

Az utóbbi évtizedekben volt szerencsém szakemberként a szociális szférának ezt a szegmensét végigkövetni, és egy dologra szeretném még felhívni az ombudsman figyelmét, ami tulajdonképpen médiahír az utóbbi néhány évben, ez az OPNI bezárása.

És túl azon, hogy ez igazából lehetne egy segélykiáltás tulajdonképpen az itt jelen lévő kormányhoz kapcsolódó képviselők részére is és az állampolgári jogok országgyűlési hivatala felé is, hogy én nagyon sok olyan gyereket vittem oda kezelésre, egy vidéki gyermekotthonból, és igen pozitív attitűddel, hozzáállással és hatalmasan magas szakmai képzettséggel fogadták ezeket a gyermekeket. Nem mondom, hogy ezek a súlyos pszichés zavaros vagy diszfunkcionális tüneteket produkáló vagy pszichoaktív szerekkel küzdők meggyógyultak, de mindenképpen olyan helyzetbe hozták ott őket, hogy amikor visszakerültek például a gyermekotthonba, akkor tudták követni azt a folyamatot, amibe igazából – hogy ne legyen diszfunkcionális az ő visszailleszkedésük – kerülhettek. Ezáltal többször megfogalmazódott az még a gyerekektől is, hogy ők ott jól érezték magukat. Ha bár az, hogy egy pszichiátrián milyen érzésekkel, meg ki hogy érzi magát, az megint vitatható dolog, de ez is jelzésértékű volt azzal kapcsolatban, hogy a gyerekeknek és az ott kezelendő vagy kezelt felnőtteknek is egy ilyen intézmény nagyon hiányzik. Sejtjük ennek az előzményeit vagy a megszüntetésének az okát, a következményét viszont tapasztalhatjuk.

Tehát ahogy említettem, a speciális szükségletnek vagy speciális ellátásnak jellemző része mostanában az, hogy - a gyermekotthonokban tulajdonképpen a létszám stagnál vagy nem növekszik, sőt még inkább csökken is – egyre több a speciális szükségletű gyermek. Ennek a társadalomra kivetíthető vagy visszavezethető okait megint csak lehet vizsgálni, és a jelentésben is olvastam erre utaló mondatokat, fejezetrészeket, de igazából az a nagy kérdés, hogy a gyerekek az alulszocializált környezetből kerülnek be otthonokba és ha nem kapják meg például a pszichiátriai segítséget, akkor egy szélmalomharcot folytatnak azokon a végvárokon. És itt azért több száz vagy több ezer gyerekről, ha a speciális szükségletet vesszük, 500-600 gyerekről lehet szó, mert amikor a szakmai csapatok, illetve a szakértői csoportok megállapítják a szükségletet, az nem biztos, hogy az a gyermek azzal a szükséglettel hagyja el majd a gyermekotthont, illetve vagy visszaesik vagy bármi történhet vele. Az olyan okokat, ami például a szökéseket váltja ki, arról nem is beszélve, mert az egy külön történet.

Úgyhogy én mindenképpen szeretném arra a jelenlévők figyelmét felhívni az OPNI bezárására és az azt hiánypótló intézményre, ami nem létezik tulajdonképpen, mert azt is el kell hogy mondjam, én Jász-Nagykún-Szolnok megyéről tudok inkább beszélni, de van némi információ, illetve tapasztalatom más megyékkel kapcsolatban is, hogy a gyermekpszichiátriák vagy nincsenek vagy furcsa módon működnek, illetve nem töltik be igazából azok sem a funkciójukat. És erre ezeknek a gyermekeknek, ha csak 5-600 vagy néhány ezer gyerekről van szó, nagy szüksége lenne. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen képviselő úr. Tapolczai Gergely képviselő úré a szó.

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Hozzászólását jelnyelvi tolmács közreműködésével teszi meg.)* Az elmúlt két-három évben mint a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének az igazgatója, volt szerencsém együttműködni az ombudsmani hivatal munkatársaival. Különösen két kiadvánnyal kapcsolatban: az egyik Az emberi jogok, igen című kiadvány, a másik A fogyatékos személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény árnyékjelentése. Mindkét kiadvány szerintem európai szintű és egyedülálló iránymutató kiadvány. Szakmailag nagyon magas színvonalú, és ezúton is nagyon köszönöm a hivatalnak a munkáját.

A beszámolóval kapcsolatban ugyancsak elismerésemet és köszönetemet szeretném kifejezni. Nagyon korrekt munka, és számomra is nagyon tanulságos. Említette, hogy alacsony volt a panaszok száma, és egy fordított piramishoz hasonlította ezt. Ha ezt a fordított piramist sikerülne alul kicsit kiszélesíteni, akkor valóban sokkal árnyaltabb képet kapnánk.

Ettől függetlenül gratulálok a beszámolóhoz, és szintén támogatom a beszámoló elfogadását.

ELNÖK: Köszönjük. Vágó Gábor képviselő úré a szó.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Köszönöm a szót. Tisztelt Ombudsman Úr! Az LMP nevében én is kifejezem támogatásunkat a javaslattal kapcsolatban. Nagyon sok téma fölmerült, egy dolog maradt most ki, a hajléktalanok kérdése. Látszott, hogy 2009-ben voltak ügyek, amelyeket az ombudsman úr is föl vállalt, az egészségügyi ellátásra vonatkozóan vagy egyéb módon. Ez mind dicsérendő. De én talán kicsit éppen az idei évben hiányoltam a területrendezési törvény kapcsán az ombudsman úr megnyilatkozását. De az biztos, hogy a hajléktalanok, amikor érdeksérelem éri őket, akkor tudnak fordulni az ombudsmanhoz, ez egy biztos pont, és segíti az ő érdekvédelmi tömörüléseiknek az erejét, és azt, hogy összefogjanak, és fölemeljék a fejüket, még ha olyan kiszolgáltatott helyzetben is vannak, hogy tudják, hogy van egy olyan jogintézmény, amelyhez bátran fordulhatnak.

Köszönöm a szót.

ELNÖK: Köszönöm. Kíván-e még valaki hozzászólni a képviselők részéről? Iván László professzor úré a szó.

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Mindezek mellett, ami elhangzott, három dologra hívnám fel mindannyiunk figyelmét, illetve csak emlékeztetésképpen, amit Baráth képviselő úr mondott.

Volt egy korszakunk, ez a hatvanas-hetvenes években indult el, az úgynevezett deviancia-korszak. Mindenki orrvérzésig deviancia-szemponatok szerint ítélte, minősített, besorolt, vizsgált, kutatott, óriási pénzeket akkor meg kell mondjam. Mi is megcsináltunk egy 70 tagú, pedagógusokból, pszichológusokból, pszichiáterekből, közigazgatási szakemberekből álló csoporttal – Ajkay Zoltán volt a vezetője – egy ilyen vizsgálatot a Villám utcai speciális ifjúsági intézetben, ahol nagyon alaposan megnéztük, megvizsgáltuk; már akkor voltak drogfüggők, már voltak akkor kemény drogfüggők és halálesetek. Ezeknek a vizsgálatáról készítettünk egy nagy, úgynevezett beszámolót, és letettük a fővárosi vezetés asztalára. Mondanom sem kell, hogy máig azt az anyagot nem használták föl. Ez az egyik.

A másik pedig: azok a gondolkodásmódbeli dolgok, amelyek még érvényben voltak a hetvenes-nyolcvanas évek elején is, ezzel a speciális szükséglettel kapcsolatos megközelítéssel, meg kell mondjam, hogy még a régebbi, makarencói elméleteknek és gyakorlatoknak a maradványait hordozták magukban. Azt hiszem, az egész devianciakérdésnek is a problémája az volt, hogy a vonatkoztatási rendszerek nem működtek.

Nem voltak megfelelőek metodikailag sem, eszmeileg sem, teoretikusan sem voltak kidolgozva. Úgyhogy én azt hiszem, ezt nagyon óvatosan kellene kezelni.

A másik, hogy ugyancsak már a nyolcvanas években, a hetvenes évek végén pubertáskrisis címszó alatt, tehát a pubertáló ifjaknak a kríziseit vizsgálva klinikánk részéről – ott dolgoztam a pszichiátriai klinikán – nagyon komoly vizsgálódások voltak. Bécsben volt egy nagy kongresszus, ahol a pubertáskrisisek jelentőségéről esett szó, és ott mindazt kifejtettük, hogy mennyire nem csak patológiai szempontok szerinti beosztással vagy megközelítéssel kell gondolkozni, hanem társadalmilag beleágyazva mindabba, az interszektoriális és tudományok közötti kapcsolódási rendszerben kell néznünk az egész ifjúság szocializációs fejlődésének a kérdését. Azt hiszem, most érkezünk oda – lassú, de biztos léptekkel talán el is indul –, amihez az ombudsmani vizsgálódások nagyon nagy segítséget adnak, hogy ezekben differenciáltan fogalomtisztázást is tegyünk. Ennek az úgynevezett fogalmi kérdésnek az a lényege, azt hiszem, mindannyiunk számára, hogy valódi paradigmaváltáshoz érkezünk abból a szempontból, hogy a régebbi fogalmakat fölül kell vizsgálni, minden szempontból; és azokat, amelyek érvényesek, használhatók, azt meg kell tartani és fejleszteni; és amelyek használhatatlanok, avítottak, lezárnak bizonyos dolgokat, beszűkítik a cselekvési lehetőségeket, azokat pedig tartalékba kell tenni, és nem kell használnunk. Ez egy elsődleges megközelítése mindenféle további lépésünknek: a fogalmak elsődleges felülvizsgálata, és természetesen ebből megközelítően a tanulságok és módszerek fejlesztésének a kérdését tárgyalni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Amennyiben nincs más képviselőtársam, aki szeretne hozzászólni, akkor a vita és a hozzászólások végén néhány gondolatot szeretnék csak én is elmondani.

Itt már utalt rá egyik képviselőtársam, Sebestyén képviselőtársam, hogy az alapellátásban dolgozókat valóban, ha nem tudják megfelelően a gyermekek jogait érvényesíteni, illetve nem tudják a jelzőrendszert rendesen működtetni, adott esetben büntetés vagy retorzió érheti. Ez viszont sok esetben a családok miatt történik, hiszen olyan családi körülmények vannak, ahova ezek a szociális munkások adott esetben nem is nagyon mernek bemerészkedni. És ez felveti azt a problémát, ami egyre súlyosabb az országban, most már talán körülbelül a gyerekek egyharmadát is lehet, hogy érinti, hogy a családon belüli erőszak – és ez a nőkre is vonatkozik ezekben a családokban –, és mondjuk ki nyíltan, itt elsősorban cigány származású családokról van szó, ezekben a családokban nyilvánvalóan szociális szempontokból is meg a hagyományok szempontjából is erősen patriarchális rendszer működik, és ez elnyomja mind a nőket, mind pedig a gyerekek lehetőségeit. Mi ezeknek a vizsgálatát nem láttuk még igazán egy komolyabb tanulmányban lefektetve, hogy hogyan lehetne segíteni itt a fiatalokat, hogyan lehetne a gyerekeknek megoldani valójában, hogy a szülők ne tartsák vissza őket, hogy megkaphassák az oktatáshoz való jogokat és az egyéb fontos, akár az egészséghez való jogokat, hiszen sokszor olyan körülmények között élnek – ezt tapasztalatból is szerintem sokan látjuk –, ami a későbbiek folyamán ezeket a gyerekeket teljes mértékben visszaveti abból a szempontból, hogy a társadalomba be tudjanak illeszkedni. Mi szeretnénk a Jobbik Magyarországért Mozgalom részéről, mondhatom így, ha ezekre is súlyt fektetne az ombudsmani vizsgálat majd a közeljövőben, és ez is előtérbe kerülne. S mondom, azért, mert ez a társadalmi réteg még jelen pillanatban is rendkívül gyorsan növekszik, és lehet, hogy nemsokára a többségét fogja alkotni Magyarországnak, ez pedig óriási problémákat vethet fel.

Még mindenképpen el kell mondanom, hogy én is nagyon örülök, hogy ezt a jelentést végre megtárgyalhattuk és beszélhettünk róla. Nagyon örülök, hogy most már a bizottság támogatólag áll a jelentéshez, hiszen éppen a 2008-as jelentést az akkori bizottság nem

támogatta, nem javasolta általános vitára. Én úgy látom, azóta változott kicsit a hozzáállás, akár azoknak a pártoknak a részéről is, amelyek akkor ezt nem tartották egy jó dolognak.

Külön még azt is szeretném megjegyezni, hogy én is bízom abban, hogy sokkal aktívabb lesz a kapcsolattartás az ombudsmani hivatal és akár a bizottságunk között is. Eddig a rövid féléves elnökségem alatt nyilván azt tapasztaltam, hogy folyamatosan kaptuk a jelentéseket, amelyek nagyon hasznosak voltak, persze visszajelzéssel még nem tudtunk élni. Ez volt az első ilyen lehetőség, hogy visszajelzéssel éljünk.

Úgyhogy teljesen egyetértek Szűcs Erika képviselő asszony véleményével és javaslatával, hogy ezt tegyük majd rendszerré és folytassunk ezekről a témákról diskurzust oda-vissza alapon természetesen.

Köszönöm szépen. Ha nincs további hozzászólás, át is adnám a szót Szabó Máté professzor úrnak.

Dr. Szabó Máté válaszai

DR. SZABÓ MÁTÉ, az állampolgári jogok országgyűlési biztosa: Köszönöm szépen a kollégáim nevében a sok dicséretet, mert valóban itt nekem az a kellemes, most kellemes kötelességem, hogy képviseljem a társaságot, és elvigyem a balhékat. Tehát most ez esetben ugye nem villámhárító, hanem éppenséggel egy cukros tölcsér vagyok, aminek a német kultúrában van az eredete, amikor a gyerekeket iskolakezdekéskor egészségtelen módon teletömik mindenféle édességgel. Tehát ezt köszönjük szépen, és ezt továbbítom az uraknak és hölgyeknek, hiszen nyilvánvaló, hogy a kollektív munka eredménye minden beszámoló és projekt és miegyéb. Tehát sokan külön kiemelték, és ezt mindig is így gondoltam, hogy ez egy teammunka, és annak én bizonyos értelemben csak a szervezője vagyok. Hát ez egy jó jegyzőkönyv lesz, ugye megkapjuk majd írásban is, és okulva forgathatjuk, a kollégáim is és a bizottsági ülés résztvevői és mások is. Tehát nagyon sok, talán majdnem minden kérdés felvetődött az ellátásokkal kapcsolatban gyakorlati szempontokból. Sokan azonosítván is a tapasztalati rétegeiket és a foglalkozásukat, a kapcsolatukat a szociális szférával, világossá tették, hogy milyen szempontból, szakmai szempontból használják ezeket a kritikai észrevételeket, amiket az ombudsmani jelentések is megfogalmaznak, tehát azt gondolom, hogy nagyon sok hozzászólásban vetődött fel egy olyan alapkérdés, amit hol néven neveztünk, hol kevésbé, tehát mondhatjuk azt, hogy a helyi önkormányzati és a központi szakigazgatási felelősségnek a kérdésköre, ami ismét egy nyitott egyenlet. Tehát nem tudjuk, hogy kvázi a nagy szociális ellátórendszereknek a rendbehozatala, felújítása, e tekintetben mit is fog hozni, hiszen az önkormányzati reformmal kapcsolatosan már sok mindent tudhatunk publikációkból, de a gyakorlatát még nem ismerhetjük.

Tehát azt kell mondjam, hogy egy másik szegmensünkben, egy másik tevékenységünkben az önkormányzatok vizsgálatánál, ahol megint csak a szociális ügyek nagyon fontosak, majd az elkövetkező évek gyakorlatából ki fog derülni, hogy mi az a feladat, hatáskör, eszközrendszer, amit az önkormányzatok az új verzióban el tudnak látni, és mi az, ami a központnál marad vagy a központhoz kerül.

Egy másik nyitott kérdéskör, ami eddig, nyilván a két jelentés az eddigi kormányzati struktúrákkal foglalkozhatott, most az új kormányzati struktúrában egy esély, lehetőség a Nemzeti Erőforrás Minisztérium, mint egész, tehát, ami szociális, oktatás, egészségügy együtt. Az Iván professzor úr által is említett és Réthelyi miniszter úr által is megtisztelt rendezvényünkön többször elhangzott az a kérdéskör, hogy hogyan fogja majd ez az új megközelítésmód, az egymásba átcsúszó, egymással sokszor átfedő hatáskör- vagy talán forrásokszorosító viszonyrendszer átgondolni, hogy a szociális és az egészségügyi szféra között mennyiben tudja ezt jó és szakmailag védhető és humanista módon megközelíteni. Hát az ombudsmani megközelítés egy humanista megközelítés, egy kényelmes megközelítés, mert

csak kritizálunk, tehát ez egy jó dolog, és Iván professzor úr szavai nem hullottak mondjuk terméketlen talajra nálam, azt gondolom, tehát a panasztól a terápiáig című gondolat nálunk is megvan, csak mi nem foglalkozunk a terápiával, azok önök. Tehát itt a terápia világos, mi a jelzőrendszerek egyike vagyunk, ami a magyar politikai rendszerben, meg kormányzati rendszerben működik.

Többen utaltak a speciális ombudsmanok létre, nem akarnék ebbe a témába belemenni, de elég sokat foglalkoztam vele, és érdekes átgondolást igényel. A legutóbb, az elnök úr által említett téma, az etnikai, kisebbségi problémakörök teljes nyilvánvalósággal egy, önálló hatáskörrel rendelkező ombudsmannál vannak. Mind tudjuk, hogy a három szakombudsman három törvényen ül, és ott teljes hatáskörrel rendelkezik. Egy konkrét példát említenék, ami azon ritka esetek egyike, amikor én végeztem egy panaszos meghallgatását és ez a panaszos egy szobrászművész volt, és egy Pest megyei településen volt egy zavaros helyzet az ő szobrának a felállításával, és beszéltünk hosszan, sok mindent mondott, nagyon expresszív volt, mint művész, és akkor a végén odakonkludált, hogy hát az ő roma származása miatt nem állítják ki a szobrot, és akkor mondtam, hogy na jó. Ez mind nagyon érdekes volt, ha van önkormányzattal való szerződéses viszonyban probléma, ott én jövök, ha ez a téma, akkor a szomszédság, a másik ombudsman.

Azt kell mondjam, hogy nyilvánvaló rengeteg, a roma közösségekből érkező, szociális gyerekjogi probléma landol nálunk, azt kvázi az iratból esetleg névről lehet sejteni, hogy ez az, de amennyiben az úgy van nevesítve, hogy etnikai kisebbség, akkor áttesszük, tehát ez nem ilyen. Netán, ha együttműködés jönne létre a biztosok között, akkor ez egy járható út lenne. Hát erre még nem volt eddig, az én praxisomban - tehát ebben a verzióban, hogy általános és külön biztos – példa. A jelenlegi hatásköri elosztás ezt egyáltalán nem segíti elő, tehát az, hogy három külön törvényen ülünk vagy az összes minden egyéb ügyön, ebből mondjuk a konstruktív együttműködés motivációja nem alakulhat ki, nem jöhet ki szerintem. De nem ez a lényeg, tehát a szakellátás és az általános ellátások, most a gyereketthon, gyerekvédelem, ez tulajdonképpen az ez évi témánk, és ebben majd a jövő évben lesz a projekt és a projektfüzet, ott a támogatásunk megvan. Tehát örömmel mondhatom, hogy a megváltozott nevű és szélesebb hatáskörű minisztérium is folytatja azt a gyakorlatot, hogy ezt a sok-sok szociális témát, amivel foglalkozunk, támogatja. Mármint a projektfüzet megjelenését, a munkát magát munkaidőben fejtjük ki, tehát erről lesz majd bőven szó. Tehát egy ugyanilyen általános problémára gondolok, mint a helyi és a központi elosztás, tehát mi tartozik az alapellátásba, mi a speciális ellátás és hol vannak az erőforrások, hol vesznek el az erőforrások, mert elveszik egy csomó. Tehát valóban a speciális ellátásba kerül az általánosra szoruló és fordítva, ennek nem így kellene lenni. Tehát akkor melyik az a szervezeti forma, milyen eljárások, milyen szakmai döntések sokasága az, ami ezt az ugyancsak fontos hatásvonalat meg fogja tudni húzni. Hát ez a terápia kérdésköre, ezt önök fogják kialakítani, önök fogják megvitatni. Mi majd az újabb leosztásoknak és átalakulásoknak a zavaraival és forgácsaival fogunk szembesülni.

Kevésszer hangzott el az egészségügy. Az is egy nagy témánk, és jövőre azt fogjuk központba állítani, de azt hiszem, a szociálissal teljes mértékben vagy nagyon nagy mértékben egybeeső, érintkező problémákról van szó. És ez a jövő zenéje lesz. A módszertani gondolat az, hogy legyenek rendszeresebbek a kommunikációk, teljes mértékben örülünk neki. Mi mindig küldünk meghívót a műhelybeszélgetésekre, tudom, hogy sok dolguk van, de nagyon örülök, ha egy-egy képviselő hölgy vagy úr meglátogat minket, jellemzően mindig ugyanazok szoktak lenni, aminek egyébként szintén örülök, de másokat is szívesen látunk, nem vagyunk messze. De tudom azt, hogy a mostani szituációk, az alapvető törvények és alkotmányozás, sok-sok más dolog, a költségvetés távol tartja még akkor is önöket, ha úgy látom, hogy komolyan szakmai háttérrel rendelkeznek a bizottság tagjai.

Az aktívabb ombudsmani szerepvállalásnak sok-sok lehetősége és korlátja van. Én egy lehetőségre utalnék, ami tulajdonképpen új és nem is nagyon mondogattam még. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének az emberi jogi főbiztossága országonként azonosít egy úgynevezett nemzeti emberi jogi intézményt, amit a gyengébbek kedvéért – viccből mondom – NHRE-nek szoktak minden publikációban, még a magyarban is rövidíteni. Magyarországról még senki sem kérte azt, hogy ilyen intézményként ismerjék el. Hogy miért, azt én nem akarom kutatni. És is nagyon nehezen jöttem rá, hogy ezt minden további nélkül lehet kérni, és ezt meg is tettük a múlt héten. Na most, ha az ombudsmant elismeri ilyen nemzeti emberi jogi intézménynek az emberi jogi főbiztosság egy akkreditációs eljárásban, akkor annak különböző fokozatai, lépcsői vannak, és bizonyos fokozatok jogosítványokkal és kötelezettségekkel járnak. Tehát akkor egy közvetlenebb kapcsolat jön létre az egyébként nagyon fontos nemzetközi területtel, és az országon belül is talán lehet integrálni bizonyosan olyan kérdéseket, amik egyébként hatásköri vonalon le vannak osztva.

Ami a hajléktalanság témáját illeti, az 2008-ban volt egy fókuszpontunk; 2009-ben is foglalkoztunk vele, most is foglalkozunk vele. A kaposvári önkormányzat guberálási rendeletével kapcsolatosan komoly vitákat folytattunk ez ügyben, Alkotmánybírósághoz mentünk. A törvények tervezetei és a, mondjuk, félig-meddig tervezett vagy még gyakorlattal nem rendelkező törvények esetében mi nem tudunk interveniálni, nem ez a feladatunk. Tetszett, nem tetszett; majd ha odakerül és lesz panasz belőle, akkor fogunk vele foglalkozni. Egyébként megemlítem, hogy ezt a projektünket nagyon komolyan, nemzetközileg elismerték, oly módon, hogy az EU mellett működő, hajléktalansággal foglalkozó, FEANTSA-nak rövidített hajléktalanügyi európai hálózatnak az európai zsűrijébe tagnak delegáltak az itthoni szervezetek vagy egy részük – nem tudom –, akik ennek tagjai. Lesz tehát egy hét-nyolc főből álló bizottság december elején, amely az EU hajléktalanpolitikájának az alapelveiről, értékeiről próbál valamilyen kiindulópontot kialakítani. Ez nyilván nem az én személyemnek, hanem a projekt sikerének szól; úgy egyébként ilyen ombudsmani berkekben Európában ilyen projektek nem nagyon vannak, tehát azt mondanám, hogy szerintem ebben az ügyben elég sokat tettünk, és persze igyekszünk továbbra is. Nyilvánvalóan akkor is, ha a jogszabályok nem éppen olyanok, amelyek a hajléktalanokat segítik, de hát ennek gyakorlásának kell lenni, hogy mi azzal foglalkozunk.

A gyerekjogokkal kapcsolatos kérdésfelvetéseknél egy olyan dolog jut eszembe, hogy borzasztóan nehéz – a bizalom és a pubertás és a generációváltás, s a többi – az intézményeken belül és a családokon belül a gyerekeket megtalálni. Mert ugye hol vannak a gyerekek? Hát a képernyő előtt vannak a gyerekek, a virtuális világban vannak, nem otthon vannak, nem velem beszélnek az én gyerekeim, hanem a számítógépen keresztül beszélnek valakikkel, s nem nagyon tudom, hogy kik azok. És ez óriási óramennyiség. Nemrég a Gyermekmentő Szolgálat konferenciája volt az MTA-ban néhány hete, szeptember vége felé, és ez egy alapvető kérdéskör volt, abban a fő téma. Ezt oly módon próbáljuk, kvázi konstruktív irányba forgatni, hogy egy weblapot működtetünk; úgyszintén már három éve, ugyancsak a minisztérium hathatós anyagi támogatásával tudjuk ezt tenni, mert az általános weblapunkat, ahol a panaszok jönnek, s a többi, azt a költségvetés finanszírozza, ezt pedig támogatások. Ezen a gyerekjogi honlapon az a cél, hogy a gyerekek panaszai jussanak el hozzánk, és örülök, hogy más helyeken is föl hívják a gyerekek figyelmét az ombudsmanra. De azt gondolom, hogy tőlük olyan igazi bejövetelet meg olyan igazi írott panaszt nehezebben lehet várni, mintsem egy e-mailt, ami tulajdonképpen anonim, és esetleg úgy veti fel absztraktnan a témáikat, hogy ők háttérben tudnak maradni. Itt növekszik, mondjuk, a tudatosan, tényleges jogsérelmeikkel hozzánk fordulóknak a száma, de azt gondolom, ez még mindig messze alatta van annak, amit lehet, és talán éppen ezen a virtuális világon keresztül, annak konstruktív felhasználásával lehetne a gyerekeket elérni, és nemcsak mindig azon

szenvednünk, hogy jaj, hát ezek mindig ott vannak, hanem akkor menjünk utánuk, és próbáljuk őket ott elcsípni, ahol tartózkodnak.

Mindazonáltal valóban, a helyi közösségekben, a városokban, az iskolai közösségben is meg kellene találni a gyerekeket; sok esetben sikerül is, amint hallom, például Tatán. De nekem picit az a véleményem, és kollégáim egy részének is, hogy az, ami a gyerekjogok három nagy oszlopa, amit a nemzetközi szerződések 3P-nek neveznek – protection, védelem; provision, ellátás, participation, részvétel –; ez a participation manapság nem úgy érvényesül, még akkor is, ha meg tudják szervezni a budapesti gyereklpolgármesterek összejövetelét, meg hasonlót, ombudsmanót meg egyebeket, ez nem face to face, tényleges közösség, mert virtuális közösségekben élnek ezek a mai gyerekek, és ott kellene őket nyakon csípni, és konstruktív irányba befolyásolni. Ez nem annyira a speciális ellátás problémája sajnos, ahol megint arról is szó van, és tényleg a hozzászólásokban majdnem mindenütt előkerült a pszichiátria, mentális zavarok, szocializáció – hát, ez nemcsak a gyerekeknek a problémája, az egész magyar társadalomé valamilyen értelemben, azt gondolom. Nálunk a három külön törvényen kívül minden probléma lecsapódik, minden területen: a mentális zavarok, illetve azok kezelése, az intézmények alkalmatlansága, alulfinanszírozottsága óriási probléma; a gyerekpszichiátriával többször foglalkoztunk. Az OPNI bezárásával kapcsolatban jeles elődeim, Lenkovics Barna, Péterfalvi Attila – aki itt is van egyébként mint hivatalvezető most, de akkor adatvédelmi biztos – már akkor problematizálták ezt; nyáron volt az egészségügyi bizottságnak egy ad hoc ülése az OPNI bezárásáról, illetve az azt pótló szolgáltatások kialakításáról. Az OPNI egy nagyon látható szelet, nagyon jól látható pont, jól meg lehet fogni, de kevésbé megfogható és kevésbé látható módon ezek a hiányok az összes intézménytípusban, az iskolától a fegyházon át a helyi mindenben keresztül jelen vannak, és nagy kérdés, hogy Magyarország olyan lesz mint az Egyesült Államok, ahol mindenkinek a büdzséje 5-10 százalékát a pszichológusra kell költeni, vagy pedig európai országgént szociális hálót nyújt a mentális zavarokkal küszködők számára, sok módon. S például ennek a mobilitása nagy kérdés, mert a rászorultság és a szolgáltatás ebben a nem túl nagy országban vagy közepes országban is nagyon távol vannak egymástól. Budapesten, amíg volt OPNI, azért nagyon sok mindent el lehetett érni, a legkülönbözőbb szakellátásokat, speciális dolgokat, volt szakember – mi van a távoli, kicsi településeken? Nem jut hozzá. És vannak ott autisták? Persze, hogy vannak, vannak zavarok, vannak különböző okoknál fogva, ezért vagy azért. És akkor mobil szolgáltatást kellene nyújtani, és nemcsak központi intézményt – ez megint csak pénzbe kerül. Tehát nehéz, és ezt a terápiát önöknek kell majd kialakítani.

Jelzőrendszer – mi is a részei vagyunk. Valóban nem a szankció a megoldás. Most már van szankció; azt kell mondjam, hogy az ausztrál tartományi ombudsman ugyanazt a halottcsecsemő-problémát tudta bemutatni, az egy tucat hatósággal, aki ott üldögélt, és nézte. Pedig hát Ausztrália egy jól működő jóléti állam, és a forrásairól ne is beszéljünk. Tehát a hanyagság és a bürokratikus lustaság, tehát nem rosszindulat, meg túlterheltség is meg félelem is sokszor idekonkludálnak sajnos. És akkor a halott csecsemőre vagy gyerekre fölfigyelünk, és ott az a sok elhanyagolt, akik aztán megjelennek az ellátórendszerben, és óriási költségeket jelentenek. Tehát minél előbb, minél hatékonyabban, minél koncentráltabban megfelelő szolgáltatást nyújtani. Na de hát ez egy ilyen posztkommunista országban, '89 után csak teremtsünk piacgazdaságot, jól működött, csak teremtsünk ezt meg azt; és még akkor egy jól működő, európai szintű jóléti államot is – hát, sok okos ember mutatta azt meg, hogy ez milyen nehéz együtt, és hogy mennyire egymás ellen hatnak ezek a követelmények. Aztán ezt a pénzügyi válság még jól ki is élezi. Tehát nagyon komoly dilemmák előtt állnak azok, azaz önök, akik a terápiát kell hogy szolgáltatassák; mi csak a diagnosztikáig jutunk el. Ezek a jelentések, ezek a jelzések a sokirányú, nyilván tudományos és más egyéb diagnosztikának a megjelenítései.

A szülés utáni beilleszkedés, visszailleszkedés, ezzel kapcsolatban most legutóbb kedvező jogszabály-módosítások láttak napvilágot, már gyakorlatuk is van. Nem növekedett a hozzánk forduló panaszoknak a száma, azt kell hogy mondjam. De a panaszok kapcsán általában, önök is jól érzékelték azt a problémát a fordított piramissal, hogy igen, van egy tudatosodás, van egy hozzánk fordulás, ami messze alatta marad a tényleges problémáknak, és pont azok nem fognak panaszt megfogalmazni, akiknek kellene. De van több szakma, egészségügyi, szociális, pszichiátriai, mentálhigiénés szakmák sokasága, ezek együttműködése, akik aktívak, és akik általában a panaszokat azok helyett vagy azok nevében vagy azokkal együtt fogalmazzák meg, akik rászorulnak.

A magam részéről még egyszer köszönöm az összes támogató és biztató javaslatukat, ötletüket. Az együttműködésre nyitottak vagyunk minden vonatkozásban, a bizottsággal, ezzel is, a többivel is. Bárki bármikor hívott minket, bárki bármikor konzultálni kívánt, örömmel tesszük ezt meg. És az a gyanúm, hogy a szociális, a velük összefonódott egészségügyi, ifjúsági, gyermekproblémák nem fognak minket elhagyni, mint ahogy Európát sem hagyják el, hanem kiéleződnek. Igenis, sajnos, olvasunk újságot, látjuk, hogy mi van Franciaországban és máshol; a szociális problémák, elosztási problémák élesedése, ezzel összefüggésben a rászoruló csoportok helyzetének romlása, ezzel összefüggésben a társadalom mentális állapotának nem a javulása, hanem a romlása.

Tehát lehet bőven panaszkodni, és a panaszoknak utánamenni. A terápiát azonban önöknek kell nyújtani. Nagyon nehéz, azt tudom. Nagyon nehéz, és örülök, hogy itt sokan nagyon pontosan és nagyon mindennapi módon fogalmazzák meg azokat a problémákat, amik egy központi kormányzati, meg törvényalkotási munkában olyan nagyon absztraktnak, általánosan jelennek meg. Nagyon jó, hogyha vannak olyanok és vannak minden bizonnyal önök között, akik a szociális szférát jól ismerik. Ennek következtében a jobbitó szándékú szociális törvényhozást és kormányzást hatékonyan tudja segíteni mind a kormányzati, mind pedig az ellenzéki oldalról, mert erre nagy szükség van valóban, és a sikeres gazdaság, meg monetáris politikák mellett ennek nem szabad egy árnyékban és háttérben maradt területnek lennie.

Köszönöm szépen a lehetőséget.

Szavazás a jelentések elfogadásáról

ELNÖK: Köszönjük szépen professzor úr viszontválaszát. Most a szavazás következik. Elsőként a 2008. évi J/298-as számú beszámolóról szavazunk. De engedjék meg, hogy előtte még a helyettesítést ismertessem: Talabér Márta képviselő asszonyt Czunyiné Bertalan Judit helyettesíti, Bábiné Szottfried Gabriellát dr. Lanczendorfer Erzsébet képviselő asszony, Csizi Péter képviselő urat Hirt Ferenc helyettesíti, Kapus Krisztián képviselő urat Lakatosné Sira Magdolna helyettesíti, Székyné dr. Sztrémi Melindát Rónaszékiné képviselő asszony helyettesíti és dr. Tarnai Richárd képviselő urat Stágel Bence képviselő úr helyettesíti és Szanyi Tibor úr elment közben, őt Szűcs Erika képviselő asszony helyettesíti.

Tehát szavazás következik a J/298. számú beszámolóról. Aki a beszámolót általános vitára alkalmasnak tartja, kézfelemeléssel jelezze. (Szavazás.) Egyhangú. Köszönöm szépen. Egyhangúlag elfogadta a bizottság az általános vitára való előterjesztését.

Újabb szavazás következik, a 2009. évi J/310. számú beszámolóról szavazunk. Aki a beszámolót elfogadja, az kérem, kézfelemeléssel jelezze. (Szavazás.) Egyhangúlag általános vitára alkalmasnak tartottuk. Köszönjük szépen professzor úr és a munkatársai jelenlétét.

Mielőtt szünetet rendelnék el, megkérdezem, hogy előadót kíván-e a bizottság állítani. (Nincs jelentkező.) Akkor nem állítunk előadót. (Rövid szünet.)

Tisztelt Bizottság! Folytatjuk munkánkat.

Szeretném jelezni, hogy államtitkár úr kérésére egy napirendi módosító javaslatot terjeszték be. A 2. napirendi pontnál, ha elfogadják, a c) alpontot, tehát a társadalmi felzárkózást szolgáló egyes intézkedésekről szóló határozati javaslatot tárgyalnánk meg először. Aki ezzel a sorrendváltoztatással egyetért, kérem, kézfelemeléssel jelezze. (Szavazás.) Egyhangúlag elfogadta a bizottság. Köszönöm.

Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba-vételéről, általános vita

a) A társadalmi felzárkózást szolgáló egyes intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/1193. szám)

Soron következik tehát a társadalmi felzárkózást szolgáló egyes intézkedésekről szóló H/1193. számú határozati javaslat tárgyalása. Az előterjesztők képviseletében Szűcs Erika képviselő asszonynak adok szót.

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm a szót, elnök úr. Azért döntött úgy a Szocialista Párt képviselőcsoportja, hogy országgyűlési határozati javaslat formájában indítványt tesz, mert a kormányprogram alapvetően irányokat jelöl ki, ahogy ezt miniszterelnök úr is a kormányprogramot felvezető expozéjában elmondta, illetve azóta is többször utalt rá, mi pedig úgy gondoljuk, hogy az irányokon belül konkrét intézkedések, konkrét akciók és tennivalók megjelölése is szükséges. Tehát alapvetően ez volt a cél, hogy a kormányprogram irányain belül vagy a kormányprogramhoz kapcsolódóan konkrét intézkedésekre tegyünk javaslatot.

Azért országgyűlési határozati javaslat formájában tesszük ezt, nem pedig konkrét törvénymódosítási vagy törvényalkotási kezdeményezés formájában, mert szeretnénk a téma összetettségéhez és bonyolultságához illően megfelelő felkészülési időt biztosítani a kormánzatnak arra, hogy pénzügyi, gazdasági, társadalmi hatáselemzéseket végezve döntsön arról, hogy az adott javaslat keretén belül mi az, amit el lehet fogadni, milyen ütemben, vagy mit kellene másként tenni. Tehát nem úgy, hogy durr bele, mert most nekünk ez a fixa ideánk, hanem hogy valahol ezen a területen biztos, hogy tenni kell, lépni kell, legyen mód és lehetőség arra, hogy ez megfelelően ki legyen munkálva és elő legyen készítve.

A társadalmi felzárkózást szolgáló egyes intézkedések keretében négy területen javasolnánk intézkedéseket és lépéseket. Az egyik a családtámogatás kérdése. Családtámogatás ügyében most alapvetően az uralja a médiát is, hogy az adórendszeren belüli átalakítások hogyan segítik és támogatják a gyermeknevelést. Ez egy nagyon üdvözlendő irány. Csak nem szabad elfelejteni, hogy Magyarországon milyen az általános foglalkoztatottsági szint, milyen ennek a területi megoszlása, és hogy a nem foglalkoztatottak esetében a munka világán történt kívül rekedés az nem időleges, nem egy hónap, nem egy hét, hanem az érintettek fele-harmada már több mint egy éve a munka világán kívül van. Tehát szembe kell nézni azzal a magyar társadalmi valósággal, hogy bizony vannak számosan olyan családok, akiknél a gyermeknevelést az adórendszerbeli átalakítások nem vagy csak nagyon perifériálisan érintik és segítik. Ezért mi olyasmire gondolunk, ami ezeknél a családoknál is egyértelművé teszi, hogy mik a társadalmi célok, amelynek a megvalósításában ha részt vesznek, amelyhez csatlakoznak, akkor ezt többletforrásokkal is támogatja a társadalom. Ezért van az, hogy az iskolázottsággal együtt növekvő családi pótlék intézményét ismételten előterjesztjük, ahogy erről már többször beszéltünk.

A második pedig a természetbeni támogatások bővítése, tehát az étkeztetési támogatás 7. osztály fölötti kiterjesztése, illetve a térítési díjak esetében egy egyharmados csökkentés elérése a szándék és a cél. Ez elsősorban ezeknek a családoknak jelent segítséget, de egyébként munkával rendelkező családok esetén is sokszor beléphet a gyermeknevelés finanszírozásába, hiszen a javasolt rendszer úgy van megkonstruálva, hogy nem mindenki

egyforma nagyságú támogatást kap az adórendszeren keresztül ugyanannyi számú gyerek felneveléséhez.

A következő terület a szociális szolgáltatások rendszere. Erről a kormányprogram is megállapítja, hogy itt mindenképpen lépni kell. Mi is úgy láttuk és látjuk, hogy átláthatóbb, a hozzáférést szélesebb körben és egyenlőbb feltételekkel biztosító, a térítésszám-politikában változást hozó, kevesebb adminisztrációt és hatékonyabb, kevésbé bonyolult ellenőrzést igénylő rendszerre, és mindenféleképpen minősítésre, a szolgáltatók minősítésére, a szolgáltatást igénybe vevők egyfajta kockázatcsökkentésére van szükség.

A foglalkoztatás területén elindult egy változás, amely nem úgy kívánja a megváltozott munkaképességűek problematikáját kezelni, hogy a rokkantnyugdíjazás felé tereli őket, hanem rehabilitáció felé, de ez nincs befejezve.

Tehát mindenképpen ezzel foglalkozni kell, és az eddigi tapasztalatok alapján szükséges korrekciókat el kell végezni, illetve ezt a rendszert ki kell alakítani teljes mértékben. A munkaügyi központok szolgáltatás-, illetve működési struktúrájában mindenképpen a szolgáltatások fejlesztésére javasoljuk helyezni a hangsúlyt. Ez az előző időszak tapasztalataiból is adódik, hiszen van egy érdekes jelenség, hogy egyszerre nő a regiszterben a felkínált állások és az álláskeresők száma, az egymásra találás és az egymáshoz passzítás ebben az értelemben ez a fajta szolgáltatás a munkaügyi központok esetében nem elég erős. A passzív ellátások és a különböző pénzügyi támogatások elviszik az energiát, úgyhogy úgy gondoljuk, hogy akár most kapcsolódva a kormányhivatalok kialakításához, egy nagyon fontos elem lehet.

A negyedik terület pedig a fogyasztóvédelem, ahol mi a korábbi banki szolgáltatásoknak a minőségbiztosítása, illetve fogyasztóvédelmi szempontú erősítése szempontjából csináltunk egy banki etikai kódexet, hogy minimum a közüzemi szolgáltatók esetében is egy ilyenre szükség volna. Reméljük, hogy a közüzemi szolgáltatók esetében nem lesz olyan krach, mint a bankoknál a devizahitelek, de akár most már ezzel a tapasztalattal a közüzemi szolgáltatói kódexben egy ilyen típusú vészhelyzetre is lehet gondolni, és ezeket az intézkedéseket is be lehet kalkulálni.

Valamint két kisebb jelentőségűnek tűnő dolog, ami a Gazdasági Versenyhivatal elnökének az országgyűlési bizottsághoz kapcsolását, illetve az Európai Fogyasztói Központnak a fenntartását célozza, hiszen a határon átnyúló fogyasztóvédelmi vitákban egy ilyen intézménynek nagyon fontos szerepe van.

Úgy gondoljuk, hogy miután ez nem egy azonnali törvénykezési kényszer, hanem egyfajta kormányzati munkairányt, előkészítést igénylő javaslat, ezért ez támogatásra érdemes lehet a bizottság többi tagja részéről. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. A kormány képviselőjében köszöntjük dr. Rezsőfi István helyettes államtitkár urat, a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről. Átadnám önnek a szót.

DR. REZSŐFI ISTVÁN helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelettel és szeretettel köszöntöm önöket. Nagyon gyorsan igyekszünk nagyjából ebben a négy témakörben hárman válaszolni. Kollégáimnak adnám át először a szót, a Nemzeti Erőforrás Minisztériumból, ő válaszolna a kérdések első felére.

DR. LANTAI CSILLA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselő Asszony! Azt szeretnénk elmondani a felvetéssel kapcsolatban...

ELNÖK: Elnézést, csak szeretném bemutatni a kollégáját, dr. Lantai Csilla osztályvezető asszony, aki hozzá fog még szólni, és szeretném külön bejelenteni, hogy

Boldizs József szakmai főtanácsadó is jelen van, aki akkor valószínűleg ugyancsak hozzá fog szólni. Köszönöm szépen. Tessék folytatni!

DR. LANTAI CSILLA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm szépen. A családi pótlék vonatkozásában nem egy szempontú lenne... *(A mikrofon nem működik.)* Megpróbálnám hangosabban folytatni.

A családi pótlékkal kapcsolatos felvetésre vonatkozóan az az álláspontunk, hogy többfajta szempontot lehet érvényesíteni a differenciálás során, és azt látjuk igazságosabbnak, hogyha itt a család helyzete, a családban nevelkedő gyermekek száma, a gyermekek nevelkedési szükségletei, tehát több fajta szempont is érvényesül, és ezek közül nemcsak egy kiragadott. Ez az egyik része az álláspontunknak. A másik pedig az, hogy a gyermekek iskolába nem járása esetén megmaradna az az elképzelés, ami a szeptembertől bevezetett módosítás lényege, hogyha a gyermek nem jár iskolába, akkor ott a családi pótlék folyósítása felfüggesztésre kerül, és hogy ennél nem láttunk lehetőséget egy olyan fajta elmozdulásra, hogy itt valamiféle, mintegy jutalmazása történjen meg ennek a körülménynek, hogyha a gyermek a tankötelezettségét nem teljesíti.

A második pont vonatkozásában a gyermekétkeztetést azért nem látjuk elképzelhetőnek, mert ezek egyébként igen alacsony költségek, mely szerint a gyermekétkeztetés során, akármelyik intézménytípust nézzük is – akár bölcsődei, óvodai, iskolai étkeztetésről is van szó – csak a nyersanyagköltséget kell a szülőnek megtérítenie, és ebben a körben is a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők esetén ingyenesség van, illetve egyéb más szempontok alapján ott van az 50 százalékos kedvezmény igénybevételenek a lehetősége. Úgyhogy ezen túlmenően még egyéb kedvezmény beiktatására azért nem látnánk most lehetőséget, mert ez az intézményeket fenntartó, tehát bölcsődéket, óvodákat, iskolákat fenntartó önkormányzatokat hozná igen nehéz helyzetbe. Tehát még nehezebbe, mint amiben most jelenleg is vannak.

Összességében nézve az az álláspontunk a határozati javaslatra vonatkozóan, hogy a közigazgatási és igazságügyi tárcának kiemelt feladata a felzárkózás elősegítése és az esélyteremtés megvizsgálása, és ebben egy nagyon részletes anyagot fog készíteni. És tulajdonképpen mindezek a kérdések talán egy koncepció mentén fogalmazhatók majd meg. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Boldizs József főtanácsos úr kíván hozzászólni.

BOLDIZS JÓZSEF (Nemzetgazdasági Minisztérium): Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselő Asszony! Három kérdésben érintett a fogyasztóvédelem, az első a fogyasztóvédelmi politika vonatkozásában. Mindenképpen fenn kívánjuk tartani az uniós fogyasztóvédelmi politikában foglalt célok megvalósításával kapcsolatos feladatokat. Ilyenek a civil szervezetek, a békéltető testületek támogatása, a határon átnyúló vitarendezés, az oktatásfejlesztés, a tudatos fogyasztói magatartás fejlesztése. Azonban látható, hogy a közeljövőben strukturális változtatásokra is sor kerül, gondoljunk itt a megyei kormányhivatalokra, mely szerint a fogyasztóvédelmi megyei hatóságok a megyei kormányhivatalok szervezetébe kerülnek beintegrálásra. Ugyanakkor egy kis hangsúlyeltolódás is várható a tekintetben, hogy a fogyasztóvédelem vállalkozásbarátabbá fog válni, ezáltal nem fog első körben bírságot, hanem megpróbálja a vállalkozásokat ilyen kötelezettségre szóló határozat formájában a megfelelő jogkövető magatartásra bírni. Tervezünk a vállalkozásoknak oktatást a tekintetben, hogy jobban megismerjék az ide vonatkozó jogszabályokat, illetve a jogkövető vállalkozások számára egy pozitív lista szerepeltetését is tervezzük, tekintettel arra, hogy mindenképpen el szeretnénk mozdulni a negatív lista felől a pozitív lista felé, mert ezt tartjuk ösztönzőnek.

A második kérdéskör a közüzemi számlákkal kapcsolatos. A közüzemi magatartási kódex vonatkozásában nem ezt a megoldást javasoljuk, hanem inkább a jogszabályi alapon történő rendezést, miszerint a villamosenergia- és a földgázszolgáltatók által kibocsátott számlák mindenképpen egyszerűbbek, számlaképesebbek legyenek, a fogyasztók számára érthetőbbek legyenek. Tehát mi úgy gondoljuk, hogy maga az elv jó, a gondolat jó, de inkább jogszabályon alapuló megoldást választanánk a magatartási kódex helyett.

Megjegyezzük azonban, hogy a fogyasztóvédelem a nemzetgazdasági tárcához tartozik, de miután az energetikai szabályozás, mind a földgáz-, mind a villamosenergetika tekintetében a Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz tartozik, ezért ez közös együttgondolkodást igényel.

A harmadik nagyobb témakör az Európai Fogyasztói Központ helyzete. Ez a központ a határon átnyúló együttműködésre alapozódott, minden európai tagállamban létezik egy ilyen központ. Ez a központ eddig az Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület mellett tevékenykedett, azonban 2011. január 1-jétől ez a központ nem szűnik meg, hanem áthelyezésre került a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság mellé, ami azt jelenti, hogy a központ továbbra is működik. A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság adta már be a pályázatát az Európai Bizottsághoz a 2011. éves támogatásra. Ez azt jelenti, hogy körülbelül 80-90 ezer euróval támogatják ezt a központot, de ez a támogatás csak 50 százalékos, a magyar államnak kell a másik felét hozzátenni, úgy, ahogy az elmúlt években is; ez körülbelül 27 millió forint állami támogatást igényel, és ezt a támogatást biztosítani is fogja a tárca a jövőben a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság mellett működő Európai Fogyasztói Központ vonatkozásában. Úgyhogy a központ nem szűnik meg, csak egy másik intézményi egység mellé kerül.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Államtitkár úré a szó.

DR. REZSŐFI ISTVÁN helyettes államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Képviselő Asszony! Az előterjesztés foglalkoztatási részéhez szeretnék hozzászólni. A kormány célkitűzése tíz év alatt egymillió munkahelynek a létrehozása. Ebben a feladatban, ebben a célkitűzésben kiemelt szerepet kell hogy vállaljon az Állami Foglalkoztatási Szolgálat, ezen belül is a regionális munkaügyi központok és a munkaügyi központok hálózata.

Az előterjesztés idevonatkozó része arról szól, hogy a közvetítési és az állásfeltárási tevékenységek váljanak a munkaügyi központok alapfeladataivá. Azt tudom mondani, hogy ezek már benne vannak, tehát feladatként, alapfeladatként ezek szerepelnek. Én húsz éve vagyok ebben a bizonyos munkaügyi szervezetben, ennek minden lépcsőjét bejártam. Az első időszak 1990-ben még arról szólt, hogy fogadjuk az ügyfeleket, és áramlottak be a rendszerváltás után hozzánk az ügyfelek, és segítéztük őket; én is még „ügyfelezéssel” kezdtem a tevékenységemet itt annak idején. Utána egy súlypontváltás volt ebben, hangsúlyváltás, és egyre inkább előtérbe került a gazdaság igényeinek megfelelő munkaerők biztosítása. Az elmúlt években sajnos nem tudtuk ezt a tevékenységünket kellőképpen ellátni, ugyanis elég sok egyéb tevékenységgel és nagyon sok adminisztrációval kellett megbirkóznunk.

Az új kormányzat célkitűzéséhez igazodóan a foglalkoztatáspolitikai államtitkárságnak is az a célja, hogy ennek a kíváncsornak eleget tudjunk tenni. Éppen ezért elég jelentős háttérmunkák, műhelymunkák folynak most is, és különböző jogszabály-előkészítésekkel kívánjuk ezt a kitűzött célt segíteni, mégpedig a következőképpen. Egyrészt honnan tudunk erőforrást meríteni? Mert képviselő asszonynak azzal a céljával teljes mértékben egyetérték, hogy a gazdaságot segíteni kell, a megfelelő embereket a megfelelő helyre kell közvetíteni, a kínálatot a kereslettel össze kell hangolni, és ebben kulcsszerepet

kell vállalnia a munkaügyi szervezetnek. Erőforrást kellene szereznünk, és ezt az erőforrást onnan tudjuk megszerezni, hogy a belső erőforrásainkat próbáljuk átcsoportosítani. Tehát a meglévő adminisztrációt, a bürokráciát igyekszünk a minimálisra csökkenteni. A következő időszakban a meglévő segélyezési és támogatási rendszerünket szeretnénk sokkal átláthatóbbá és egyszerűbbé tenni, ezt részben bürokráciacsökkentéssel, részben a szabályozók átalakításával fogjuk megvalósítani a közeljövőben. Mint már mondtam az előzőekben, ennek az átalakítási munkálatai már elkezdődtek, és a következő időszakban ezek jogszabályok módosításában is meg fognak jelenni.

Az egyik rész tehát a jogszabályok módosítása, a másik rész pedig a támogatási lehetőség biztosítása. Gözerővel folyik az Új Széchenyi-terv kialakítása. Most folyik ennek a bizonyos vitairtnak a társadalmi vitája, többek között holnap lesz a foglalkoztatáspolitikai vitája ennek a Széchenyi-terv vitairtnak. Utána összegezzük ezeket a bizonyos véleményeket, és az a szándékunk, hogy január 15-én, amikor indul ez a program, akkor a megfelelő pályázati lehetőségek is rendelkezésre álljanak, és megfelelő forrással. Tehát a munkaügyi szervezet teljes mértékben azon van, hogy ezt a bizonyos munkaerő-kínálatot, a forrást a lehetőségekkel össze tudja hangolni.

A családtámogatás rendszerével kapcsolatban képviselő asszony még az első pontban említette, hogy talán félt az, hogy nem lesz megfelelő adózott jövedelmük – ha jól értettem, ez volt a kérdés –, amiből ezt tudják biztosítani. Mi most azon vagyunk, hogy mindenkinek munkát adjunk. Mindenki, aki képes dolgozni, az munkát kapjon, és olyan jellegű munkát kapjon, ami értelmes is. Ezért kívánjuk átalakítani a közfoglalkoztatás rendszerét. Szeretnénk a forrásainkat hatékonyabban felhasználni, éppen azért, hogy mindenkit munkához juttassunk, és mindenkit fogunk ösztökélni arra, hogy dolgozzon. És aki nem lesz ebben partner, azzal szemben sajnos el kell járnunk. Én azt gondolom, elmúlt az az időszak, amikor az elmúlt években sokan úgy jutottak munkához, hogy csak segélyből éltek, és nem kellett érte tenni semmit. Ez az idő megszűnt, ezt meg kívánjuk változtatni. Minden embert meg fogunk szólítani, akár a közfoglalkoztatási rendszerben, akár a munkaügyi központok álláskeresői rendszerében lévő embereket, és biztatni fogjuk arra, hogy legyenek szívesek dolgozni. Amennyiben elfogadják a munkalehetőséget, lesz munkajövedelmük; amennyiben nem, akkor nem partnereink, akkor nem is akarnak dolgozni vagy nem is tudnak, vagy más ellátórendszerbe mennek, vagy pedig vállalják a döntésüknek a konzekvenciáját és ódiumát. Úgy gondolom, ez egy korrekt álláspont, és azon leszünk, tulajdonképpen azért vagyunk, hogy az embereken segítsünk, és ez mindenkinek megfelelően.

Úgyhogy azt tudom válaszolni a kérdésre, hogy mivel nyitott kapukat döntet képviselő asszony, ezek az alapfeladatok benne vannak a munkaügyi központnak a célrendszerében, ezért ezt az indítványt nem támogatjuk a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Tisztelt Bizottság! Megnyitom a vitát. Kérdezem, hogy a bizottság tagjai közül ki kíván hozzászólni. Czunyiné dr. Bertalan Judit!

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Államtitkár Úr! Képviselőtársaim! Furcsa helyzetet teremtett bennem ez az országgyűlési határozati javaslat, tudniillik van neki bőségesen politikai üzenete. Történetesen ezt a határozati javaslatot szocialista képviselőtársaink jegyzik, egyébként nagyon helyesen, mert azt kell mondjam, hogy kicsit meghasonultam itt a történetben, mert a benne lévő célok, tartalmak abszolút mértékig támogathatóak. Csak egy apró problematikája van ennek a kérdéskörnek: hogy azok a hibák, amelyeknek önök az orvoslását szeretnék a kormány figyelmébe ajánlani a négy problémakörben, azt gondolom, az elmúlt nyolc év

kormányzásának az eredményei. Többek között az a fajta bürokratikus rendszer, amely a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést illeti; ez a fajta foglalkoztatási rendszer, amely kialakult, részint vagy érintőlegesen természetesen volt miniszter asszony szakterületére visszautalva, az „Út a munkához” programnak az előnyeit és hátrányait mérlegelve. Ugyanakkor a fogyasztóvédelmi rendelkezések megint csak az elmúlt nyolc évben, részint uniós, részint pedig belső nemzeti szabályozók okán alakultak így ki, és magának a közigazgatásnak a rendszere, az eljárási szabályozórendszer tette kicsit, hát, nem hatékonytalanná, de kevésbé hatékonyvá ezeknek a jogi intézményrendszereknek a működését.

Azt kell mondjam, hogy amennyiben ez az országgyűlési határozat a nemzeti együttműködés rendszerében egyfajta, a kormány intézkedéseit segítő ellenzéki attitűdöt mutat, akkor ennek a célja támogatandó, de ismerve a kormányprogramot és a kormány álláspontját, én is azt gondolom, hogy mindezek a tervek vagy programok, illetve részletcélok vagy részcélok, amelyek itt megfogalmazásra kerültek, azok azért a kormány programjának a részei. Egyikük-másikuk már kezdődő jogszabályalkotás alatt van, néhány tekintetében a kormány már hozott intézkedést, illetve születtek jogszabályok. Azt gondolom, hogy ezzel az országgyűlési határozattal, amelynek tulajdonképpen joghatása nincsen, a kormányprogram pedig megszületett, annak a végrehajtása megkezdődött, és folyamatban van, azt gondolom, hogy elégséges és szükséges, hogy ezek a célok meg tudjanak valósulni. Ennek a kormányprogramnak mind a társadalmi, mind az országgyűlési támogatottsága jelentős ahhoz, hogy sikerre is jusson.

Találtam itt egyébként, ebben az országgyűlési határozatban gyöngyszemeket és ezért mondtam azt, hogy itt ülve egy kicsit meghasonultam, mert tényleg az a helyzet, hogy minden egyes sorával akár egyet lehet érteni, csak furcsa az attitűd, hiszen a családokat érintő intézkedések rendszerében a családi pótlék differenciált rendszerének kidolgozása, egyetértve egyébként képviselőtársam indoklásával és rávezetésével, valóban, de ennek a családpótlék-rendszernek az átalakítására, kidolgozására azért volt olyan időszak, amikor lett volna mód. Történetesen a gazdasági világválság nemzeti gazdasági válsággá gyűrűzését megelőzően a differenciált ellátások bevezetésének ütemezése sem kötődött első körben még költségvetési forrásokhoz.

A gyermekek megfelelő szintű ellátása a családok, a társadalom érdeke, ez nagyon így van. Egyébként aláírom és valóban nagyon támogatandó, hogy a gyermekétkeztetésre voltak olyan kormányzati törekvések, amelyek a gyermekétkeztetés, illetve a gyermekszegénység felszámolására irányultak. Azt gondolom, hogy a minisztérium képviselőjében elhangzó érvek jelentősek voltak, hiszen sok olyan kör van, jogosultsági kör, ahol az étkeztetést kedvezményesen támogatottan vagy ingyenesen vehetik igénybe a gyerekek, és azt is tudni kell, hogy az önkormányzati költségvetések tekintetében szerintem mindnyájan, akik itt ülünk, valamilyen önkormányzati költségvetés megalkotásában részt veszünk vagy élünk egy településen, látjuk egy intézmény működését. Azt is tudjuk, hogy a normatíván felüli és az önkormányzat számára a térítési díjakhoz fizetendő szolgáltatási díj azért aránytalan terhet tud tenni az önkormányzatok vállára, amikor arról beszélek, hogy helyi önkormányzat méltányossági jogkörből a törvény feletti jogcímenek adhat támogatást az étkezéshez. Csak ehhez neki forrást kell teremtenie, amelyben főként a kistelepülések vannak hátrányban az országot érintően.

Azt is gondolom, hogy az a fajta étkeztetési anomália, különösen a gyerekétkeztetésben - meg egyébként vegyük ide a szociális étkeztetést is, mert azért ne feledjük el, hogy ez is jelentős része ennek a területnek - akkor indult el, amikor a közbeszerzési szabályok változtatásával annak idején, tudomásul véve, meg elfogadva az uniós irányelveket, meg használva a belső jogalkotásnak az eszközeit, még azt mondom, hogy szakmailag ez is rendben van, csak hátrányos helyzetbe kerültek azok az önkormányzatok,

amelyek eddig saját konyhával rendelkeztek, a nyersanyagnormának megfelelő szinten tudták a közétkeztetést biztosítani. Kidobtuk az önkormányzatokat a szabadpiacra, megversenyeztettünk az ország egyik-másik részéről jövő étkeztetésszolgáltatókat. De gondolhatok itt egyébként, csak hogy a problémákat halmozzuk más szociális szolgáltatásokra is, amikor elkezdjük kiszervezni azokat az önkormányzati feladatkörből, illetve lehetővé téve azt, hogy bekapcsolódjanak civil vagy vállalkozások által nyújtott szolgáltatások ebbe a körbe, felborult az egyensúlya ennek a rendszernek. Akkor mentek fel egyébként az étkeztetési szolgáltatási díjak, akkor nőttek meg az önkormányzatok terhei, hiszen a közbeszerzések egy egészségtelen árfelhajtó hatást produkáltak a piacnak ezen a részén is.

Tehát azt gondolom, hogy a jogszabályalkotás folyamatában a végrehajtási hibák láttán lett volna kellő idejük, módjuk és lehetőségük ezeknek a szabályozóknak a módosítására az elmúlt időszakban. A jelenlegi kormány hatékonyan, gyorsan és a problémákra való reagálást megfelelő szakmai hozzáállással az elején megtette, hiszen a közbeszerzési törvény módosítása ezt célozta meg elsők között. A szociális szolgáltatásokról a rendszer működtetéséről, a szakmai ellenőrzés egyszerűsítéséről – képviselőtársamnak mondom, hogy minisztersége idején is - születtek olyan jogszabályok, amelyek indokolatlanul párhuzamos ellenőrzéseket építettek a rendszerbe. Ugyanakkor a szolgáltatások hibáit ezzel nem tudtuk sem helyben, sem a területi ellátások rendszerében kiszűrni. Párhuzamosan ellenőrzi a szociális szolgáltatókat, az önkormányzatokat, most már közigazgatási hivatal, korábbi államigazgatási hivatal, az FSZH, az Út a munkához program, illetve a pályázattal kiszervezett ellátások tekintetében, ellenőrzi még a Magyar Államkincstár, tudnánk sorolni a szerveket, amelyek ellenőrzik bürokratikusán és nem feltétlenül az ellátások szakmai színvonalának javítását ösztönző módon.

Elégé közelről tudom mondani, hogy ezeknek a vizsgálatoknak a tapasztalata nagyon sok visszasságot jelent, hiszen voltam a történetnek mind a két oldalán, voltam ellenőrzött, meg voltam hatósági jogkörben ellenőrző, és azt gondolom, hogy ezek a szabályok gyakorlatilag az elmúlt időszakban nemhogy egyszerűsödtek, hanem pontosan bonyolultabbá váltak, és a rendszer működtetésében sokszor pont a szakmai előírások, a nem összehangolt, nem egy területhez tartozó minisztériumi végrehajtási szabályok megalkotásakor ezek a szakmai érdekek és ellátási érdekek jelentősen csorbultak. Nem szeretnék nagyon részletekbe menni.

Még egyszer mondom, hogy az országgyűlési határozat minden sorával egyet lehet érteni, de azt gondolom, hogy van olyan dokumentum, amely ezeket a célokat, terveket tartalmazza, ez pedig egyrészt a kormányprogram, másrészt az, amit pedig a nemzeti együttműködés programjának – amit kvázi kormányprogramként az Országgyűlés elfogadott – nevezünk. Arra való tekintettel, hogy maga az országgyűlési határozat jogkövetkezményeket nem hordoz, azt gondolom, hogy inkább arra kérném az ellenzéki padosorban ülő képviselőtársainkat, hogy a kormány ilyen tárgyú intézkedéseit a jövőben támogassák annak érdekében, hogy az önök által ebben a határozati javaslatban is képviselt célok minél hatékonyabban és minél hamarabb meg tudjanak valósulni. Köszönöm szépen a szót, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm. Pár mondatban én is szeretnék reagálni erre a határozati javaslatra. Mindenképp egyet kell értenem Bertalan Judit képviselő asszonnyal abban a tekintetben, hogy ezt a most elének került határozati javaslatot úgy is meg tudnám fogalmazni, hogy az elmúlt nyolc évben el nem végzett munka leltára. Vagy mondhatnám azt is, hogyha egy lakossági fórumon lennénk, hogy ez a vádirat, hogy miért nem a szocialisták irányítják most Magyarországot, hiszen ezeket meg kellett volna oldani.

Tehát összességében én is úgy gondolom, hogy az előterjesztésnek rengeteg területével egyet lehet érteni, de talán az időzítése nem a legjobb, hiszen még nem tudjuk,

hogy mik fognak valóra válni, és nem túl sok idő telt el azóta, hogy új kormány lépett hivatalba.

A részleteibe én sem kívánok nagyon belemenni, de azért itt a családtámogatásoknál szeretném megjegyezni, hogy számomra teljesen nem is érthető, de lehet, hogy ez csak egy hiba, hogy itt családipótlék-emelésről, differenciált emelésről van szó az iskolába járással kapcsolatban. A családi pótlék tudtommal iskolába járás után nem jár, hiszen iskoláztatási támogatásnak hívják ezt az összeget. Családi pótlék a fogyatékkal élő gyermekek számára jár, a hat- vagy a nyolcéves kort betöltőeknél, tehát ebben az esetben, bár ez csak egy határozati javaslat, de mindenképp hibás, én ezt nem tudtam teljes mértékben értelmezni.

De ha már itt tartunk, meg szeretném jegyezni, hogy a Jobbik szeretné elérni, hogy ezek a családtámogatási rendszerek, hasonlóan a nyugdíjrendszerhez, ahol gyakorlatilag hosszú időre törvénybe van iktatva, hogy milyen mértékben kell emelni a nyugdíjakat, ugyanúgy ez a rendszer működjön a családtámogatások tekintetében is, hiszen tudjuk jól, éppen most történt egy befagyasztása a családtámogatásoknak, a családi pótlék összegének, amit sérelmeztek, nem ok nélkül, a családok, és jó lenne, hogyha sokkal kiszámíthatóbbá válna a családtámogatás. Ehhez pedig bizony az kell, hogy legalábbis minden évben előre kiszámíthatóan növekedjenek ezek az összegek.

Egy másik felvetés arra irányult, hogy a térítési díjak legalább egyharmadával csökkenjenek a bölcsődékben és óvodákban. Itt én arra hívnám föl a figyelmet, hogy ez is egy támogatandó cél önmagában természetesen, de véleményünk szerint prioritásként elsősorban bölcsődék kellene hogy mindenhol létrejöjjenek az országban, ahol erre szükség van. Hiszen rengeteg ember, talán a családok 80 százaléka nem tudja elhelyezni a gyermekét bölcsődében, aki egyébként szeretné elhelyezni. Ha tehát én prioritást állítanék fel, akkor az első, hogy bölcsődék létesüljenek, és ezt nagyon-nagyon fontosnak tartjuk, és utána természetesen az is elérendő cél, hogy a térítési díjak is csökkenjenek egyben.

Ennyit kívántam hozzátenni, köszönöm szépen.

Iván László professzor úré a szó.

PROF. IVÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Látványos, és a négy szempontban, amely beterjesztésre került, illetve amivel Szűcs Erika képviselőtársunk bevezette a mai megbeszélést, azt hiszem, látványosságban nincs hiány. Nagyon lényeges problémák. Azt hiszem, mindannyian egyetértünk azokkal, akik ezt beterjesztették, hogy az az út a munkához kátyús volt kellőképpen ahhoz, hogy ezen bizony döcögni sem tudott igazán a megoldáshoz vezető módszerekben és a törvénykezésben sem az előző kormányzás.

A második megjegyzésem, hogy ha már részleteiben is egy-két dolgot kiemelhetek, nagyon egyetértünk azzal, hogy a banki szolgáltatásokkal kapcsolatosan valami történjen. De világos, gondolom, egyetértünk ezzel, hogy ezt etikai kódex nem oldja meg. Tehát igenis, egyetértek azzal a kormány-állásfoglalással, hogy nagyon fontos lesz, hogy a jogszabály-módosításokkal fedezett és alátámasztott folyamatokat támogassuk, és a magatartáskódexekkel szemben ez lesz az, ami megfelelő stabilitást, megfelelő biztonságot ad.

A harmadik megjegyzésem, hogy beszélünk általában az esélyegyenlőségről; most mind a két oldal gondolkodásához kapcsolom ezt a megjegyzésemet. Látjuk, tudjuk nagyon jól, az esélyegyenlőség nagyon fontos és nagyon szép kifejezés, és rengeteget jelenthet. S ahogy a francia forradalomban az egyenlőség, szabadság és testvériség nagy bomba volt az akkori korszaknak, ma már azonban ezekkel nem tudunk igazán mit kezdeni, hanem inkább az esélyközeliségre kell koncentrálnunk. És a kormány tervezetében is és a kormány elképzeléseiben és törekvéseiben is inkább ez az esélyközeliség kerül, azt hiszem, előtérbe, s ezért a kormány által felvezetett, illetve megfogalmazott kiegészítéssel ilyen szempontból is egyetértünk.

Ami még talán részemről egy kérdés is magunkhoz, de egyben megjegyzés is, hogy azt azért Szűcs Erika képviselőtársamtól is meg kell kérdezzem, hogy ha hatásvizsgálatokra hivatkozunk, hogy ezek fontosak, ezek evidens dolgok, ez világos – de nagy időszaknak, minimum nyolc esztendőnek az időszakában nyilvánvalóan voltak hatásvizsgálatok, és ezeknek a hatásvizsgálatoknak a felhasználhatóságából vagy esetleg eredményességéből, esetleg magából a hatásvizsgálatnak a módszereiből nyilvánvalóan okulhatnánk. Erről nem esett szó és nem is esik szó egyelőre. Gondolom, ezt nagyon fontos revízió alá venni, mit értünk ez alatt, hogy hatásvizsgálatok, mert ma tele van a társadalmunk, a közbeszédétől kezdve a szakmaiságig minden, a hatásvizsgálatokkal, csak éppenséggel az előzőekből is hátha tudnánk okulni; erre nem került sor.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Kíván-e még valaki a vitához hozzászólni? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, akkor az előterjesztőnek adok szót, Szűcs Erika képviselő asszonynak.

SZÚCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen, elnök úr. Először is egy generális kérdéshez szeretnék hozzászólni. Természetes, hogy az önök szempontjából lehet a dolgot úgy is értelmezni, mint az elmúlt nyolc év vádiratát; aki meg kormányoz, önök is majd négy év múlva rá fognak jönni, hogy a kormányzás egy soha véget nem érő folyamat. Mert amit az ember elgondol, adott pillanatban a társadalommal, a szakértőkkel együtt helyesnek tart, aztán működik – kiderül, hogy mégsem úgy működik, mégsem azt az eredményt hozza. Tehát a korrekciókra mindig szükség van, bizonyos rendszereken belül bizonyos elemek átalakítására mindig szükség van. Lehet tehát ebben valamit mulasztásnak tekinteni, meg van, amit egyébként a dolgok természetes folyamatának is, hogy elkezdődött valami, amit folytatni érdemes, kell, vagy valamit korrigálni kell. Úgyhogy én ezt nem tekintem egy ilyen ügynek. És azért mondom, hogy ezen ne vitatkozzunk, mert majd négy év múlva lehet rajta vitatkozni, amikor önök mögött is van négy év kormányzati tapasztalat, és akkor mi is tudjuk hozni, hogy na ugye, ez is, az is, amaz is. Csak nem érdemes ilyen szempontból a dolgot elemezni, hanem abból a szempontból – amit egyébként, köszönöm szépen, mind a kormány képviselői, mint pedig képviselőtársaim is azért megtettek –, hogy szükség van-e rá, így van szükség, nem így.

A másik dolog, hogy ez benne van a kormányprogramban – nincs benne. A kormányprogram rendkívül általános, irányokat határoz meg, azon belül konkrét intézkedéseket nem. Ami a mi frakciónk számára konkrét intézkedésként üzen, az a kormány őszi jogalkotási programja. Abban ezek a dolgok nincsenek benne. Tehát bocsássák meg nekünk, mi úgy gondoltuk, és a 2011-es tavaszi ülésszakét meg nem ismerjük, tehát úgy gondoltuk, hogy akkor a 2011-es tavaszi ülésszakra valamit adunk.

Annak örülök egyébként, hogy a kormányzat arról tájékoztatott bennünket, az egész bizottságot, hogy ezekben a témákban műhelymunka folyik, és őszintén szólva szeretném is majd, gondolom, még az ősszel vagy ezen az ülésszakon bekerülő néhány jogszabályban, illetve a tavaszi jogalkotási programban ezeket viszontlátni.

A konkrét ügyekkel kapcsolatban félreértés, hogy egyszempontú differenciálást gondoltunk. Mi úgy gondoltuk, hogy a most meglévő differenciálást egy újabb szemponttal tovább bővítjük, és itt az alapfokú és középfokú oktatás közötti ugrásról van szó. Tehát nem arról van szó, hogy jár-e iskolába vagy sem, mert ez teljesen rendben van, ez el van intézve. Hanem hogy megszűnnek az ingyenes juttatások, étkezés, tankönyv, a középiskolában ezek már nincsenek, viszont egy középiskolai vagy szakképzésben való részvétel nyilvánvalóan több költséggel jár – mert helyben általában nem vehető igénybe, és nem mondom a többit –, mint a másik. És az is nyilvánvaló, hogy a hátrányos helyzetű családok gyermekei jóval nagyobb hányadban kimaradnak az iskolából, nem végzik el. És az is nyilvánvaló, hogy mindannyiunk számára az az alapvető prioritás és érdek, hogy ezeknek a családoknak a

gyermekai legalább valamilyen szakmát a kezükbe véve kerüljenek ki az életbe, mert a munkához juttatás is úgy könnyebb. Mert ha semmilyen szakmája nincs, úgyis csak a közmunka marad, akár ha értéktelennek tekintik is. Bár én azt tudom mondani egyébként, Iván professzor úr is azt mondta, hogy kátyús és egyáltalán nem vált be; nem tudom, ezt honnan tudja. Én úgy gondolom, hogy ezzel kapcsolatban vannak viták, de azok az önkormányzatok, amelyek ezt alkalmazták, nemcsak a településüzemeltetés, hanem a szolgáltatások fenntartása érdekében használták ezt a lehetőséget. És én azt gondolom, egy foglalkoztatás nem más, mint a humán erőforrás minőségének vagy a megőrzése, vagy a fejlesztése, és az a legfontosabb. És bármilyen aktivitás és tevékenység, amelyen keresztül egy közösséghez tartozónak érzi magát valaki, teljesítményt nyújtónak, embernek, emberi méltósággal rendelkezőnek tudja érezni magát, az érték. Én tehát azt gondolom, hogy ez az elsődleges. Azzal meg maximálisan egyetértek, hogy az értékteremtés irányába vigyük, csak nem szabad azt gondolni, hogy ami az önkormányzatok területén folyik, az mind értéktelen, ami azon kívül, az értékes.

Egyébként rendkívül ambiciózus ez a cél, hogy jövőre mindenkit munkához juttassanak, de ezzel egyetértek. Nekünk az a jelszavunk egyébként, hogy nem a segély jár az embereknek, hanem a munka – ebben maximálisan egyetértünk, és ez volt a szándékunk. Azért alakítottuk 2009-ről 2010-re úgy a programot, ahogy alakítottuk, és természetesen, ha kormányon maradtunk volna, akkor 2011-ben is alakítottuk volna, pontosan azért, hogy mindenkinek munka jusson. Aki jelen állapotában a közszférában támogatott munkára alkalmas és képes, ott, aki meg már a versenyszférában, az ott, és ez egy folyamat, amiből talán kijön az, hogy ez a hatalmas tömeg, ez az 500-600 ezer fő – nem tudom, most mennyivel számolnak, és akkor én nem mondom azokat, akik egyébként szociális transzferből, járadékokból élnek, de szívesen dolgoznának, az már úgy 1 millió ember, és azt mondom, hogy akkor nem tíz év alatt, hanem egy év alatt csinálják meg, ha mindenki munkához fog jutni. És legyen így, hogy jusson mindenki munkához, és végezze is ezt a munkát, mi maximálisan partnerek vagyunk ebben. Ez nekünk is az elsődleges támogatáspolitikai és gazdasági célkitűzésünk. Úgyhogy ha ennek a jogszabályi háttérét látni fogjuk, akkor biztos, hogy ebben a célban támogatni fogjuk a kormányt.

Főosztályvezető asszonynak arra a válaszára, hogy a felzárkóztatásért felelős minisztérium, a KIM, azt tudnám mondani, hogy ezzel egészen nem értek egyet, mert ott alapvetően romaproblémaként kezelik ezt az ügyet. Amiről mi beszélünk, az pedig nemcsak romaprobléma, sőt, az ország bizonyos területein jelentős számú nem roma családot is érint ez a dolog. Ezért én azt kérném, indítványoznám, javasolnám, hogy ez a bizottság és ez a minisztérium ezt az ügyet tekintse szélesebb hatókörű és szélesebb felelősségű dolognak, mint a romakérdés megoldása. Nyilván, hogy ennek a magját, a domináns csoportját a roma családok jelentik, de azt gondolom és azt tapasztaljuk – Észak-Magyarországon erről mindennapi tapasztalataink vannak -, hogy ez azért szélesebb probléma.

A fogyasztóvédelemben pedig hát van egy filozófiai különbség, amit lehet hangoztatni, azt gondolom, hogy ezzel nem érdemes vívni, mert ez hitvita, hogy a mi kormányunk idejében a fogyasztóvédelemben egy kicsit nagyobb szerepet gondoltunk, szántunk a civileknek, önök pedig egy kormányzati hierarchia és intézményrendszer megerősítését gondolják a fogyasztóvédelem hatékonyabb működésének. Ezt így is lehet, úgy is lehet, tehát azt gondolom, hogy ezen nem fogunk összeveszni, mert fölösleges. Az a lényeg, hogy azok a funkciók ne sérüljenek, hanem maradjanak, illetve erősödjenek. És még azért azt mindenképpen szeretnénk viszontlátni, hogy a civilek ebből az ügyből nem kikerülnek, hanem megtalálják ebben az új koncepcióban is a maguk szerepét.

Az etikai kódex egy nagyon izgalmas kérdés, én visszautalnék az előző napirendre, amikor az ombudsman érvelt, mert ő ugye azt mondta, hogy nagyon sok esetben a jogszabályok mellett a bürokraták lustasága, érdektelensége miatt bekövetkeznek olyan

események, amik a jogszabályok szerint nem elvárhatók. Tehát a dolog egymással nem áll szemben, mert a magatartás, az, hogy egy adott munkát hogy végzek. Ugye a légikikötők munkásai úgy szoktak sztrájkolni, hogy minden előírást betartanak. Tehát a jogszabály az nem nélkülözhető és biztos, hogy fontos, de azt gondolom, hogy egy etikai kódex, az a gondolkodásmód, a viszony, hogy egy állam a nagy energiaceégektől, nagy multinacionális cégektől mit vár el a saját állampolgárai felé mint a szolgáltatást igénybe vevők felé, az nem feltétlenül fölösleges ebben az esetben, hanem egyfajta üzenet, egyfajta tanúságtétel is. Tehát én úgy gondolom, hogy a jogszabály-alkotást nem lehet fölöslegesnek tekinteni, de ettől függetlenül az etikai kódex esetleges megalkotása mellett is ki lehet tartani. Mindenesetre köszönöm szépen a rendkívül türelmes, befogadó fogadtatást, azzal együtt is, hogy értem én, hogy nem kívánják támogatni ezt, de ha valóban viszontlátjuk ezeket az ügyeket a következő évi kormányzati munkában, akkor azt gondolom, hogy már érdemes volt szóba hozni. Köszönöm szépen.

Szavazás

ELNÖK: Köszönjük szépen. Tisztelt Bizottság! Akkor szavazás következik. A tárgysorozatba-vételről döntünk: aki a H/1193 számú határozati javaslat tárgysorozatba-vételével egyetért, az kérem, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás.)* Három igen. Aki nem ért egyet a tárgysorozatba-vétellel? *(Szavazás.)* Tizenkilenc. Tartózkodás? *(Szavazás.)* Egy. A bizottság nem vette tárgysorozatba az indítványt. Köszönöm szépen a kormány képviselőjének a jelenlétét. *(Dr. Rezsőfi István: Köszönöm szépen. Mindenkinek további jó munkát kívánok!)*

b) Az egyes nyugdíjszabályok módosításáról és nyugdíjasokat érintő intézkedésekről szóló határozati javaslat (H/1128. szám)

A 2/a napirendi pontra térnénk át. Soron következik az egyes nyugdíjszabályok módosításáról és nyugdíjasokat érintő intézkedésekről szóló H/1128. számú határozati javaslat tárgyalása. Az előterjesztő képviselőjében szintén Szűcs Erika képviselő asszonynak adok szót.

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Remélem, az általános vitánkat most már tudjuk nélkülözni, mert az előző körben ezt lefolytattuk. Ismét országgyűlési határozati formában szeretnénk konkrét intézkedéseket kezdeményezni, megfelelő időt hagyni bizonyos intézkedésekre való felkészülésre.

Az időügyi stratégia végrehajtását is szolgálja a kezdeményezésünk, amelyet az Országgyűlés teljesen egyhangúan szavazott meg. Miről is van szó? Hét intézkedésről. Egyrészt joghézagok rendbe tétele, ahol a töredékidő, illetve az árvaellátásnak a folyósítása van. A korrekciós nyugdíjmelés folytatása, mert itt mondhatják, hogy mi hagytuk abba. Igen, válság volt, a válság esetén válságintézkedések voltak szükségesek, a nyugdíjassza nem bírta el már a korrekciós program folytatását a rokkantak esetében. Itt is úgy gondoljuk, hogy elsősorban a fiatalon megrokkantak járandóságát kellene rendezni. A méltányossági nyugdíjasszát mi a jelentkező igényekre és a tapasztalatokra való tekintettel 50 százalékos nagyságrenddel megemelni javasoljuk.

A temetés támogatása szintén egy általános jelentkező igény, kérés a nyugdíjasok részéről. Erre vonatkozóan van egy kezdeményezésünk, hogy eddig az önkormányzatok tudnak temetési segély címen támogatásokat adni, de hát itt az a problémakör, amit Bertalan Judit képviselőtársunk folyamatosan jelez, hogy kistelepülés, nagytelepülés, anyagi lehetőségekkel rendelkező, nem rendelkező, ez azt jelenti, hogy az állampolgárok ebből a szempontból nagyon különböző helyzetben vannak. Tehát az ilyen típusú segítséghez való

hozzáférés miatt azt gondoljuk, hogy ezt az önkormányzati érdekkörből célszerű volna kivenni és valahol egy központi kasszában azonos elvek és módok szerint rendezni.

Korkedvezményes és korengedményes nyugdíj kérdése. Ez egy olyan ügy, amit ugye kvázi mi lezártunk, de folyamatosan érzékeljük azt, hogy itt nincsenek elrendezve a dolgok. Ugye, a Vegyipari Dolgozók Szakszervezete most is aláírást gyűjt a vegyiparban dolgozók érdekében. Tehát érzékeljük, érzékeltük, hogy nem célszerű, ha a mai döntés véglegesnek tekintett, hanem azoknak a tapasztalatoknak alapján, amelyek azóta nyilvánvalóvá váltak, ezt érdemes és célszerű újragondolni.

Az utolsó az ápolási díjasok munkaviszonya, ami szintén egy régi kérdés, és nem új javaslat, hiszen erre vonatkozóan elindítottunk európai uniós forrásokból egy kísérletet, és ennek a tapasztalatainak a kiértékelésével azt gondoljuk, hogy ezen az úton érdemes és szükséges továbbmenni. Tehát ne álljunk meg egy programnál, hanem foglalkozzunk ezzel a kérdéssel, úgy, hogy ez az ápolási díjasok teljes körére kiterjedően nyújtson valamilyen perspektívát az ilyen ellátásban részesülők számára. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. A kormány képviseletében köszöntöm Asztalosné Zupcsán Erika főosztályvezető-helyettest, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részéről. Kérdezem, hogy kíván-e szólni.

ASZTALOSNÉ ZUPCSÁN ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Igen, néhány szóval szeretnék én is reagálni. Képviselő asszony is elmondta, hogy itt rendszerbeli és kevésbé rendszerbeli kérdések merülnek fel. Rögtön a töredékidő beszámítása. Maga a nyugdíjrendszer évekre van meghatározva két feltétel szempontjából, egyrészt a nyugdíjjogosultság szempontjából figyelembe vesszük a szolgálati időnél magát az éveket, másrészt amikor megállapítják a nyugdíját, akkor a mértékskála is évekre van beosztva. Természetesen előfordulhat, hogy valakinél töredékév jelenik meg, ebben az esetben magának a leendő nyugdíjasnak van lehetősége arra, hogy a nyugdíjbiztosítási szervektől megkérje saját adatait tíz évvel a nyugdíjba vonulása előtt, és van arra lehetőség, hogy ezek a töredékévek minél kisebb arányban jelenjenek meg. Maga a javaslat viszont egy teljes rendszerbeli átalakítást fogalmaz meg. Mint mondtam az előbb, évekre vagyunk beállítva, tehát abban az esetben, hogyha hónapokra kell átváltani ezeket a szolgálati időnél, illetve a mértékszabályoknál, akkor az egy rendszerbeli átgondolást kíván.

Az árvaellátás tekintetében már nem rendszerbeli a javaslat. Ott pusztán annyi történne, ha a tanulmányok folytatásának idejét tolná ki valamilyen oknál fogva, maga a szabály most azt mondja, hogy az árvaellátásra, az elhunyt jogszerző árvájának a tanulmányok folytatásának idejére jár. Ebben az esetben egy szolidaritási alapú juttatás következik be, ennek a kitolása történne.

A korrekció folytatása esetén szeretném először is jelezni, hogy azok a személyek, akik saját jogon – és idetartoznak a rokkantak is – nyugdíjkorrekcióra voltak jogosultak, ezt a nyugdíjkorrekciót megkapták. Ez egy pluszkorrekció lenne abban az esetben, hogy ha valakinek rokkantellátást állapítottak meg. Az előző időszakban is jeleztük, hogy ez egyrészt módosítaná az új megállapítású rokkantak és a régen rokkantnyugdíjba vonultak közötti különbséget, tehát a régen rokkantnyugdíjba kerülők számára lenne ez egy kedvezőbb feltétel, miközben magát az új rokkantnyugdíjba vonulóknak a lehetőségeit nem változtatná, egyrészt.

Másrészt képviselő asszony az előző vitában jelezte, hogy egy új rehabilitációs rendszer került bevezetésre. Ennek működési ideje két év, amiből tapasztalatokat még nem tudunk úgy levonni, hogy ahhoz egy teljes koncepcionális átalakítást is hozzá lehessen rendelni.

A méltányossági nyugdíj pénzügyi keretének megállapítása kapcsán azt szeretném csak jelezni, hogy két lehetőség van méltányossági nyugdíjra: egyrészt a méltányosságból

megállapított nyugdíjak esetében, másrészt a megállapított ellátás emelése esetében. Természetesen a méltányossági ellátás intézményére szükség van, hiszen az élet hozhat olyan helyzeteket, amikor ennek a gyakorlása szükséges. Ugyanakkor a méltányossági keret emelése azt is jelentené, hogy egy olyan ellátási lehetőség kerülne kibővítésre, amely járulékfizetéssel nem megalapozott. Tehát ennek a túlzott mértékű kiterjesztése gyengítené a járulékfizetési fegyelmet, illetve hajlandóságot.

Az elhalálozás hónapjára ideiglenes özvegyi nyugdíj bevezetése kapcsán annyit szeretnék elmondani, hogy az ideiglenes özvegyi nyugdíj a házastárs halálától jár. Itt tehát nem gondoljuk, hogy kiigazításra lenne szükség. Képviselő asszony is elmondta, hogy az özvegyi nyugdíjban részesülő eltemettető részére egyfajta segély megállapítását nem a nyugdíjrendszer keretében kellene megvalósítani. Képviselő asszony sem mondta azt, hogy ezt ebben a formában kívánják javasolni.

A korkedvezményes munkaköri jegyzék 2010 utáni alkalmazhatóságára a kormány javaslatot fog tenni a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvény módosításakor. A korengedményes nyugdíj alkalmazhatóságára azonban nem teszünk ilyen javaslatot, tekintettel arra, hogy a korhatáremelés, illetve a korengedményes nyugdíjazás feltételei a munkavállalót hoznák hátrányos helyzetbe, tekintettel arra, hogy esetleg a csökkentés, amely 2011-től bevezetésre kerülne számára, oly mértékű csökkentést jelentene a nyugdíjában, amit később már nem lehetne semmilyen emeléssel kompenzálni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Tisztelt Bizottság! Megnyitom a vitát. Kérdezem képviselőtársaimat, ki kíván hozzászólni a napirendi ponthoz. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs senki, akkor én szeretnék néhány gondolatot hozzáfűzni. Most nem fogom folytatni ugyanazzal, amit az előző határozati javaslatnál elmondtam, de szerintem érvényes erre is. Inkább csak egy-két apróságot jegyeznek meg.

Már a parlamentben is elmondtam, hogy a nyugdíjszámítás módszere rendkívül bonyolult, és itt igazából valóban egy teljes átalakításra volna szükség. Az itt most előttünk lévő javaslatok, bár valóban nagyon sok minden támogatható belőle, szerintem jelen pillanatban csak még bonyolultabbá tennék az egész rendszert. Nagyon bízom benne, hogy a kormány nagyon komolyan el fog gondolkodni azon, hogy az egész rendszert alakítsa át, hogy sokkal kevésbé legyen bürokratizált, és sokkal közérthetőbb legyen mindenki számára, hogy milyen körülmények közt fog majd nyugdíjba kerülni, és ennek az egyik fontos állomása az egyéni számlavezetés, amelyet be kellene vezetni mindenki számára.

Egyébként csak megjegyzem, hogy már önmagában az, hogy korrekciós nyugdíjrendszer létezik, is azt mutatja, hogy a rendszer nem jó; mert ha jó lenne, akkor nem kellene korrigálni. Ha egy jó, stabil rendszer működne, akkor eleve nem kellett volna ezt nyilván annak idején meg hozni.

A másik gondolatom ugyancsak a temetési segéllyel kapcsolatos. Én is úgy gondolom, hogy ezt nem a nyugdíjrendszeren belül kellene megoldani. A mostani rendszer nem igazán tökéletes, mert valóban, azok az önkormányzatok, amelyek bizony forrásokkal nem rendelkeznek, ezt nem nagyon tudják kigazdálkodni. Bár azért hozzá kell tennem, hogy az én tapasztalatom az, hogy ezt azért megpróbálják megtenni a legkisebb önkormányzatok is. De ide valóban szükség lenne nagyobb állami támogatásra. Mindenképpen úgy gondolom, hogy ne a nyugdíjrendszeren belül, ne automatikusan járjon adott esetben, mert nem biztos, hogy valaki pont erre fordítaná azt az összeget, amit mondjuk, megkapna. Tehát továbbra is úgy gondolom, egy egyszeri segély útján kellene ezt biztosítani, de valóban lehet, hogy a központi költségvetésben kellene megtalálni erre a forrást, és ha nem az önkormányzatokon keresztül, akkor a Kincstáron keresztül folyósítani, számlák ellenében. Ez csak az én véleményem, hogy tehát ha ehhez hozzányúlunk, akkor szerintem így kellene elindítani.

A karkedvezményes öregségi nyugdíjrendszer jegyzékével kapcsolatban én csak egy gyors élet közeli helyzetet szeretnék felhozni példának. Ugyebár 65 évre felmegy az életkor, a nyugdíjba vonulás korhatára. Gondolják el kedves képviselőtársaim és a kormány részéről is, hogy adott esetben egy 65 éves mentőápoló és mentőorvos, akiknek 80 kilónyi felszerelést kell felvinni, mondjuk, a negyedik emeletre, és onnan a 80 kilónyi felszerelés mellett, mondjuk, egy 150 kilós beteget is le kell hozniuk, hogy az életét megmentésük, hogyan tudják ezt a feladatot megvalósítani. Szó szerint gyakorlatilag sehogy. Általában rokkantnyugdíjba mennek a mentőápolók, mentődolgozók példának okáért azért, mert már egy 50-55 év fölötti férfiember vagy éppen nő – mert hiszen nők is dolgoznak, főleg orvosként – ezt már nem tudják teljesíteni. Tehát ez igenis korrigálásra szorul, és netalán a saját életünk megmentése érdekében, és ezt azért fontos közölnöm, hogy bizony ilyen élethelyzetek vannak, és ezek azért nem lényegtelen kérdések. Úgyhogy ez nyilván változtatása szorul.

Ennyit kívántam hozzátenni. Kérdezem még egyszer, kíván-e még valaki hozzászólni. Czunyné dr. Bertalan Judit képviselő asszonyé a szó.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Én sem akarok a korábbi országgyűlési határozat során elmondott véleményemhez e témakörben kiegészítést fűzni, azonban pontosan az elnök úr által említett és a mentőszolgálatnál dolgozók esetében, valamint a karkedvezményre jogosító táblázat használatánál azért ne feledjük el azt, hogy nem véletlen az az apró tény sem, hogy ehhez hozzájárulni borzasztóan nehéz, hiszen az abban szereplő munkakörök vagy foglalkozási körök egy része egy érdekes társadalmi konszenzus eredménye. És azt gondolom, ennek az oka részint a nyugdíjrendszerben van, vagy ennek a problémának a gyökerei és megoldhatósága, másrészt pedig az egyes foglalkozási ágakhoz tartozó munkafeltételek megteremtésében. Amellett, hogy a mentőszolgálatnál már idősebb, de tapasztalt kollégák dolgoznak, nyilván ezek a hibák, amelyeket elnök úr is mondott, előfordulhatnak, de az azért pontosan az egészségügyi ágazatra igaz, hogy a legkevésbé vonzó közszféra lett az elmúlt években Magyarországon. Itt tehát a megoldás kulcsát inkább abban látnám, és nem a nyugdíjrendszernek ehhez a részéhez való hozzájárulásban, hiszen ha ezt a kedvezményezett kört még kibővítjük, olyan társadalmi feszültségeket generálunk, amelyeket a foglalkoztatotti réteg nem bír el. Nem akarok kampányüzemmódba átmenni, hiszen szerintem sokan voltunk választási fórumon, de lakossági fórumokon vagy a mindennapi beszélgetéseinkben ez egy kardinális kérdés, hogy kik miért mikor mehetnek el nyugdíjba, és az „ők miért, én meg miért nem” című fejezet. Azt gondolom, ennek a lezárása a kormányzati szándék részéről inkább abban rejlene – vagy megerősít a minisztérium képviselőjében itt lévő szakember, vagy nem –, de politikailag mindenképpen a munkahelyteremtésnek abban a részében van, hogy a szakembereket Magyarországon kell tartani, meg kell teremteni például az egészségügyi ágazatban az itt maradás feltételeit és lehetőségeit. De így vagyunk ezzel egyébként más ágazatban is, hiszen gondolhatnánk a rendőrségre, más olyan ágazatokra, amelyek fokozottan érintettek ebben.

Hadd ne menjek vissza helyi példára, a bányászoknak járó kedvezményes lehetőségek vagy a vegyipari dolgozók, akik most különösen aktívak lettek az elmúlt időszakban, mert ez egy nagyon kényes téma a nyugdíjrendszer tekintetében. Azt gondolom, hogy ennek a hatásvizsgálata, hogyha már folyton azzal foglalkozunk, hogy egy jogszabály előterjesztésekor a kormánynak ki kell tekintenie és a várható hatások vizsgálatát is a jogalkotó elé tárni, akkor azt gondolom, hogy ez az egyik olyan ágazat, ahol tulajdonképpen a nyugdíjrendszer működése azért akár a tárcánál felhalmozódott tapasztalat, akár a nyugdíjfolyósítónál felhalmozódott tapasztalat kellő biztonsággal kalauzol bennünket a jogalkotás során.

Engedje meg a bizottság, hogy egy vesszőparipámat elmondjam, hiszen a magyar közigazgatást az elmúlt időszakban innen, onnan, amonnan érte kritika, az én határozott

tapasztalatom és az elmúlt időszakban a nyugdíjfolyósítóval - akár az országosra, akár a helyi szerveire gondolok - hihetetlenül kellemes és nagyon pozitív. Remélem, mindnyájukban. Tehát az együttműködés és pontosság és a nyugdíjtörvényhez kapcsolódó - az egyébként számunkra szinte átláthatatlan rejtelseiből való és az ügyfél számára szóló - tanácsadás és segítségnyújtás maximálisan az utolsó vidéki igazgatáson is megvalósul. Tehát azt tudom mondani, hogy ebből a szempontból a minisztérium képviselőjében elhangzottaknak, valamint elnök úr által mondottaknak valahogy közelíteni kell majd a későbbiekben egymáshoz, de jómagam nevében egyébként, a hasonló okok miatt az országgyűlési határozati javaslatot nem fogom támogatni, bár mondom, ebben is sok olyan dolog van, amivel szakmailag egyet tudok érteni. A minisztérium képviselői által elmondottakat, valamint ismerve a kormányzati törekvéseket, egybecsengőnek érzem megint csak azokkal, és akkor nem tennék ilyen politikai értékelést, amit elnök úr előttem megtett, de azt gondolom, hogy az itt elhangzottak mindenképpen azt mondatják velem, hogy ezt nem javasolnám az Országgyűlés számára elfogadásra, illetve tárgysorozatba-vételre sem. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kíván-e még valamelyik képviselőtársam hozzászólni a vitához? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, az előterjesztőnek adnám meg a szót a viszontválaszra.

SZÚCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Hát itt is úgy jártunk, hogy a tartalomban egyetértünk, az eszközben nem, mi meg úgy gondoljuk, hogy erre az eszközre szükség van, hogy a tartalom érvényre jusson, úgyhogy mi kitartunk mellette. Köszönöm szépen az észrevételeket.

Szavazás

ELNÖK: Köszönjük. Szavazás következik, a tárgysorozatba-vételről döntünk. Aki a H/1128. számú határozati javaslat tárgysorozatba-vételét támogatja, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Három. Ki tartózkodik? *(Szavazás.)* Egy. Ki az, aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Tizenkilenc. Így nem vette tárgysorozatba a bizottság a határozati javaslatot. Köszönöm szépen, a 2/a napirend tárgyalását ezzel lezárom.

c) A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1183. szám)

Soron következik a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény módosításáról szóló T/1183. számú törvényjavaslat tárgyalása. Az előterjesztő képviselőjében szintén Szűcs Erika képviselő asszonynak adok szót.

SZÚCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Szeretném előrebocsátani, hogy a képviselői önálló indítványban megfogalmazottak korántsem azért születtek, mert a nyugdíjrendszernek egy olyan filozófia mentén történő átparaméterezésével, ahol az életkor nem játszik szerepet, csak a szolgálati viszony, mi egyetérténénk.

Mi kitartunk amellett, amilyen irányba elindultunk, hogy éppen a növekvő átlagéletkor és a javuló egészségi állapot, munkaképesség miatt elsősorban abban kell gondolkodni, amiről az előző napirend kapcsán Sneider elnök úr és Czunyiné képviselőtársam is beszélt, hogy idős korban olyan munkahelyek legyenek, ahol már nem ugyanazt a fizikai erőfeszítést igénylik tőle, mint harmincéves korában, de a szakmai tapasztalatait tudják értékelni. Mi ebben vagyunk érdekeltek, és mi emellett vagyunk, és azt gondoljuk, ez a megoldás, ami helyes. De ettől függetlenül úgy gondoljuk természetesen, hogy a nyugdíjrendszert másféle logika alapján is fel lehet építeni, ha az koherens. Tehát nincs itt semmi gond.

Egy dolgot nem tartunk elfogadhatónak, hogy belenyúljunk úgy a nyugdíjrendszerbe, hogy a nők esetében alkalmazunk egy ilyet, a férfiak esetében pedig nem. Tehát ennek semmilyen indokát, semmilyen alapos nyugdíjszakmai indokát nem látjuk. Valahol olvastam, hogy így tud a hölgy, a nagymama besegíteni a lányának a gyereknevelésbe. Hát ennek a realitásához meg azért hozzá kellene venni azt, hogy mennyire van ma együtt élő család, vagy mennyire van az, hogy mobilitás kell a foglalkoztatás bővítéséhez, tehát pontosan az kell, hogy ne éljen együtt, mert nem tudja azt megvalósítani a magyar gazdaság és a magyar társadalom, hogy elvigye Észak-Magyarország, Észak-Alföld vagy a Dél-Alföld legeldugottabb sarkába is a munkahelyet, és nem biztos, hogy napi ingázással a dolog megoldható. Tehát azért mondom, hogy ennek az ilyen társadalmi és társadalompolitikai hatásáról pedig semmiféle információink nincs, úgyhogy innentől kezdve mi azt mondjuk, hogyha ebbe az irányba elindul a kormány, akkor természetesen egy ilyen logika alapján is elképzelhető a nyugdíjrendszer átalakítása, de akkor egyformán, férfiakra és nőkre is vonatkozzon ez a szabály. Köszönjük szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kormány képviselőjében szintén Asztalosné Zupcsán Erika főosztályvezető-helyettes asszonynak adok szót.

ASZTALOSNÉ ZUPCSÁN ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm szépen. Amint az előzőekben is elmondtam, tulajdonképpen ez a javaslat is a nyugdíjrendszer teljes átalakítását célozza oly mértékben, ahol képviselő asszony is elmondta, hogy innentől kezdve a korhatár nem lenne jogosultsági feltétel, pusztán a szolgálati idő.

Azt szeretném megjegyezni, hogy a szolgálati idő vizsgálatra kerül az újonnan megállapított nyugdíjak esetében. A férfiaknál 2008-ban közel 40 év az átlagos szolgálati idő. Ez azt jelenti, hogy tulajdonképpen majdnem minden férfi 40 év szolgálati idő után körülbelül. A mostani korhatáron, illetve az előrehozott öregségi korhatáron 60 éves korában el tudna menni nyugdíjba. Azt gondolom, hogy olyan nyugdíjrendszert sehol nem lehet kiépíteni, ahol 60 éves kora után a társadalom jelentős része nyugellátásban tud részesülni. A kormány által, legalábbis az én ismereteim szerint a kormány által kezdeményezett kedvezmény valóban a nők családon belüli szerepének a megerősítését szolgálja, és nem a nyugdíjrendszer teljes átalakítását, hanem a nyugdíjrendszerben egy kedvezmény bevezetését célozza. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dr. Czunyiné Bertalan Juditnak adok szót.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Férjem örül neki, de ő nem hordja a dr.-t, én sem nagyon.

Megerősíteném a kormány képviselőjének álláspontját, miszerint a Fidesznek ez a javaslata, amely a nők 40 év utáni nyugdíjazásának lehetőségét a nyugdíjtörvénybe módosításként bevezeti, és a kormány ezzel az előterjesztéssel élni kívánt, azt gondolom, hogy családpolitikai intézkedés elsősorban. És hogyha átgondolom, és most engedjék meg, bár nem nagyon szoktam személyes példát hozni, de igen, szükség van a többgenerációs családmoddellre ahhoz, hogy valaki biztonsággal tudjon olyan családban élni, ahol ez a fajta modell, hogy a nagyszülő, amennyiben ezzel a lehetőséggel él, nagymamaként a nem létező bölcsődei férőhelyeket pótolja a vidéki településeken. Vesszőparipám ez a vidékiség, mert az én környezetemben ezek tényleg súlyos problémákat okoznak, és jelentős számú családok problémáit tudja megoldani. Azt gondolom, hogy ez nem kötelező erejű dolog.

Tehát a kedvezményekkel való élés a nyugdíjtörvényben lehetőség, és én a körülöttem élőket és jómagam is úgy gondolom, hogyha aktív korúként és munkavállalóként azt gondolom, hogyha 40 évet ledolgoztam, de még a képességet, meg az erőt magamban érzem,

és hasznosan szeretném az elkövetkező éveimet leélni, akkor nem fogok élni ezzel a kedvezménnyel. Tehát nem úgy kell számítani, hogy itt a teljes populáció e tekintetben nyugdíjba fog menni a kedvezmény hatályba lépését követően. Olyan érvem is lenne, hogy azért én ezt nem érzem annyira sértőnek a férfi kollegáinkat illetően sem. Hiszen ha elfogadjuk a férfi-nő egészséges szerepvállalását és családbeli szerepvállalását a társadalomban, márpedig mi ezt tekintjük alapelvnek itt a jobboldalon, akkor ez nem egy olyan hú, de nagyon sértő a férfiak részére, és no pláne, hogy nem is kötelező a nőknek, azt gondolom, élni vele.

Annyit beszélek, hogy elfelejtettem közben a szerintem legfontosabb érveimet (*Derűltég.*), úgyhogy valószínűleg fáradok; lehet, hogy kérek majd még szót. Azt elmondtam, hogy a negyven év lehetőségként van benne; hogy a fiatalok számára munkahelyet teremthetünk; hogy a családok összetartását erősítheti; pótolja a nem létező bölcsődei férőhelyeket; és még egy van, ami vagy eszembe jut, vagy nem. Ja, igen: és ennek a lehetőségnek a költségvetési hatásait már a minisztériumban vizsgálják. Viszont pontosan önök szoktak mindig azzal jönni ellenzéki oldalról, hogy mik a jogszabály-módosításoknak a költségvonzatai. Azt gondolom, nem tudjuk bemérni a számát egy ilyen generális szabály alkalmazásának – és itt azért tudatosságot is feltételezünk, illetve ismerjük a társadalmi igényt ennek a negyven évnek a belépésére a nyugdíjrendszerbe vagy ennek a lehetőségének a belépésére –, azt gondolom, ez viszont már egy annyira rendszerbeli változtatás lenne, aminek a költségvetési hatásait nem ismerjük. S hogy még visszautaljak a tegnapi magán-nyugdíjpénztári vitára: az a 390 vagy 420 milliárd forint sem lenne fedezete ennek, amire esetleg így önök azt mondják, hogy ide-oda tologatunk vagy akár ellopunk az emberektől, mert mi ezt nem is így gondoljuk. Tehát sem költségeiben nem ismerjük a hatásait, viszont a társadalmi hatásai, azt gondolom, mérhetőek. Igenis, vannak olyan családmodellek, ahol ez használható, és a családok szempontjából kedvező hatású lesz.

S abban a pillanatban, amikor egy bölcsődei vagy óvodai gondozónő egy vidéki városban vagy településen el tud menni nyugdíjba negyven év után, két-három frissdiplomás vagy fiatal dada vagy gondozónő tud belépni a helyére. Tehát ne felejtsük el azt sem, hogy ők a megszerzett idejük és kifizetett járulékaik alapján jogos ellátást fognak kapni, ha ezt a kedvezményt biztosítjuk a számukra, azokat pedig, akik az ő helyükre a munkahelyeiken be tudnak lépni, fizetéshez juttatjuk.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Tisztelt Képviselőtársaim! Ki kíván még hozzászólni a vitához? (*Nincs jelentkező.*) Amennyiben nincs senki, én szeretnék még néhány gondolatot hozzáfűzni.

Az első, ami mindjárt felmerült bennem – és erre csak nagyon röviden akarok reflektálni –, most, hogy 62 évről 65 évre fog fokozatosan felemelkedni a korhatár, én elgondolkodtam rajta, hogy ennek mi a gazdasági racionalitási alapja. Hiszen egy olyan társadalomban, ahol igen nagy a munkanélküliség aránya, nem látom be, épp amit egyébként már említett Bertalan Judit képviselőtársam is, hogy miért kell adott esetben munkában tartani idős embereket, akik esetleg már szívesen elmennének nyugdíjba, ugyanakkor a fiatalok munkanélküli-segélyét kell fizetnie az államnak, mert ők nem tudnak elhelyezkedni, hiszen az idősek még továbbra is dolgoznak. Ez csak egy koncepcionális felvetés, de azért szerintem ezen el lehet gondolkodni, és fogunk is majd beterjeszteni olyan javaslatokat, amelyek ezzel kapcsolatosak.

A másik fontos dolog, hogy nem látjuk még most, mit kíván majd a kormány elénk terjeszteni a nők negyvenéves munkaviszony utáni nyugdíjba vonulásával kapcsolatban. Nagyon szeretném, ha ez nem azt jelentené, hogy en bloc minden nő, aki negyven évet dolgozott, máris nyugdíjkedvezményben részesülne. Miért? Én azért tartanám igazságtalannak a női társadalmon belül, mert nem mindegy, hogy valaki életében nem nevelt

fel egy gyermeket sem, adott esetben még netalán férje sem volt, tehát még csak arról sem kellett – idézőjelben – gondoskodnia (*Derűlség.*), és így élte le az életét – amit egyébként nagyon sajnállok természetesen, ha valakinek így kell leélnie az életét –, és ő ugyanabban a támogatásban részesüljön, mint az, aki három, négy, öt, hat vagy hét gyermeket becsülettel felnevelt. Tehát most szeretném kérdezni is egyben a kormány képviselőjét, hogy milyen elképzelések vannak ezzel kapcsolatban, hogy minden egyes nő egyértelműen ilyen szabály alá fog esni, vagy lesz differenciálás. Én nagyon szeretném, ha az az egyébként Európában már létező jogszabály születne meg, hogy ki hány gyermeket nevelt föl, becsülettel, azt is hozzá kell tennem, úgy kapjon kedvezményt, és úgy mehessen adott esetben nyugdíjba. Ezt egyébként általában úgy szokták szabályozni, hogy egy gyermek után egy vagy két évet szoktak kedvezményként kapni a női munkavállalók.

Nos, igazából ennek a tükrében tudnám én pontosan eldönteni, hogy mit is szavazzak meg adott esetben, mert számomra egyáltalán nem mindegy, hogy a nők milyen szempontok alapján fogják ezt a kedvezményt megkapni. Úgyhogy ha lehet, szeretnék a kérdésemre valamilyen választ kapni.

Köszönöm szépen.

ASZTALOSNÉ ZUPCSÁN ERIKA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): A törvényalkotási periódusban benyújtásra fog kerülni a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló törvénymódosítási javaslat, amelynek része lesz a nők negyvenéves munkaviszonyáról szóló javaslat is. Kormányálláspontot természetesen nem áll módomban ezzel kapcsolatban mondani, hiszen a kormány még nem tárgyalta meg az anyagot.

Szakértői álláspontot tudok mondani: az nem áll messze az ön által elmondottaktól.

ELNÖK: Köszönöm szépen; már ez is egy biztató válasz volt.

Kérdezem képviselőtársaimat, kíván-e még valaki hozzászólni. (*Nincs jelentkező.*) Ha nincs, akkor köszönöm szépen.

Az előterjesztőnek adok szót.

SZÚCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Három dologra szeretnék reflektálni. Az egyik a társadalmi igény. Társadalmi igény van a férfiak körében is, nagyon nagy társadalmi igény van. Akkor, amikor a Bajnai-kormány előkészítette a nyugdíjkorhatár emeléséről szóló törvényt, késhegyre menő vita folyt a frakciónkban arról, hogy legalább akkor a férfiak esetében 42 év szolgálati idő után nyugdíjba lehessen menni, azokra az egészségügyi és egyéb tapasztalatokra alapozva, amelyek, gondolom, hogy közismertek.

A másik. Ha elnök úr elképzelése szerint fog megtörténni a nők 40 év szolgálati ideje utáni nyugdíj-megállapítás, amely megfelelő minőségben történő gyermeknevelést is tartalmaz – ez kicsit bonyolult lesz – meg annak az intézményrendszerét is, ám legyen, kísérletet lehet rá tenni, hogy ilyen módon állapítsuk meg.

A harmadik pedig: én azt gondolom, családpolitikai intézkedést ne finanszírozzunk biztosítási alapról. Ennek lehet helye, akkor viszont egyszerűen nem a nyugdíjkasszából kell ezt az ügyet csinálni, mert megszolgált a járulékot, de mégsem annyit fizetett be, mint amennyit mások, tehát keresztfinanszírozás történik.

Köszönöm szépen.

Szavazás

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Most akkor a szavazás következik. Kérdezem, ki az, aki a T/1183. számú törvényjavaslat tárgysorozatba-vételét támogatja; kérem, kézfelemeléssel jelezze. (*Szavazás.*) 3-an. Ki az, aki nem támogatja? (*Szavazás.*) 16

nem. És ki az, aki tartózkodik? (Szavazás.) 3 tartózkodás, köszönöm szépen. Így nem vette a bizottság tárgysorozatba a törvényjavaslatot.

Ezzel a 2/b napirendi pont tárgyalását lezárom. Köszönöm szépen a kormány képviselőjének a részvételét.

d) A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1215. szám)

Soron következik a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény módosításáról szóló T/1215. számú törvényjavaslat tárgyalása. Az előterjesztők képviselőjében köszöntöm Bertha Szilvia képviselő asszonyt, és egyben megadom a szót.

BERTHA SZILVIA (Jobbik): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait. Ennek a törvénymódosítási javaslatnak a lényege az, hogy azok a fiatal felnőttek is részesülhessenek terhességi-gyermekágyi segélyben, illetve gyermekgondozási díjban, akik folyamatban lévő, nappali tagozaton, érettségit követően közoktatási intézményben vagy felsőoktatási intézményben folytatnak tanulmányokat, és olyan mértékű anyagi juttatást szeretnének részükre elérhetővé tenni, ami megegyezik a minimálbér kétszeresének 70 százalékával, s emellett a megállapított ösztöndíjat és szociális támogatásokat is továbbra is felvehetnék.

Hogy ez miért lenne nagyon fontos? Ugye az már mindenki számára nyilvánvaló, hogy nagyon drasztikus népességfogyás zajlik Magyarországon. Ez két fő okra vezethető vissza. Az egyik az életmódbeli váltás. Ugye a nők általában, főleg az értelmiségi nők 30-35 éves koruk után vállalnak gyereket, sokszor már csak vállalnának, és noha a fiatal párok átlagosan három gyereket terveznek, ebből egy szokott megvalósulni.

A másik fele pedig az egzisztenciális bizonytalanság. Pont a 18 és 25 év közötti korosztály az, aki ugye biológiailag a legalkalmasabb lenne a gyerekvállalásra, és vélhetően főleg a továbbtanulók között azért mentálisan is felkészültek arra, hogy gyermeket vállaljanak, de ugye ilyenkor fel kell adniuk a karrierjüket, nincsen megfelelő anyagi háttér, és ezért ebben az intervallumban a legmagasabb az abortuszok száma is, hiszen nem merik vállalni a gyermekeket. Nos, mi úgy gondoljuk, hogy mindenegybes magyar gyermek érték, ezért lehetővé kéne tenni ezeknek a törekvő fiataloknak, hogy igenis, ha úgy gondolják, vagy hogyha úgy jött össze, akkor azt a gyermeket megtarthassák vagy vállalhassák, ennek anyagi akadályja ne legyen, és még karrierjüket se kelljen feladni. Legtöbbször voltunk egyetemisták vagy főiskolások, igenis egy ilyen intézményben való részvétel mellett lehetőség van a gyermeknevelésre is. És amikor kikerül a munka világába, akkor már nem olyan hátránnyal indul, és remélhetőleg, amikor a karrierjét megalapozta, még lehetősége nyílik további egy vagy két gyerek vállalására.

Ezzel egyben a jogalkotó kimondaná, hogy a középiskolai érettségi utáni továbbtanulás társadalmi hasznossága is nagyon fontos.

Azt gondolom, hogy nem kell tömeges igénybevételre számítani, mert nyilván ennek azért komoly költségvonzatai vannak. Továbbá jelenleg a nemzetfogyás ilyen üteme mellett ez nem lehet kérdés, hogy főleg azokat a rétegeket, akiktől teljesen nyilvánvalóan megfelelő társadalmi normával felnövő gyermekek származnak, vélelmezhetően és túlnyomó többségben, azokat erőteljesebben kell támogatni.

És ha már a nyugdíj szóba került, akkor azért hosszú távon a nyugdíjassza rendbetételére is, igenis a demográfiával kell törekedni, ugyanis ez az egyetlen valós megoldás.

Ami még talán felmerül érvként, és szokott az ilyen családtámogatási jellegű kezdeményezéseknél felmerülni, hogy a kormány más típusú családtámogatást tervez, ugye

úgy tudjuk, hogy ilyen jellegű családtámogatási javaslat még nem született, tehát nem gondoljuk, hogy bármibe is ütközne.

Úgy érzem, hogy nagyjából megtettem az előterjesztést, és ezért kérnék, hogy támogassák a tárgysorozatba-vételt, hogy az Országgyűlés elé kerülhessen megtárgyalásra.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. A kormány képviselőjében köszöntöm Wágner Péter főosztályvezető-helyettes urat, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részéről. Kérdezem, hogy kíván-e szólni.

WÄGNER PÉTER (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Igen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A kormány nagyon fontosnak tartja a gyermekek számának növelését, az új gyermekek megszületését. Ezt a konkrét javaslatot azonban nem tartjuk szerencsésnek abból az okból kifolyólag, hogy itt egészségbiztosítási ellátásokról van szó, terhességi gyermekágyi segélyről és gyermekgondozási díjról, s ennek a javaslatnak az elfogadása azt jelentené, hogy hátrányos helyzetbe kerülnek azok a kisgyermekes anyák, akik a szülést megelőzően több éven keresztül járulékot fizettek. Ez a járulékfizetés alapja azonban kisebb volt, mint a minimálbér kétszerese. Ők ennek alapján kevesebb gyedet kapnának, mint azok, akik egyáltalán nem fizettek járulékot. Ezért ez mindenképpen igazságtalan javaslat lenne.

Nyilván ez egy helyes irány, hogy támogatni kell az egyetemisták gyermekvállalását is, ezt mindenképpen az egészségbiztosítás rendszerén kívül javasoljuk megtenni, valamiféle állami, szociális támogatás formájában.

Azt is megjegyezném még, hogy ez a javaslat ráadásul a magyar anyákat hátrányos helyzetbe hozná azokkal, a Magyarországon tanuló külföldi diákokkal szemben, akik államközi egyezmény alapján tanulnak Magyarországon. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Képviselőtársaim közül ki kíván hozzászólni? Czunyiné Bertalan Juditnak adok szót.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Megerősítve és megismételve egyébként a kormány képviselője vagy a minisztérium képviselője részéről elmondottakat, pontosan ezek az érvek jutottak eszembe az előterjesztő felé, hogy egyrészt igazságtalan és aránytalan a rendszer, hiszen az a nő, aki az Egészségbiztosítási Pénztárból a befizetett járulékaik alapján gyermekvállalás esetén lesz jogosult a thgy-ra, hátrányba kerülhet vagy előnytelenebb helyzetbe azzal az egyetemistával szemben, aki egyébként teljesen normálisan - és támogassuk a felsőoktatásban lévő fiatalokat – de járulékfizetés nélkül jut egy olyan ellátáshoz, amelynek egyébként a fedezetét a járulékbefizetések adják. Ez azt a fajta rendszert bolygatná fel, ami alapján működik az egész egészségbiztosítási rendszer és annak a fedezeti rendszere.

Azt is figyelmen kívül hagyta az előterjesztő, amit nagyon helyesen a minisztérium részéről észrevételeztek, hogy a felsőoktatás az uniós csatlakozás, valamint a 2005-ös felsőoktatási törvény módosítása óta nyitott rendszer, ugyanis ekvivalencia van főként az új rendszerű felsőoktatási képzésekben, tehát gyakorlatilag az Európai Unió bármely tagállamában felsőoktatási tanulmányokat folytathatunk. Na most, ha megnézzük, hogy ilyen kedvezményekre a magyar fiatalok külföldi egyetemistaként hogyan és miként jogosultak, akkor azt gondolom, hogy eléggé sovány lenne a kép e tekintetben, és valóban egy nemzetpolitikai vagy demográfiaipolitikai célú intézkedésnek, hogyha egyébként, különösen a Jobbik programját olvasva próbálok következtetéseket levonni, akkor elsősorban a magyar, Magyarországon élő és magyar anyák támogatása vagy magyar, gyermeket vállaló nők támogatása lenne a cél.

Egyébként abban is tökéletesen igaza van az előterjesztőnek, hogy egészségügyileg ez az a generáció, ez a 18-25 év közötti, akik a legalkalmasabb időpontban vannak a gyermek vállalására. Viszont abban is igaza van, és némi ellentmondásba itt került, hogy bizonyos körök vagy bizonyos társadalmi rétegek – nem szeretek ilyen fogalmakat használni – annak okán, hogy bizonyos szakképzettség megszerzésére irányulóan egyetemi pályát választanak vagy továbbtanulnak, kitolódik a gyermekvállalás időtartama. De azt is vegyük figyelembe, hogy egyebek mellett nemcsak a felsőoktatásban tanuló fiataloknál tolódik ki a gyermekvállalás, hanem általában a társadalom értékrendje átalakult, megváltozott a gyermekvállalással kapcsolatos elképzelés a családoknál és valóban ennek van egy ilyen egzisztenciális motorja. De megint azt kell hogy mondjam önöknek, hogy nem a biztosítási ellátások teremtik meg az egzisztenciális biztonságot a gyermekvállaláshoz, mert tegyük a szívünkre a kezünket, azt gondolom, hogy a gyermekvállalás nem feltétlenül egzisztenciális kérdés. Zárójelbe helyezem, tudom, hogy rengeteg pénzbe kerül a gyerek, hiszen mi is nevelünk gyermeket, de azt gondolom, hogy itt nem a pénz az, ami motivál egy családot a gyermekvállalásban. És ugyanígy, megint csak azt kell mondjam, hogy ebben az esetben – most én is visszahivatkozom, de az érvrendszer körülbelül az, amit az előbb én kaptam – egy családpolitikai intézkedést nem az egészségbiztosítási törvény módosításával kell végrehajtani. Én egyébként ott szót tévesztettem, de jogos volt az észrevétel.

Tehát azt gondolom, hogy ez megint nem az a lehetőség, ahol ebben lehet javítani a demográfiai mutatóinkat, sokkal inkább gondolom azt, hogyha annak a lehetőségét megteremtjük, hogy szakképzett fiatalok munkába tudjanak lépni, tisztességes munkajövedelemből tudjanak gyarapodni, és a családalapításra félretenni, vagy biztos munka mellett merjék vállalni. Mert tudom, hogy az önök másik vesszőparipája az, hogy pontosan a gyesről visszatérő anyukák azok, akik a multinacionális cégek világában az utcára kerülnek, mert a multik nem viselik el a beteg gyereket, meg a többit, ismerjük ezt az érvrendszert is. Ennek is megvan a veszélye, de a munka világának a stabilitása vagy a helyzetbe hozása lenne a megoldás. Mert ha három év vagy akárhány év gyes után vagy gyermeknevelés után visszamegyek, nekem az a biztonság kell, hogy munkahelyem legyen, miután visszalépek, hogy fel tudjam nevelni a családot, nem az, hogy az egészségbiztosítási törvény alapján korlátozott időre járó thgy-ből eltartsam a gyereket. Azt gondolom, ez az ellátás nem a gyermek tartására vagy a gyermek nevelésére szolgál; ez egy ellátás, amelynek jogszerző jogcíme van a törvényben, és ennek feltétele, hogy biztosított legyen valaki. Én nem javasolnám az ettől való eltérést, hiszen megint rendszerben borítjuk fel a dolgot, és akkor ennek a törvénynek nem beszélünk a többi ellátási neméről, pénzbeni ellátási neméről. Rögtön az összes társadalmi csoport, amelyik az egészségbiztosítási törvény pénzbeni ellátásaiban érdekelt, síkíthatna, hogy az ő esetében miért igazítjuk a mindenkori minimálbér kétszeresének 70 százalékához az ellátást, merthogy ráadásul ő egészségkárosodás vagy valami olyan okán kapja ezt a pénzt, ami, bocsánatot kérek, megint egy másik jogcím és feltételrendszer. Ráadásul ez brutálisan magas, mert tudom, hogy nem sok pénz egy gyermekneveléshez, de 102 900 forintba jött nekem ki a mostani minimálbérrel kerekítve számolva a kétszeresének a 70 százaléka. Nem tudom, képviselőtársamnak mekkora a legkisebb gyermeke, mert tudom, hogy három gyermeket nevel, de én emlékeimben nem kaptam ennyi pénzt thgy-ként, illetve nagyon magas napi átlagkeresetből, és ez nem volt maximálva, de a gyed utána igen. Tehát azt gondolom, ab start elindítani egy olyan rendszert, amely családpolitikailag sem megfelelő és társadalompolitikailag sem jó, mert – ez a magánvéleményem, leszögezem – én azt gondolom, hogy az egyetemi éveknek más a funkciója. Bár nem vagyok ellene annak, hogy az egyetemre járó fiatalok megkezdjék a családalapítást, és ez egy olyan réteg, ahol elvárható, hogy az önök ma már idézett választási programja szerint minőségi gyermeknevelés tudjon megvalósulni, de azt gondolom, ebből a szempontból én nem kívánnám egyébként a társadalmat differenciálni. De nem szabad

ösztönözni egy egészségtelen családmoddelt. Amikor valaki iskolába jár, valaki egyetemista, akkor legkevésbé van ráállva életkorban, életstílusban arra, hogy munkába járás helyett az egyetemi padból gyermeket neveljen. Nem tudom, átgondolták-e, van ilyen, igen, valóban előfordult ilyen az én praxisomban is, a főiskolásaim között is volt egy csomó, aki az utolsó években kiköltözött a kollégiumból, családot alapított. Ez valóban nem tömeges, de nem egy egészséges felállás egy egyetemi közösségben, akkor is, ha ez a fajta felsőoktatási struktúra valóban az elmúlt időszakban túlliberalizálódott. De nem akarok elkanyarodni ide.

Ennek egész egyszerűen a pénzügyi fedezetrendszere hiányzik, valamint az egészségbiztosítási törvény alapelveivel ütközik az ilyen módú rendszerszerű megváltoztatása. Én is azt gondolom, hogy más típusú ellátásokkal és más módon kell a fiatalok családalapítását ösztönözni, úgy, ahogy volt ez egyébként korábban már szociálpolitikai intézkedésekkel, de elsődlegesen a családok számára a gyermekvállalásnak a képességét úgy kell megteremteni, hogy a családban egy biztos kereső van, hogy az anya a gyermekkel otthon tudjon lenni a szükséges ideig és mértékig, és egyébként a korábbi munkájából fakadó tisztességes ellátással együtt fel tudják nevelni.

Köszönöm szépen a szót, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm. Lakatosné Sira Magdolna képviselő asszonyé a szó.

LAKATOSNÉ SIRA MAGDOLNA (Fidesz): Köszönöm. Nagyon sok mindent elmondott képviselőtársam, illetve a kormány képviselője, amelyet én ellenérvként fogalmaztam volna meg szintén. Így már csak nagyon röviden annyit szeretnék mondani, hogy én azt gondolom, azért sem lehet ezzel az előterjesztéssel egyetérteni, mert én nem gondolom, hogy egy egyetemet végzett ember a társadalom szempontjából nagyobb értéket állít elő, mint egy szakmunkásképzőt végzett ember, és a szakmunkásvégzőt elvégzett ember is 18 éves lesz, amikor elvégzi az iskolát.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vágó Sebestyén képviselő úré a szó.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm a szót. Én megértem a kormány és a kormánypárti képviselők érveit, de én gyenge érvek tartom, mert az egészségbiztosítás rendszere igaz, hogy biztosítási alapú, de nem ez lenne az egyetlen ilyen szempontból igazságtalan intézkedése. Ezért tartom ezt gyenge érveknek.

Senki nem mondta azt, az előterjesztő sem mondta és az indoklásban sem szerepel az, hogy egy szakmunkásképzőt végzett ember kevésbé értékteremtőbben tud gyermeket nevelni, mint egy egyetemet végzett. Ez nem hangzott el, úgyhogy ezt sem tartom jó érveknek a törvényjavaslattal szemben. De azt is vegyük figyelembe, ezt Czúnyiné dr. Bertalan Judit képviselő asszony is mondta, hogy ez nem egy nagy létszám, amelyet ez a törvénymódosítás érintene. Éppen ezért tekinthetjük csak szimbolikus jellegű törvényjavaslatnak is, egy ösztönző, szimbolikus jellegű törvényjavaslatnak, amellyel vagy élnek, vagy nem élnek. És ha élnek is, akkor is, a jelenlegi egyetemi rendszerben lehet élni ezzel a lehetőséggel, sőt a jelenlegi rendszerben akár nyolcórás munkát is lehet vállalni gyermeknevelés mellett. Tehát innentől fogva nem értem a kormánypárti képviselőknek az érveit.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Czúnyiné dr. Bertalan Judit!

CZÚNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Elnézést, hogy ismételt szót kérek – köszönöm a szót, elnök úr –, de az én értelmezésemben az előttünk fekvő törvényjavaslat

3. §-ának c) pontja szerint én úgy olvasom, és elnézést kérek, mert nem vettem ide az egészségbiztosítási törvény jogszabályi környezetét, de így szól a javaslat: „A jogosult egyéb rendszeres pénzellátásban, ide nem értve ... pontja szerinti ellátásokat” tehát a felsőoktatási törvény, álláskeresési járadék, segély, vállalkozói munkanélküli-járadék. Én azt gondolom, ez nem csupán az egyetemistákat érinti, hiszen a korosztályt tekintve ezekre az ellátásokra nemcsak a 18-25 év közöttiek jogosultak, az én ismereteim szerint erre bizonyos más feltételek fennállása esetén ennél idősebbek is. Tehát azt én egyáltalán nem kívánnám ösztönözni, bocsánatot kérek a jobbikos képviselőktől, hogy a munkanélküliséget – tényleg próbálok finoman fogalmazni – a gyerekszüléssel váltsuk ki, mert kapnak egy tuti biztos ellátást az Eb-pénztárból, ami 102 ezer forint havonta, feltétel nélkül. Én azt gondolom, azért nem veszélytelenül nagy lehet ennek a száma, ha itt minden feltételét ennek a szakasznak megnézem, hogy ki eshet bele a jogosult körből.

S azért emlékezzünk vissza arra, hogy a Fidesznek volt olyan ösztönző rendelkezése vagy intézkedése az előző, az első Orbán-kormány alatt, amikor kaptunk azért is hideget-meletget, illetve a kormány, de megnyílt a lehetőség. Tehát azok a szülők, akik korábban nem tanultak, ez volt az a kör, amikor gyes mellett, és ezt folytatta is egy ideig szerintem a Medgyessy- és Gyurcsány-kormány is, mert jó néhány olyan hallgatónk volt, aki gyes mellett tanult, hiszen gyes mellett a felsőoktatásban az első diploma megszerzése ingyenes volt. Tehát meg kell fordítani az ösztönzőket, mert így egy egészségtelen gyermekvállalási kedvre tudunk sarkallni; látom, hogy az „egészségtelen gyermekvállalási kedvet” rosszul értik vagy veszik képviselőtársaim. De ennek már innen nem látom a fedezetét, hogyha ezt kiterjesztem a hivatkozott szakaszok szerint, hogy ki esik kivétel alá. Én tehát kicsit átgondolatlanak érzem, és a minisztérium képviselője talán kisegít engem, hogy jól értelmeztem-e ezt a szakaszt, és nemcsak a felsőoktatásban tanulók, hanem más jogcímen támogatásra jogosultak is, akik a nevezett támogatásokat kapják, részesülhetnek ebben az ellátásban. Azt gondolom, ez egyenlőtlen helyzetet teremt azokkal a nőkkel szemben, akik valóban, a jelenlegi törvény szerint biztosított idő után kapják a thgy-t, illetve a gyedet. Azt gondolom, ebben kicsit strukturáltabban és rendszerben kell gondolkodni. Ha félrefogalmaztam, bocsánatot kérek, de a mi célunk is egyértelműen az, hogy bizonyos társadalompolitikai intézkedésekkel támogassuk a gyermekvállalást, de ezt nem tartjuk megfelelő eszköznek a gyermekvállalás támogatásához és a demográfiai mutatók javításához.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Rónaszékiné Keresztes Monikáé a szó.

RÓNASZÉKINÉ KERESZTES MONIKA (Fidesz): Egy szemponttal szeretném Judit hozzászólását kiegészíteni, amit az előterjesztő asszony említett, hogy lehetősége legyen megszületni azoknak a gyerekeknek, ha már vannak. Erre az egy mondatra figyeltem fel, holott nekünk a törvényalkotásban is, a Fidesz ezt erősebben is támogatja, hogy a gyermekek családban megszületésének a jogát is védenünk kell. Tudom, hogy a mai társadalomban sajnos a párkapcsolatok stabil kialakítása egyetemista korban bizony hadilábon áll, ez egy külön probléma, amit nekünk kezelni kell, és a társadalom morális állapotának a fejlődése elő fogja ezt valószínűleg segíteni. De félok, hogy esetleg olyan gyermekeknek a világra jövetelét erősíti ez, akik nem biztos, hogy stabil családban folytatják az életüket, és ez nagyon fontos szempont.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő asszony. Kíván-e még valaki hozzászólni? Amennyiben nem, én csak egy nagyon rövid elvi hozzászólást tennék.

Úgy gondolom, azt talán tudatosítani kell Magyarországon, hogy Magyarország jövője az elkövetkező tíz évben el fog dőlni, és ez a jövő az elkövetkező tíz év gyermekvállalásától

fog függeni. Nincs több időnk. Tehát ha ez alatt az időszak alatt nem történik gyökeres változás, akkor elvesztünk, így is fogalmazhatok nagyon egyszerű szóval. Kicsit úgy jellemezném ezt a tízéves csatát, amely talán előttünk van, mint a sztálingrádi csata, amikor minden egyes kőért, minden egyes utcasarokért meg kellett küzdeni. Én a családtámogatás tekintetében is úgy gondolom, hogy minden egyes gyermekért, aki megszületett, meg kell küzdeni, és meg kell tenni mindent, hogy ez megtörténhessen. És én egy ilyen javaslatnak tartom adott esetben még a hibái ellenére is, ha van ilyen, ezt a javaslatot.

Megkérdem Wäagner Péter urat, hogy kíván-e esetleg még hozzászólni, mert kérdést intézett Czunyiné Bertalan Judit önhöz.

WÄGNER PÉTER (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Igen, a 3. §-hoz annyit fűznék hozzá, hogy ha nem is volt teljesen pontos, amit a képviselő asszony mondott, ez igazából egy együttfolyósítási szabály, illetve annak a tilalma. Itt inkább azzal lehet gond, hogy azokat hozná relatíve hátrányos helyzetbe, akik a gyed mellett dolgozni szeretnének, mert munkajövedelmet nem engedne meg, viszont ösztöndíjat meg munkanélküli-ellátást megengedne a gyed folyósítása mellett is. *(Czunyiné dr. Bertalan Judit: Így van.)*

Annyi megjegyzésem volna még a minimálbér kétszeresének 70 százalékához, tehát a mértékhez, hogy ez a gyed maximuma is egyben. Úgyhogy itt az a furcsa helyzet állna elő, hogy egy kisegítő szabályban a maximum értéket kapnák meg az érintettek.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Ha nincs további hozzászólás, az előterjesztőnek adok szót.

BERTHA SZILVIA (Jobbik): Köszönöm szépen; égek a vágytól, hogy válaszolhassak. Nagyon sok minden elhangzott, megyek sorban.

Az első, hogy legyen egy biztos keresetű a családban, az anya pedig nevelje a gyerekeket. Ez tényleg a legideálisabb helyzet, amit el lehet képzelni – ma erre nincs lehetőség, ezt be kell látni. Ha egy lábon áll egy család, akkor bármikor összedőlhet minden; azt gondolom, ezt nem is lehet vitatni. Ehhez rengeteg munkahely kellene, stabil gazdaság; ez nem lesz meg egy-két éven belül, ezt azért bevallhatjuk. A kormány is egymillió munkahelyről beszél, de tízéves időtartam alatt, ami még így is szerintem egy álom lesz. Erre tehát nem lehet építeni, márpedig ha tíz év múlva kezdjük majd megoldani a demográfiai problémát, akkor, kicsit pesszimista vagyok, de akkor már neki se álljunk.

A másik szintén ehhez kapcsolódik, hogy egészséges felfogás-e az, hogy felsőoktatási tanulmányok alatt családot alapítson egy fiatal pár, illetve mennyire megalapozott ilyenkor érzelmileg vagy akármilyen módon, és mennyire fognak azok a gyerekek, akik így megszületnek, családban felnőni. Az, hogy mi egészséges egy társadalom felfogásában, azt a társadalom alakítja ki. Ötven évvel ezelőtt semmi gond nem volt azzal, ha valaki 18-20 évesen gyermeket vállalt, ez egy természetes és kívánatos állapot volt, míg manapság ezt már elítéli a társadalom. Azt gondolom, a gyermekvállalás és a családalapítás minden körülménnyel összeegyeztethető kell legyen, természetesen azért a szélsőséges dolgokat kivéve. Ez ugyanis egy életfolyamat, nem öt évre tervezi az ember, és általában, ha több gyereket vállal, akkor nem is húszra, hanem harminc-negyvenre, ami közben számos élethelyzet felmerül, számos nehézség, és ezeket később is ugyanúgy meg kell oldani. Nem gondolom, hogy egy felsőoktatási tanulmány olyan komoly gátló tényező. Ha az ember arra vár, hogy minden rendben lesz, mindent elvégzett és egzisztenciálisan megengedheti magának, akkor vállal gyereket, akkor jön el a 35 éves kor, és aztán vagy lesz gyereke, vagy nem, esetleg egy. Nyilván vannak olyanok, akiknek 25 éves korra már minden klappol, de azért ez nem a többség, és nem erre a kisebb rétegre kellene bízni a nemzet megmaradását, mert akkor megint az elveszéshez jutunk.

Felmerült a társadalmi igazságtalanság problémája. Vágó Sebestyén képviselőtársammal egyet kell hogy értsek, hogy annyi társadalmi igazságtalanság van a mostani törvényi rendszerben; lehet, hogy van ebben is igazságtalanság, de ez egy nagyon fontos nemzetpolitikai célt szolgálna. Mérlegelni kell, hogy a dolgozó rétegtől beszédett járulékokat kiknek adjuk tovább. Lehet, hogy ez igazságtalan, mert ez a réteg még nem adózott, de társadalmilag és a nemzet szempontjából egy nagyon fontos dolgot vállal magára, igen fiatalon. Ezt támogatni kell, még ha esetleg társadalmilag igazságtalan is.

Arra, hogy nem egzisztenciális biztonságot kell nyújtani ezekkel az ellátásokkal: nyilván nem erre kell alapozni, de mindenki sokkal könnyebben vállal gyermeket, ha tudja, hogy minden körülmények között annak a gyermeknek a minimálisan szükséges dolgokat biztosítani tudja. Ezt kellene ennek az ellátásnak biztosítania. Itt egészen egyszerűen erről van szó. És valóban, itt nem egy tömeges igénybevételre kell gondolni, ez kicsit a társadalom morális átalakítását szolgálná, hiszen kormányzati szintről és a legfelsőbb törvényalkotási szintről indulna ki az, hogy igenis támogatjuk azt, hogy minél fiatalabban, a továbbtanuló réteg gyermeket vállaljon. Ez már része lenne a társadalom morális felfogásának az átalakításához tett lépéseknek.

A 3. §-ról már volt szó, hogy az nem egészen úgy van; itt megint a társadalmi igazságtalanság jött elő. Abszolút igazságos törvényeket nem lehet hozni. Itt az a kérdés, hogy az igazságtalanságot kiknek az érdekében vállaljuk. Ez egy teljesen vállalható, nem is igazságtalanság, inkább áldozatvállalásnak lehetne nevezni a társadalom másik részéről.

Köszönöm szépen, azt hiszem, megválaszoltam a felmerült problémákat.

Szavazás

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Tisztelt Bizottság! Szavazás következik.

Szavazunk a T/1215. számú törvényjavaslat tárgysorozatba-vételéről. Kérdezem, ki az, aki támogatja a tárgysorozatba-vételét. *(Szavazás.)* 3 igen. Ki az, aki tartózkodott? *(Szavazás.)* 1 tartózkodás. És aki nem támogatja? *(Szavazás.)* 16-an nem támogatják. Köszönöm szépen; a bizottság nem vette tárgysorozatba az indítványt.

Köszönöm szépen, a 2/d napirendi pont tárgyalását ezzel lezárom. Köszönjük szépen a részvételt a kormány részéről.

e) A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1238. szám)

Soron következik a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosításáról szóló T/1238. számú törvényjavaslat tárgyalása. Az előterjesztők képviselőletében szintén Bertha Szilvia képviselő asszonynak adok szót.

BERTHA SZILVIA (Jobbik): Köszönöm a szót. Ez a tervezet a gyermekgondozási segély havi összegének két és félszeres mértékű emelését irányozza elő azok esetében, akik korábban terhességi-gyermekágyi segélyben vagy gyermekgondozási díjban részesültek, valamint javasolja a jogosultsági idő három évre történő visszaállítását. Ennek megint csak nemzetpolitikai jelentősége van, szintén a gyermekvállalás elősegítését szeretnénk vele elérni, illetve azt, hogy a gyermek életének első három évét hadd tölthesse otthon az édesanyjával. Egyrészt tehát a három év, másrészt pedig az emelt mérték, hiszen ez a 28 500 forint, ami alapesetben gyesként jár, mindenki tudja, hogy ez szinte semmire nem elég. Ezért még a régi rendszerben is, amikor három évig járt a gyes, a legtöbb édesanya a gyerek kétéves kora után vissza kellett menjen dolgozni, pedig ez a harmadik év nagyon fontos a gyerekeknek, hogy otthon tölthessék az édesanyjukkal, és mindezt úgy, hogy a szülőket ne fenyegetse a teljes

anyagi csőd, egyben némileg megbecsültebben is érezzék magukat, ha már a munkájukat feladják a harmadik évre is.

Én azt hiszem, hogy itt nagyjából ennyi a lényeg. Még annyit tennék hozzá, hogy ezt a kormány is szorgalmazta, hogy a gyest három évre visszaállítják, tehát ilyen tekintetben ez még egybe is cseng a terveikkel. Köszönöm a szót.

ELNÖK: Köszönjük szépen. A kormány képviselőjében köszöntöm dr. Tóth Zsófia szakmai tanácsadó asszonyt, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részéről. Kérdezem, kíván-e szólni. Tessék!

DR. TÓTH ZSÓFIA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Igen szeretnék. Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság!

Nem vitatható, hogy a gyermekvállalás támogatása fontos és értékes, és abba az irányba kell haladnunk, hogy ezt a gyermekgondozási támogatások rendszere is megfelelően szolgálja.

Azonban a javaslatot nem tudjuk támogatni, mégpedig amiatt, mert egyensúlytalanságot okoz a rendszerben. A javasolt összeg ugyanis 71 250 forint lenne a gyermekvállalás harmadik évére az egy gyermeket nevelőknél, ikrek esetében pedig 142 500 forint. Ez azt jelenti, hogy a gyermekgondozási díjból, ami egy járulékalapú ellátás, szerezhető gyermekgondozási díj sok esetben alacsonyabb összegű lenne, mint az a gyes, amit a központi költségvetés finanszíroz a családtámogatási törvény keretében.

További érv az is, hogy míg a gyermekgondozási díj mellett a törvény kizárja a kereső tevékenység folytatását, addig a gyermekgondozási segély mellett van lehetőség kereső tevékenység folytatására, ezért annak az összegét azzal is ki lehet egészíteni.

Elmondanám ezen kívül, hogy becsléseink szerint, amit a rendelkezésünkre álló adatok alapján végeztünk, csak a két-három éves korosztályt számítva, ez körülbelül 42 ezer szülőt érinthetne, és ennek a költségkihatása közel 30 milliárd forint lenne. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük. Czunyné dr. Bertalan Judité a szó.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Nem kívánom hosszúra nyújtani, egyrészt a minisztérium képviselője által elmondottak, azt gondolom, hogy egyértelműen mutatják azt, hogy ennek sem a fedezete, sem pedig az elvi része a családtámogatási rendszerben nem támogatható. Valóban azt gondolom, hogy a gyes esetében egy olyan, egyébként fő szabály szerint alanyi típusú ellátásról beszélünk, ahol azoknak az ellátottaknak a rendszerben való megjelenése, illetve léte is kiszámolható vagy számottevő, akik Tehát gyesre mindenki jogosult, aki gyermeket nevel, és megengedi a rendszert, képviselő asszony, hogy átlépünk a gyedből. Tehát lehet ellátást váltani, tehát ha én úgy gondolom, hogy a gyermekemet úgy is tudom nevelni, hogy nem a gyedet, hanem a gyes mellett fizetést és munkahelyet vállallok, azt már most is megtehetem. Ezt megtehettem korábban is. De ezt egyébként valóban egy társadalmi érdeklődéssel kísért vita jellemezte az elmúlt időszakban. Mindnyájan emlékszünk arra, hogy mi volt a korábbi szabályozás a gyes-gyed viszonytal, mi volt a gyed melletti munka tilalma. Az egyébként pontosan azért van, hogyha valaki gyed mellett otthon marad, mert támogatja a mi kormányunk is és a korábbiak is. Hogyha a gyermekét akarja nevelni, akkor azt teljesen tehesse.

A gyes esetében, akár a nagyszülői gyes, meg a másik szülő által való jogosultság kiterjesztése, Szűcs Erika képviselő asszony, remélem, megerősít, pont azt a célt szolgálta, hogy emellett az ellátás mellett a család jövedelmét növelhesse, amennyiben szükség van rá, vissza tudjon lépni a munkába, mert olyan munkakörből jött el. Ennek a feltételrendszerét megteremtették.

Azt gondolom, hogy itt a számokat a minisztérium képviselőjétől hallhattuk, ezek megint hihetetlenül magas számok, amelynek megint csak a forrásigényét is hallottuk. Én itt természetesen három évről nem beszélek, mert azt gondolom, hogy az egyértelmű kormányzati szándék és ilyen irányú előterjesztés fog érkezni, mert ezt mi is támogatandónak tartjuk. Mi ezt azzal is indokoljuk egyébként, hogy az elmúlt időszakban nem tudott kellő számú bölcsődei férőhelybővítés megvalósulni, bár projektek voltak rá akkor, amikor ez a gy-es-gyed szabályozás az elmúlt évben az idén április 31-ig születőkre vonatkozóan bevezetésre került. Én azt gondolom, hogy egy alanyi típusú ellátásnál, mint a gy-es, egy ilyen típusú kiterjesztést nem lehet indokoltnak tartani akkor sem, hogyha maga a kormány és maga a kormánypárti frakció is, természetesen elkötelezett a családok támogatása mellett. De mondom, ennek vannak megoldásai, és én azt gondolom, hogy e tekintetben a gy-es-gyed viszonyának a rendezése azért próbált haladni azokkal a munkaerő-piaci változásokkal, amelyek voltak.

Akkor is, és azzal együtt mondom ezt, hogy igen, mi is kritizáltuk azt az intézkedést, mely során az elmúlt évben a jogosultsági időt a gy-esnél háromról két évre módosította a kormány. Ezt – azt gondolom, hogy – átgondoltan kell megvalósítani, a családtámogatási rendszerbe ez illeszkedik, tehát erre nem fogom azt az érvet mondani, hogy ezt nem ebben a törvényben kell, hiszen ez egy olyan családpolitikai intézkedés. Én ezt egy picit egy ilyen típusú ellátásnál első lépésként nem tartom elképzelhetetlennek, de most fedezet nélkülinek érzem, és jelenleg számokkal nem látom megvalósíthatónak, és azt gondolom, hogy másik lábát kell teremteni a családpolitikai intézkedéseknek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Vágó Sebestyén képviselő úré a szó.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen a szót. Hogyha megengedik, két ironikus megjegyzéssel kezdeném. Az egyik az, ez egy eléggé mókás szituáció, amikor egy kormánypárti képviselő az előző kormány intézkedéseinek elveire hivatkozik. Ez csak egy ilyen megjegyzés volt. A másik ironikus megjegyzésem pedig az, hogy ott van a 30 milliárd, amit nem fizetnek be a pénztártagok a magánnyugdíjpénztárba, akkor azt használjuk fel inkább erre a célra, mint egyéb lyukak tömködésére.

De az iróniát félretéve, a másik dolog pedig az, hogy véleményem szerint a kormány képviselőjében jelen lévő hölgy ellentmondásba keveredett. Ugyanis pont a gy-es ilyen mértékű megemelése azt a célt szolgálná, hogy a gy-es ellátásába kerülő édesanyjának ne kelljen elmennie dolgozni. Mert hogyha 28 ezer forint a gy-es, akkor kénytelen elmenni dolgozni, de hogyha megemeljük, akkor már egyáltalán nincs szüksége arra, hogy elmenjen dolgozni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Kérdezem képviselőtársaimat, kíván-e valaki még hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, akkor előterjesztőnek adnám meg a szót.

BERTHA SZILVIA (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Igen, itt csatlakoznom kell Vágó Sebestyén képviselőtársamhoz. Viszonylag kevés édesanya van, aki a kétéves gyermeke mellől egy ilyen juttatás után még elmenne dolgozni azért, hogy még egyszer ennyit keressen, ez azért egy eléggé ritka kuriózum. Illetve azt elismerem, hogy lehet, hogy szükség van kiegészítő szabályozásokra, de nem az a megoldás, hogy az egészség el kell vetni, hanem azt, ahol hiányosságok vannak, azt még szabályozni kell. Tehát például azt, hogy ne lehessen mellette elmenni dolgozni.

Azt kell tisztán látni, hogy a születésszám növelése nem fog menni finanszírozással. Tehát nem fog menni úgy, hogy nem hozunk áldozatokat, és ebbe bele kell tenni kökeményen a költségvetésből. Másképp nem fog menni. Ezt lehet mindig mondani, hogy nincs rá pénz, és

30 milliárd forintba kerülne. Igen, lehet, hogy annyiba kerülne! A költségeket rangsorolni kell, olyan még soha egy államháztartásban sem volt, hogy annyi pénz van, hogy már nem tudják hová költeni. Tehát ilyen soha nem lesz. A költségeket fontossági sorrend szerint rangsorolni kell. Jelen helyzetben ebben az országban a nemzet fogyása egy kulcsfontosságú és szinte mindenek előtt lévő probléma, ezt igenis valamilyen módon meg kell állítani, és ez pénzbe fog kerülni. Azt hiszem, hogy nagyjából ennyit akartam reagálni.

Volt szó arról, hogy az ellátást lehet váltani gyedről gyesre. Tehát, gondolom, itt azok az aggályok merültek föl, hogy esetleg valakinek kevesebb a gyed-e, mint a gyes, és akkor váltana. Ez megint csak azt veti fel, hogy akkor kiegészítő szabályozásban ki kell kötni, hogy csak a gyermek kétéves kora után kaphatja. Tehát ezek nem olyan mértékű problémák, amik miatt az egézség el kéne vetni. Köszönöm a szót.

Szavazás

ELNÖK: Köszönjük szépen. Tisztelt Képviselőtársaim! Szavazás következik a tárgysorozatra-vételről. Aki támogatja, hogy a T/1238. számú törvényjavaslatot tárgysorozatra vegyük, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! (Szavazás.) Három. Aki tartózkodik? (Szavazás.) Egy. És ki az, aki nem támogatja? (Szavazás.) Tizennégy. A bizottság nem vette tárgysorozatra a törvényjavaslatot.

Ezzel a 2/e napirendi pont tárgyalását lezárom. Köszönöm szépen az előterjesztőnek és a kormány képviselőjének, hogy megjelentek.

Az Állami Számvevőszék jelentése a fogyatékos személyek támogatásában részt vevő nonprofit szervezeteknek nyújtott nem normatív állami támogatás és ingyenes állami vagyonjuttatás felhasználásának ellenőrzéséről

Tisztelt Bizottság! Soron következik az Állami Számvevőszék jelentésének tárgyalása. Köszöntöm dr. Elek János főigazgató-helyettes, Horváth Balázs főcsoportfőnök-helyettes urakat, valamint Solymár Ágnes osztályvezető asszonyt, továbbá Bernáth Ildikó miniszteri biztos asszonyt.

Tisztelettel elsőként főigazgató-helyettes úrnak adok szót.

Dr. Elek János szóbeli kiegészítése

DR. ELEK JÁNOS főigazgató-helyettes (Állami Számvevőszék): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Az Állami Számvevőszék fontos feladatának tekinti, hogy ellenőrzéseivel és jelentéseivel segítse az Országgyűlés munkáját, s ezért is tartjuk fontosnak, hogy napirendre tűzték a fogyatékkal élők támogatásában részt vevő nonprofit szervezeteknek nyújtott támogatás ellenőrzéséről készült jelentésünket.

Engedjék meg, hogy röviden szóljak az ellenőrzés körülményeiről, aktualitásáról, a főbb megállapításokról és javaslatainkról.

Az aktualitáshoz és a körülményekhez annyit fűznék hozzá, hogy az Állami Számvevőszék először végzett ilyen ellenőrzést államháztartáson kívülre adott támogatás esetében, a fogyatékkal élők támogatásában részt vevő nonprofit szervezetek körében. Ilyen ellenőrzésünk még nem volt. Egyben azt is szeretném kiemelni, hogy az ellenőrzésünk nem általában foglalkozik a fogyatékkal élők problémájával, hanem ebben az esetben az azok támogatásában részt vevő nonprofit köréről van szó és az annak juttatott támogatás felhasználásának az ellenőrzéséről. Az ellenőrzés aktualitását az adta, hogy az Országgyűlés elfogadott egy új országos fogyatékosügyi programot, amelynek a végrehajtása ebben az évben jár le, amire a kormány végrehajtási tervet készített, és kötelezettséggként két évenként

kellett volna az Országgyűlést ennek a tervnek a végrehajtásáról tájékoztatnia, tehát egyrészt 2008-ban és 2010-ben, márciusig volt ilyen határideje.

A körülményekkel kapcsolatban annyit szeretnék előjáróban említeni, hogy az ellenőrzési megállapítások tanúsítványokon bekért adatokon alapszik. Tudniillik nemcsak itt jellemző, más területen is, hogy nagyon nehéz hozzájutni olyan adatokhoz, amely ennek a körnek, tehát az államháztartáson kívüli körnek a támogatását összegzi és összefoglalja. Ezért alapvetően a KSH, az ágazati minisztérium, az akkor még SZMM minisztérium és az Önkormányzati Minisztérium által adott adatokra támaszkodtunk alapvetően, és természetesen az ellenőrzött szervezetektől bekért tanúsítványok, illetve a helyszínen ellenőrzött szervezetek megállapított adataira támaszkodtunk.

Jelezni szeretném, hogy a KSH 2008-ban 1200 olyan nonprofit szervezetet vagy államháztartáson kívüli szervezetet ismert, amely valamilyen formában részt vett a fogyatékkal élők támogatásában. Ebből közel 700 olyan szervezet volt, amely normatív és/vagy állami támogatásban is részesült. Tehát ebből a 700-ból választottunk ki egy megadott szempont alapján, amelyet a jelentésünk pontosan tartalmaz, 147 szervezetet, amely mintegy 22 milliárd forint támogatást kapott, normatív és nem normatív támogatásban. Azt lehetett megfigyelni, hogy ez alatt az időszak alatt dinamikusán fejlődött a nem normatív támogatások aránya, szemben a normatív támogatásokkal, és így a 147 szervezet közel 11,6 milliárd forint támogatásban részesült. A 147 szervezetnél szintén a megadott szempontok alapján helyszíni ellenőrzést végeztünk, és végezetül 51 szervezetnél mintegy 8 milliárd forint támogatás felhasználását tudtuk ellenőrizni. Ezen belül, tekintettel arra, hogy keresztfeléves finanszírozás volt ebben az időszakban, egészen konkrétan 7 milliárd 996 millió forint elszámolását tudtuk ellenőrizni.

Főbb megállapításaink a következők voltak. Egyrészt az ellenőrzés rámutat a fogyatékkal élők támogatásához kapcsolódó nonprofit szervezetek központi költségvetési finanszírozási rendszerének általános vagy általánosítható hibáira. Másrészt a konkrét ellenőrzés kapcsán a nonprofit szervezeteknek adott támogatások felhasználásával összefüggésben egyrészt az ellenőrzés bemutatja a szervezetenkénti felhasználási jogcímeket, véleményt mond a támogatás, az ingyenesen juttatott állami vagyon tényleges felhasználásáról, feltárja a támogatások felhasználása során érvényesülő jogi szabályozások és a szerződéses követelmények ellentmondásait, véleményt mond az országos fogyatékosügyi programban meghatározott célok érdekében történő felhasználásról, és természetesen ezekkel összhangban javaslatot tesz a kormánynak és az illetékes miniszternek a szükséges intézkedésekre.

Ha ezt picit bővebben kibontom, nem teljes részletességgel, csak jelzésszerűen, akkor az általános megállapítások között a következőket említhetném. Rámutat a jelentés arra, hogy mivel a kormány nem terjesztett jelentést az Országgyűlés elé, elmaradt a célkitűzések értékelése. A másik ilyen általánosítható észrevétel, hogy tekintettel arra, hogy többszatsatolás a finanszírozási rendszer e körben, ebből adódóan az azonos célokra kiírt pályázatok, a több forrásgazda részéről történő összehangolatlanág lehetővé tette az úgynevezett dupla finanszírozást. Ez önmagában nem feltétlenül baj, de végül is ez egy rendszerbeli hiba. Ezzel összefüggésben megállapította az ellenőrzés, hogy ki kellett volna építeni egy olyan egységes informatikai adatszolgáltatást, amely pontosan ezeket a dupla finanszírozásokat is kiszűrte volna, másrészt pedig a támogatások átláthatóságát biztosította volna.

S még egy általános jellegű megállapítás tehető, hogy a támogatási szerződésekben a fogyatékosági feladatok társadalmi hasznossága nem minden esetben volt megítélhető, teljesítménymutatók hiányában. Természetesen voltak olyan programok, ahol ilyenek voltak, például a Fecske-program vagy a jelnyelvi tolmácsolás, ahol ezt pontosan meg lehet határozni, de általánosságban ez nem mondható el.

A támogatások felhasználásáról végül is megállapítható, hogy az adott támogatások 85 százalékát szabályszerűen, a meghatározott célra használták fel, tehát ez ebben a részben teljesült. Mindösszesen 8 szervezetnél állapított meg az ellenőrzés mintegy 40,1 millió forint értékű szabálytalanságot, amelyeknek egyrészt az ellenőrzés során visszafizették egy részét – ez pontosan szerepel a jelentésben –, másik részét a támogatást adó szervezettel rendezték, és a javaslat tartalmaz konkrétan két szervezetet, amelyeknél elvonásra, visszafizetésre tesz javaslatot.

A törvényi, rendeleti szabályozások, szerződéses követelmények több vonatkozásban nem egyértelműek és nem világosak, ellentmondásosak. A javaslatban tettünk is javaslatot ennek kiküszöbölésére. Itt elsődlegesen arról van szó, hogy nincs egységes előírás a működési és szakmai célú elszámolás elkülönítésére, tehát nem egyértelmű, hogy mennyit költ magára a szervezet, és mennyit költ tulajdonképpen szakmai célra; valamint nincs összhang a közhasznú bevételek beszámolási rendje és a közhasznú szervezetekről szóló jogszabály között.

Végezetül a vizsgált körben meg lehetett állapítani, hogy alapvetően az országos fogyatékosügyi programban meghatározott célokra teljesült a felhasználás, tehát nem volt egy esetben sem olyan, amit ne erre használtak volna föl, ugyanakkor a szerződésekben mindösszesen csak egyötödében volt előírás, hogy ezekre a programokra kellett volna teljesíteni.

Ennek ismeretében javaslatot tettünk a kormánynak, hogy vizsgálja meg az új országos fogyatékosügyi program végrehajtásáról szóló jelentés Országgyűlés elé terjesztése elmaradásának okát, mulasztás esetén állapítsa meg a felelősséget, kezdeményezze a fogyatékkal élők támogatásához kapcsolódó központi költségvetés-finanszírozási rendszer felülvizsgálatát, különös tekintettel a nonprofit szervezetek nem normatív támogatása összehangolásának megoldására, társadalmi hasznosságának mérhetőségére, intézkedjen a támogatások pénzügyi átláthatóságot biztosító egységes informatikai alapú adatszolgáltatás kidolgozásáról, a jogszabályi ellentmondások feloldásáról.

Az illetékes miniszternek, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium miniszterének pedig, hogy jelöljék meg a támogatási célok kapcsolódását az országos fogyatékosügyi programhoz, az elérendő eredményességű mutatókat, írja elő következetesen a kettős elszámolás kizárása érdekében a támogatások elszámolásáról benyújtott bizonylatok záradékolási kötelezettségét, és intézkedjen konkrétan két szervezet esetében a visszafizetésről. Köszönöm szépen.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen a részletes tájékoztatást. Kérdezem képviselőtársaimat, hogy ki kíván hozzászólni. Vágó Sebestyén képviselőtársamé a szó.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönjük szépen a tájékoztatást. Nem hozzászólni szeretnék, hanem kérdésem lenne, egy elvi kérdésem. Szerencsére az a helyzet állt fel, hogy a jó cél érdekében használták fel ezeket a támogatásokat, de nekem ebből az egészből az tűnt fel, hogy a jogszabályi hiányosságok miatt akár ezt nem erre a célra is fel lehetett volna használni? Én ezt olvastam ki a sorok közül. Nem tudom, hogy igazam van-e, majd a válaszokból kiderül. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Tapolczai képviselő úré a szó.

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Hozzászólását jelnyelvi tolmács közreműködésével teszi meg.)* Köszönöm szépen a szót. Az első reakcióm az, hogy végre! Ugyanis az Állami Számvevőszék leírja, amit az országos civil szervezetek már évek óta

mondogatnak és jelzik, hogy nem jó a rendszer. És most az Állami Számvevőszék is megállapította, hogy összehangolatlan a finanszírozásnak a módja és rendszere. Magam sem értem, hogy a kormány miért nem tett beszámolót 2008. március 31-ig és 2010. március 31-ig, hogy miért nem készültek el ezek a beszámolók. Remélem, hogy később megkapjuk a választ erre is.

Tudom és látom, hogy az új kormány látja, hogy mi volt a hiba, és más típusú finanszírozási rendszert fog bevezetni, ettől függetlenül köszönöm szépen az Állami Számvevőszék munkatársainak a munkáját és a beszámolót is. A számadatok magukért beszélnek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Vágó Gábor képviselő úré a szó.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Én is egyetértek Tapolczai úrral, hogy vannak problémák a rendszerben, és jó, hogy erre felhívták a figyelmet, és ide is vonatkozik a kérdésem, hogy mit javasol az ÁSZ nekünk mint törvényhozóknak, hogyan tudnánk ezeket a problémákat megoldani. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Kíván-e a képviselők részéről még valaki? Czunyné dr. Bertalan Judit a szó.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr.

Elnézését kérem, kimentem időközben, viszont a jelentést tanulmányoztam a bizottsági ülés előtt, illetve az összefoglaló megállapítások alapján, valamint az elmondottakból hallottak alapján nekem is az a megállapítom, amit Tapolczai képviselő úr az idén elmondott, hogy végre egy olyan szervezetrendszer vagy egy olyan kör is az ÁSZ vizsgálódása alá esett, amely nagy államháztartási pénzeket használ fel, illetve a korábbi struktúraátalakítások miatt az államháztartáson kívülre kerültek bizonyos közpénzek természetesen jó célra, és valóban megerősítem a Tapolczai Gergely kollégám által elmondottakat, hogy maguk az ilyen programokban részvevő szervezetek is hosszú ideje hiányolják már ezeknek a pályázati rendszereknek, a jogszabályoknak az ellenmondásai alapján a pénzfelhasználás szabályait. A működésükben okozott ez problémát, ami azt is jelentette, hogy az indokolatlan vagy nem logikus elszámolási rendszerek vagy pénzfelhasználási rendszerek miatt gyakorlatilag felesleges energiákat kötött le és magára a programra való koncentrálása vagy az összpontosítása vészett el a rendszerben. Azt gondolom, hogy egy olyan ágazatról beszélünk most a rendszernek, ami gyakorlatilag a fogyatékos személyek támogatására vonatkozóan egy nagyon fontos része mind az állami pénzek felhasználásának, mind pedig a kormány vagy a parlament jogalkotási tevékenységének és a társadalmi érdekeinknek is. A legrepresentatívabb a Fidesz-frakció, illetve a jelenlegi bizottság abban, hogy olyan személyek ülnek velünk együtt, akik ezeknek a hatását a bőrükön, a mindennapi életükben is érzik, és tudják azt, hogy hogyan és milyen módon lehet ezeket a rendszereket vagy ezeket a programokat megvalósítani.

Nagyon sok olyan, a fogyatékosüggyel összefüggő probléma van, ami összehangolatlan volt egész egyszerűen. Itt korábban már egy országgyűlési határozat vagy javaslat alapján egy más típusú probléma is előjött.

Én azért azt súlyos kritikájának és nagyon helyes megállapításnak gondolom az ÁSZ részéről a vizsgálat összegzésében, hogy ellentmondásos, és a szerződések nem egyértelműek. Azt gondolom, hogy az államháztartási törvény időközben megvalósult módosításai nem voltak körültekintőek. Hiszen tudjuk azt, hogy az önkormányzati ágazatban a hasonló célokra kapott normatívák, illetve források felhasználása, ellenőrzése milyen rendszerben valósult meg, és az elmúlt időszak szociális intézkedései – ma már ezt egyszer másik napirendnél

elmondtam, hogy – bizonyos, kvázi kiszervezett szolgáltatásoknál vagy feladatoknál, akár civileknek, akár más szervezeteknek, egy kicsit bizonytalanná, átláthatatlanná váltak, és ebből nekem az a gond, ami leszűrődik tapasztalatként, hogy a finanszírozás és a közpénzek átláthatatlansága az önök szempontjából, meg a mi felelősségünk szempontjából rendkívül fontos. De ez a társadalom számára onnantól kezdve érdekes, hogy az ellátások biztonsága, megszervezése kerülhet veszélybe akkor, hogyha nem megfelelő jogszabályi környezetben kerülnek ezek az állam által ideallokált források felhasználásra.

Én a végre felkiáltás mellett köszönöm az ÁSZ vizsgálatának az összegző eredményeit, hiszen valóban az ÁSZ feladata, szerepe és legfontosabb jelenléte a parlamenti munkában, hogy ezekre minket figyelmeztessen, mind a kormányzat, mind pedig a parlamenti képviselők számára iránymutatást adjon a jelenlegi jogszabályi keretek között törvényes és jogszerű megvalósításra, illetve javaslatokat tegyen olyan megoldásokra, amelyekkel a későbbiek tekintetében ezek a problémák orvosolhatóak.

Még egy megállapítást kiemelnék, ami ma szintén volt már más napirendnél porondon. Az intézményeket vagy az ilyen körben működő szervezeteket valóban rendkívül sok ellenőrzés terheli, összehangolatlan ellenőrzéshegyek terhelik. Ismerek olyan szervezetet, akit egy évben kéthavonta valamelyik ellenőrző szerv ellenőriz. Most képzeljük el azt, hogy egy kisebb civil szervezet, aki ilyen támogatásban részesül, az kéthavonta kap a nyakába vagy hatósági vagy valamilyen állami szervtől érkező ellenőrzést. Ennek a dokumentációja, az előkészítése nem kis munka, hiszen, ha az állami forrásokat ellenőrizzük, akkor itt megfelelő nyilvántartási rend kell. Ha az FSZH-nak, ha a közigazgatási hivatalnak adunk ellenőrzést, akkor ott teljes körű és aprólékos dokumentációt kell bemutatnunk. Tehát azt gondolom, hogy ennek a könnyítése mindenféleképpen a célunk is, de a feladatunk is a későbbiekben ahhoz, hogy ezek a feladatok, amelyek az osztársadalom érdekei, hogy mind a fogyatékosügy, mind pedig a szociális ágazat más, ilyen módon finanszírozott területei megfelelően tudjanak működni és betölthessék azt a célt, ami egyébként nagyon fontos és felelős társadalmi feladat és cél egyben. Köszönöm szépen még egyszer.

ELNÖK: Köszönöm. Szűcs Erika képviselő asszonyé a szó.

SZÜCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen a szót. Én is úgy gondolom, hogy mindenképpen nagyon hasznos volt ez a vizsgálat, és hozott néhány olyan tapasztalatot, amivel kapcsolatban persze nem feltétlenül egyszerű a továbblépés.

Az elmaradt beszámolóval kapcsolatban azt gondolom, nagyon helyes, meg kell állapítani a felelősséget. Én magam, amikor ebben a minisztériumban voltam, még nem én voltam meg már nem én voltam. A minisztériumban a fogyatékosügynek egy nagyon tapasztalt, hosszú ideje ezt az ügyet szolgáló vezetője van, úgyhogy tényleg izgalmas kérdés, hogy miért maradt el ez a beszámolás, mert mégis egy parlament várja el a kormánytól, hogy ha egyszer el van döntve, akkor ez a beszámolás történjen meg.

A többszörös finanszírozás kérdései és a hasznosság kérdése, vagy azok a megállapítások, hogy nem mindig állapítható meg, hogy az országos fogyatékosügyi programhoz ez hogyan kapcsolódik, ez számomra nem annyira egyértelmű, hogy könnyű megoldani. Mert kétségtelenül van hátránya ennek a dolognak, az összehangolatlanság. Ugyanakkor van előnye is, hiszen nyilván az egészségügyi minisztérium teljesen más szempont szerint kezdi vagy építi fel a programfinanszírozást, mint egy szociális minisztérium. Vannak olyan támogatások, amelyek egészben a program végrehajtását szolgálják, és voltak olyanok, nyilvánvalóan ebből is kiderül, ön is elmondta, hogy nem másztak, de nem direktben köthetők a programhoz, hanem egy ingyenes vagyonguttatás általában annak a fogyatékosügyi szervezetnek a működési feltételeit javítja, amely a programmal együtt meg a programon kívül is ezekkel az ügyekkel foglalkozik. Tehát talán

inkább azt tudom mondani, hogy az országos fogyatékosügyi program egy olyan lépés volt, amely a társadalom, a kormányzat figyelmét a parlament részéről ráirányította arra, hogy ezzel az üggyel alaposabban kell foglalkozni, körültekintőbben, több erőforrást fordítva ennek az ügynek a megoldására, ami hozott új elemeket, és volt közben egy kialakult struktúra, amelyben jelentős szerepet játszanak a fogyatékosokat tömörítő civil szervezetek, illetve megalakult civil szolgáltatók. Úgyhogy úgy gondolom, hogy ebben az egységesülés fontos dolog, de ennek mindig lesz egyfajta korlátja vagy határa, és az elkülönítése annak, hogy a működési feltételt biztosítjuk vagy egy program finanszírozását, sokkal nehezebb, mint amikor állami intézményekről van szó, ahol a működési feltételt egy költségvetés adja, és ha még valamit akar csinálni, akkor az ott van hozzá. Itt viszont folyamatosan ez a két dolog valamilyen módon összekapcsolódik, és nem mondom, hogy keveredik, hanem kapcsolódik. De én azt gondolom, ez egy teljesen helyénvaló megállapítás, hogy a szakmai összehangolatlanságot, az elszámolások követelménymegállapításában a nagy különbségeket, mint ahogy a színvonalban, hogy ki mit kér, ki mit követel, ezeket biztos, hogy ki kell küszöbölni a jövőben. S mindezt úgy kell megtenni, hogy ez egy egyszerű, kicsiny civil szervezet számára is teljesíthető feltételrendszer legyen, éppen úgy, mint egy nagy, több évtizedes múlttal rendelkező országos szervezet számára.

Úgyhogy köszönjük a munkát. Azt gondolom, van mit tenni ennek alapján. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Tapolczai Gergely képviselő úré a szó.

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Hozzászólását jelnyelvi tolmács közreműködésével teszi meg.)* Köszönöm szépen, hogy még egyszer megkaptam a szót. Csak egy megjegyzést szeretnék tenni. A grafikonos kimutatással kapcsolatban saját tapasztalatból tudom és mondom, hogy a működésre fordított kiadások aránytalanok, viszonylag aránytalanok. Ez abból is adódik, hogy a források elaprózódnak, és megnő az adminisztratív munka, az elszámolással kapcsolatos feladatok és teendők, a szervezetek kénytelenek a támogatás egy részét működésre fordítani, szakmai programok és szolgáltatások helyett. Tehát ezen is érdemes változtatni majd a jövőben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Hirt Ferenc képviselő úré a szó.

HIRT FERENC (Fidesz): Köszönöm szépen. Én is szeretném megköszönni az Állami Számvevőszéknek azt a munkát, amit elvégeztek. Hogy milyen fontos területet boncolgatunk, jelzi az is, hogy a fogyatékosügyi programmal az elmúlt években megvalósult. Én itt ülök már több mint négy éve, de általában nem szól a mikrofonom, meg olyan messze van a gomb, hogy nem tudom elérni, és ezért kevesebbet szólok hozzá, mint szeretnék, mert én is olyan ember vagyok, hogy saját magam szeretném megoldani a problémáimat, és nem mindig valakit megkérni. Tehát itt tart az országos fogyatékosügyi program.

És képviselőtársamnak mondom, Szűcs Erikának, hogy másra keni a felelősséget, hogy miért nem számoltak be róla: ebben a témakörben sehova nem számoltak be, sem az ENSZ-nek, sem a parlamentnek, a határidők mindig csak ki lettek tolvá. Ezért mondom, hogy tényleg, tegyenek fel egy nagyon nagy szemüveget, és mindegy, hogy most mi vagyunk kormányon, bennünket is nézzenek, figyeljenek, ellenőrizzenek, mert ebben a témakörben valamit tennünk kell.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen képviselőtársam hozzászólását. Megkérdezem Bernáth Ildikó miniszteri biztos asszonyt, kíván-e hozzászólni. Megadom a szót.

BERNÁTH ILDIKÓ miniszteri biztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Az a vizsgálati jelentés, amelyet itt önök most éppen megtárgyalnak, rendkívül fontos, nemcsak a képviselők, a törvényhozók számára, és nemcsak a minisztérium számára, mely majd végrehajtja az itt meghozott döntéseket, illetve a törvényeket, egyéb jogszabályokat, hanem értelemszerűen a legfontosabb azoknak a számára, azoknak a fogyatékos embereknek a számára, akiket nemcsak a vizsgált szervezetek, hanem valamennyi civil szervezet a munkájával, tevékenységével, érdek-képviselési munkásságával próbál meg képviselni, illetve az ő számukra szerveznek különböző programokat, amelyeket részben pályázati kiírásokon való részvétellel valósítanak meg, részben pedig saját elhatározásból.

Nagyon fontos megállapítás hangzott el itt az előbb, amikor a kiadásokról, a működési és programköltségek közötti arányokról volt szó. Valóban úgy van, az én eddigi tapasztalatom ezen a területen azt mutatja, hogy a súlyosabb probléma az a civil szervezetek számára, hogy hogyan tudnak talpon maradni és hogyan tudnak működni; ez az egyik probléma. A másik pedig az, hogy ha el is kezdenek egy programot, és ez a program jó, és valóban azoknak az érdekeit szolgálja, akik számára ez kiíródott, nincs folytatás. Azt gondolom, ahhoz, hogy a folyamat valóban folyamat legyen, és ne záródjon le és merüljön a feledés homályába, mert elfogyott a pénz, az lenne a legfontosabb feladat, hogy azok a nagy országos egyesületek, amelyek a költségvetésben is külön soron megjelennek és a működésükhöz támogatást kapnak, ezek a szervezetek részt vállaljanak azoknak a programoknak a megvalósításában, amelyet részben az országos fogyatékosügyi program tartalmaz, részben pedig amelyre a tagság érdekében ők külön még pályázhatnak.

Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy azok a pénzügyi források, amelyek felhasználásra kerülnek, hiszen közpénzekről van szó, akár hazai forrásokról, akár európai uniós forrásokról beszélünk, ezeknek a felhasználása mindenképpen ellenőrzött legyen, és nemcsak a pénzügyi szabályok, az éppen aktuális rendeletek, törvények betartásának a vizsgálata a szempont vagy ez a fontos, hanem értelemszerűen az is, hogy az a program, amelyre az adott pénzügyi forrást felhasználták, mennyiben valósult meg egyrészt, másrészt pedig mennyiben járult ahhoz hozzá, hogy a fogyatékos gyermekek vagy fogyatékos felnőttek életét könnyebbé tegye, tanulásukat, munkába járásukat, az orvosi ellátásban való részvételüket biztosítani tudja.

Természetesen azokat a javaslatokat, amelyeket az Állami Számvevőszék ebben a jelentésében megfogalmazott a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részére, megvizsgáltuk, és bizonyos jogszabályok módosítása előkészületben van. Ha esetleg már az őszi ülészekre nem is tud bekerülni, a törvényhozási program ezt már nem tartalmazza, de hogyha törvényi változásra van szükség, az a tavaszi ülészekre bekerül. Ha pedig ennél alacsonyabb szintű jogszabály-módosításra lesz szükség, kormányrendelet vagy miniszteri rendeletre, azt természetesen a tárca elő fogja készíteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem a képviselőtársaimat, kíván-e még valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, nekem egyetlen egy kérdésem van.

Fiatal vagy hát új képviselőként nem igazán tudom, hogy miért nem nyújtotta be a kormány az országos fogyatékosügyi program jelentéseit mind 2008. március 31-én, mind 2010. március 31-én. Hogy erre mi a magyarázat, tud-e biztos asszony erre magyarázatot adni nekünk?

BERNÁTH ILDIKÓ miniszteri biztos (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Ez idáig nem találtuk az előkészületeknek sem a nyomát, úgyhogy nem, nem tudok rá válaszolni. Talán volt miniszter asszony esetleg meg tudja indokolni, hogy mi lehetett ennek az oka.

Az a kolléga egyébként, akire – nem tudom, hogy őrá – gondolhatott a képviselő asszony, aki az Országos Fogytékosügyi Tanácsnak volt a titkár, ha ő az említett, ... nem, nem ő, merthogy ő már nincs a minisztériumban, tehát tőle sem kaptunk választ, de még arra sem kaptunk választ, hogy például az a bizonyos ENSZ-egyezmény végrehajtásáról szóló jelentés vajon miért nem készült el az előző kormány idejében. Jól lehet, nagyon büszkék vagyunk arra, hogy Magyarország volt az első, amelyik ratifikálta nemcsak az egyezményt, de természetesen az ehhez tartozó jegyzőkönyvet is. De akkor itt most bejelentem önöknek, hogy ezt a jelenlegi kormány pótolta, és megküldtük az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága részére az általunk vállalt, október 15-i határidő előtt. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kicsit megdöbbenve hallottam, hogy akkor az ENSZ-nél is pironkodnunk kellett az előző időszak hiányossága miatt, de köszönöm szépen a tájékoztatást.

Ha nincs hozzászólás, én szeretnék egy javaslattal élni. Annak érdekében, hogy ez a kis tanácskozás ne maradjon meg nyomtalanul, azt szeretném kérni, hogy a bizottság készítse egy jelentést arról, egy ajánlást, ami itt elhangzott - a jegyzőkönyv alapján, és a frakciók bevonásával egyben.

Én azt kérem, hogy ezt a jelentést próbáljuk meg elkészíteni a jövő hétre lehetőleg, hogyha ez megoldható majd a frakciók részéről is, és akkor erről majd egy szavazást is lefolytatnánk, illetve ezt megbeszelnénk a következő bizottsági ülésen. Tehát ez magyarul egy állásfoglalást jelentene a bizottság részéről a most elénk került anyaggal kapcsolatban. Czunyiné dr. Bertalan képviselő asszony kíván szólni.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm, elnök úr. Inkább csak kérdésem volna. Azt gondolom, hogy két albizottság is fel tudná venni ezt a problémát vizsgálódása céljaként. Én jómagam az elmúlt nyolc év kormányzati intézkedéseit vizsgáló albizottság részéről rajtam kívül Vágó Sebestyén még jelen van, azt gondolom, hogyha a bizottság úgy gondolja, hogy az albizottságok ennek a döntési mechanizmusnak vagy hiányosságnak az előzményeit vizsgálják meg, akkor én ezt mindenféleképpen javasolni tudom az albizottság számára napirendre venni. Úgy tartanám helyesnek, ha a fogyatékos üggyel foglalkozó albizottság is megtenné ezt. Az ÁSZ jelentésével csak részben van ez összefüggésben, hiszen itt kiderültek olyan mulasztások vagy olyan hiányosságok, amelyek – azt gondolom, hogy – megérdemlik legalább az egyszeri foglalkozásnak a szükségességét, úgyhogy én megfordítanám és albizottságokat kérnék fel erre. Kettő is van, amelynek a feladatkörébe, hatáskörébe beillik, és utána, gondolom, a bizottság ezt a jelentést is összefoglalóan tudná értelmezni. Hiszen még más is előfordulhat, amely esetleg az ÁSZ-vizsgálat során nem került elő, mert az ÁSZ egy célszerűségi, s a többi, jogszabály szerinti vizsgálódást végzett. Nekünk viszont, azt gondolom, hogy más szempontjaink is lehetnek. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Czunyiné dr. Bertalan Judit végül is önként jelentkezett a munkára. Köszönjük szépen. Megkérdezem Tapolczai Gergely képviselő urat, hogy ő egyetért ezzel. De látom, hogy igen. Köszönjük szépen. Én ezt jó metodikának tartom, úgyhogy javaslom, hogy ezt vizsgálja ki a két albizottság, készítse egy jelentést számunkra, amit majd a bizottság megtárgyal és elfogadásra ajánl – remélhetőleg.

Köszönöm szépen az Állami Számvevőszék jelenlétét és ezt a nagyon szép munkát, amit elénk terjesztettek, ami nagyon hasznos volt valóban, ezt nem lehet kihangsúlyozni elégszer. Köszönjük.

A magán-nyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló törvényjavaslat (T/1378. szám); a bizottság feladatkörébe tartozó kapcsolódó módosító javaslatok megvitatása

Tisztelt Bizottság! Soron következik a magán-nyugdíjpénztári befizetésekhez kapcsolódó törvénymódosításokról szóló T/1378-as számú törvényjavaslathoz benyújtott kapcsolódó módosító javaslat tárgyalása. A kormány képviselőjében köszöntöm Borissza Gyula főosztályvezető-helyettes urat, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium részéről.

Kérdezem, hogy a Kaufer Virág által jegyzett indítványról az 1-es szám alapján mi a kormány álláspontja.

BORISSZA GYULA (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! A kormány nem támogatja a javaslatot, tekintettel arra, hogy a benyújtott törvényjavaslatnak nem része a nyugdíjrendszer koncepcionális kérdése. Erről jelenleg a nyugdíjrendszer és ezen belül is a kötelező magán-nyugdíjpénztári szabályozás módosítására vonatkozó javaslatok kidolgozása folyamatban van, és ennek keretében javasoljuk majd ezt a kérdést is felvetni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ki az, aki szót kér? Vágó Gábor képviselő úré a szó.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Nagyon egyszerű a javaslatom. Tegnap ezt a kört már lefutottuk, igazából itt a Scheiring Gáborral beadott módosító javaslatunk korrekciójáról van szó. Nagyon egyszerű, nem kell erről vitatkozni, tegnap sokat vitatkoztunk róla. Szavazzunk! *(Derültség.)*

ELNÖK: Lehet, hogy még vannak, akik szeretnének hozzászólni, de köszönjük a konstruktív hozzáállást. Azért jó ideje ülésezünk. Kérdezem a képviselőket, hogy kíván-e valaki hozzászólni. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, akkor szavazás következik a kapcsolódó módosító indítványról. Ki az, aki támogatja az adó- és járuléktörvényekről szóló T/1378. számú törvényjavaslat kapcsolódó módosító indítványát? *(Szavazás.)* Hét igen. Ki az, aki tartózkodik? *(Nincs jelentkező.)* Ki az, aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Tizennégy nem. A szavazás alapján egyharmados támogatottságot kapott az indítvány. Köszönöm szépen.

Most tizenöt perc szünetet rendelék el az adótörvények megvitatása előtt, mert az azért valószínűleg még hosszú ideig el fog tartani.

(Szünet: 13.39 – 14.07)

Az adó- és járuléktörvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/1376. szám); általános vita

ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Folytatjuk munkánkat. Köszönöm, hogy mindenki itt maradt a szünet után is.

Soron következik az adó- és járuléktörvényekről szóló T/1376. számú törvényjavaslat tárgyalása. A kormány képviselőjében köszöntöm Szatmári László főosztályvezető-helyettes urat a Nemzetgazdasági Minisztérium részéről. Először főosztályvezető-helyettes úrnak adok szót.

Szatmári László szóbeli kiegészítése

SZATMÁRI LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm a szót. Ha megengedik, elsősorban arról a változásról ejtenék néhány szót, amely az szja rendszerének a megváltozását érinti, ezen belül is az egykulcsos jövedelemadóztatás rendszerének a kialakítását, illetve a családi adóalap-kedvezmény rendszerének az átalakítását érintően beszélnék többet; s természetesen, amennyiben a tisztelt bizottság igényli, a többi kérdéskörre is kitérhetünk kérdések kapcsán.

Tehát amint említettem, az egykulcsos jövedelemadóztatás rendszerét célozza mindenekelőtt és legnagyobb hatásában ez a benyújtott törvényjavaslat. Az egykulcsos arányos személyi jövedelemadóztatás gyakorlatilag felváltja a jelenlegi duális szerkezetű jövedelemadóztatást. Szándékosan nem progresszív adóztatásról beszélek, hiszen a magyar jövedelemadó-rendszer nem progresszív. A progresszió az 1988 óta bevezetett jövedelemadóztatás rendszerében mindig is a tevékenységi jövedelmekre vonatkozott kizárólag. Az egyéb jellegű jövedelmekre, főként a tőkejövedelmekről van szó, a progresszív adóztatás soha nem vonatkozott. A tőkejövedelmek esetében eltérő adókulcsokkal, de mindig is lineáris adóztatás valósult meg. Tehát a mostani változtatás gyakorlatilag abban új, hogy valamennyi jövedelemtípusra bevezeti az egységes adókulcsot, mégpedig ebben az esetben a 16 százalékos egységes adókulcsot, tehát a tevékenységi jövedelmekre is, az adókulcskavalkádot pedig megszünteti. Ezzel gyakorlatilag a személyi jövedelemadóztatásban a különböző típusú jövedelmeknek az adóterhelése kiegyenlítődik. Ebből az is következik, hogy azok a késztetések, amelyek arra vonatkoztak, hogy a különböző típusú jövedelmeket átkonvertálják kevésbé terhesen adózó jövedelmekké, ezek nagyrészt lecsökkennek, egész egyszerűen értelmüket veszítik. Nem győzöm hangsúlyozni, hogy ez a lehetőség, hogy tőkejövedelemmé konvertáljanak tevékenységi jövedelmeket, elsősorban mindig is a magas jövedelműek esetében volt egy adottság, hiszen ott volt lehetséges az, hogy egyébként a tevékenységi jövedelmet osztalékjövedelemmé és más típusú tőkejövedelemmé lehetett konvertálni. Tehát igazából ez a késztetés ezzel az egységes adóztatással csökken.

Azzal, hogy megvalósul az egységes arányos jövedelemadóztatás, jelentősen egyszerűsödik az adóelőlegeztetés rendszere is. Ez továbbá azzal a következménnyel is jár, hogy igen magas lesz azoknak a magánszemélyeknek a száma, akik esetében az előlegként levont adó és a tényleges adófizetési kötelezettség gyakorlatilag megegyezik. Az ő esetükben a bevallási kötelezettség teljesítése is leegyszerűsödik, egy viszonylag egyszerű adattartalmú bevallási nyilatkozattal lehet helyettesíteni a bevallási kötelezettséget.

Amiről feltétlenül szót kell ejteni, szintén jelentős változás: a családi adóalap-kedvezmény bevezetése az szja rendszerébe, amely felváltja az eddig alkalmazott családi adókedvezményt. A családi adókedvezmény a jelenleg hatályos szabályozás értelmében csak abban az esetben érvényesíthető, ha az eltartottak száma a három főt eléri. Az új típusú családi adóalap-kedvezmény esetében már az egy, illetve a két gyermeket nevelők esetében is a családi kedvezmény igénybe vehető, mégpedig meglehetősen magas összegben: egy, illetve két gyermeket nevelő családok esetében a havonta és gyermekenként igénybe vehető adóalap-kedvezmény nagysága 62 500 forint, míg a három, illetve több gyermeket nevelők esetében havonta és gyermekenként 206 250 forint.

Ha ezt adóban fejezem ki, akkor ez azt jelenti, hogy egy, illetve két gyermek esetében ez tíz-tízezer forint havonta és gyermekenként, három, illetve több gyermek esetében pedig 33-33 ezer forint havonta. Tehát, ezek igen jelentős összegek. Ismételten meg kell említenem azt is, hogy egy, illetve két gyermek esetében is alkalmazható a kedvezmény. Ugye a jelenlegi rendszerben itt egész egyszerűen nincs családi kedvezmény.

A családi adóalap-kedvezmény alapvetően a jogosultak között megosztható, illetve van egy eset, amikor a jogosult és az élettársa között osztható meg, abban az esetben, amikor

a jogosult és az élettársa, egyikük sem veszi igénybe a gyermeküket egyedül nevelők magasabb összegű családi pótlékát.

A családi kedvezmény szabályozási logikája követi a családi pótlék szabályozási logikáját, illetve, most már mondhatjuk úgy, a családi pótlék-iskoláztatási támogatás szabályozási logikáját. Tehát megkülönbözteti azt a gyermeket, ezt az szja rendszerében úgy hívjuk, hogy kedvezményezett eltartott, aki után igénybe lehet venni a családi adókedvezményt, illetve azt a gyermeket, akit figyelembe vesznek a családi kedvezmény megállapításánál, őt úgy hívják, hogy eltartott. Tehát, amikor azt nézzük, hogy egy család hány gyermekes, akkor az eltartottak számát kell nézni, és ebbe az eltartotti körbe beletartoznak azok az idősebb gyermekek, akik felsőfokú szakképesítésben vesznek részt, illetve felsőfokú főiskolai vagy egyetemi képzésben vesznek részt, az első képesítés megszerzéséig, de utánuk már nem vehető igénybe az adóalap-kedvezmény.

Mondok egy példát: tehát két kisebb gyerek és egy főiskolás, ez azt jelenti, hogy három eltartott van, de két kedvezményezett eltartott van, tehát ebben az esetben kétszer 206 250 forint érvényesíthető. Ez követi a családi pótlék, illetve iskoláztatási támogatás logikáját, tehát ott is úgy működik a dolog, hogy az idősebbek után már nem jár, de a kisebbek több, nagyobb összegű családi pótlékot kaphatnak. Tehát ez leköveti ezt a logikát.

Talán, amit még meg kell ezzel kapcsolatban említeni, az a megosztás lehetősége, amely jogosultak között ez már az adóelőlegnél is érvényesíthető. Tehát nemcsak a bevallásban, hanem az adóelőleg megállapításánál is. A jogosult, illetve az élettárs között viszont ez csak a bevallásban lehetséges. Ez főként azért van, mert ugye eléggé változóak az életviszonyok, tehát egy olyan helyzetet elég nehéz lenne szabályozással, illetve bevallással követni, amikor igazából más az az élettárs, aki az előlegnél igénybe veszi a kedvezményt, illetve más, aki a bevallásnál. Tehát ebből a szempontból ott egy kicsit kötöttebb a szabály.

Talán most előjáróban ennyit mondtam volna el, de természetesen minden kérdésben készséggel állok rendelkezésükre. Köszönöm a türelmüket.

Hozzászólások

ELNÖK: Köszönjük szépen a tájékoztatót. Tisztelt Képviselőtársaim! Akkor ezennel megnyitnám a vitát. Varga László képviselőtársamnak adok szót.

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm szépen a szót. Nyilvánvalóan egy nagyon hosszú bizottsági ülés utolsó napirendjéről van szó, de mégis egy olyan napirendről, amely a következő hetek közéletét alapvetően fogja tematizálni, s tudjuk, hogy egyébként más napirendek kapcsán is szóba kerültek az adójogszabályok, hiszen ezek alapozzák meg a következő évi költségvetés számait. Sőt, hát több lépés, amit önök tesznek, vagy hát a kormányoldal tesz ezekben a napokban – itt a magánnyugdíjpénztárak kapcsán is, azt gondolom, hogy -, ezzel az előterjesztéssel is összefüggésben van.

Nyilván ez egy nagyon összetett előterjesztés, gyakorlatilag mindegyik bizottság tárgyalja, tehát igyekszem inkább azokra vonatkoztatni a felszólalásomat, és igyekszem rövid lenni, amik inkább a bizottság hatáskörébe tartoznak.

Az szja kérdése kivétel nélkül, minden parlamenti képviselőt és az ország közvéleményének túlnyomó részét érintő kérdés, tehát nyilván emellett nem mehetünk el, hiszen azért szociális szempontok is érvényesülhetnének ebben a tekintetben.

Az, hogy egyszerűsíteni kívánnak az adórendszeren, ez, nyilván önmagában akár támogatható elképzelés is lehetne, azonban ez egy olyan irány, amivel – szociális érzékenységgel megáldva – nehéz azonosulni. Tehát ez egy szemléletbeli kérdés is, és azt tudom mondani, hogy szociáldemokrataként nehéz támogatni az egykulcsos adórendszert.

Nyilván ennek kapcsán a vitában megint el fog hangzani, hogy nyolc év, meg hogy miért és hogyan történtek dolgok. El lehet mondani. Mégiscsak válság volt, és önök szerint még van is ebben az országban. Ha több mint 300 milliárdnyi levegőteret éreznek a jövő évi költségvetésben, vagy mondjuk, kényszerítenek ki – a mostani nyilatkozatokból most már úgy érzem, hogy a magánnyugdíjpénztárak államosításáról is lehet lassan beszélni -, ha érznek ennyi lehetőséget, és tényleg van ennyi lehetőség adópolitikai reformokra, akkor én mindösszesen annyit mondanék, hogy mi nem ilyen irányú adópolitikai reformokat javasolnánk ebben a tekintetben.

Az, szerintem különösen cinikus a 6. oldal tetején, a nettó keresetek alakulásának elemzésénél, hogy, szó szerint idézem, hogy nehogy félreértésre adjon okot: „az alkalmazottak bruttó keresetének 5 százalékos emelkedése mellett az alkalmazottak körében egyértelműen növekszik a nettó kereset”. Hogy ezt miért pont bruttó 5 százalékkal kellett kiszámolni, miért nem pont ugyanazon a szinten, ami az előző évben van? Valószínűleg azért, hogy elmondhassák azt, hogy ez mindenkinek kedvező. Tehát értem én ezt a politikai szándékot, csak hát önmagában olyan hírek vannak, hogy 5 százalék környékére prognosztizálják a jövő évi inflációt. A legalacsonyabb keresetűeknél, akkor ezek szerint a minimálbérnél is, és mondjuk úgy, a 100 ezer forintot éppen meghaladó nettó jövedelműeknél is az a helyzet, hogy még ez a néhány száz forintos növekedés sem mutatható ki. És persze lehet ezen somolyogni, meg sok mindent lehet vele csinálni, de mégiscsak az a helyzet, hogy ezek az emberek, különösen az inflációs hatásokat is számításba véve, nagyon komoly reálérték-csökkenést fognak elszenvedni a béreikben. Ez tényszerű.

Tehát szemléletbeli kérdés, még egyszer mondom, hogy milyen adórendszert csinálnak, csak eljőhet lassan itt az igazság pillanata mégiscsak, már túl vagyunk az országgyűlési választásokon, az önkormányzatok is, és ez után az látszik, hogy mégsem minden megvalósítható ebben a tekintetben. A felső középosztály és a gazdagok járnak jól ezzel az szja-kulccsal, ezzel a rendszerrel; nyilván persze emellett, ha már szociális bizottság vagyunk, persze hogy egyébként a gyermekesek is, csak hát ezt a társadalompolitikai célt máshogy is el lehetett volna érni.

Az nem tárgya az előterjesztésnek, de nyilván a GDP-növekedési prognózis is csökken, így tehát tulajdonképpen az adójavaslat alapján elkészülő költségvetés céljai is ennek megfelelően szűkülhetnek. Ez érdekes kérdés, hogy persze ebben a tekintetben mit lehet megvalósítani. Nyilván az adókedvezmények rendszere szűkül, csökken, de mondjuk, ez abból a szemléletből fakad, hogy legyen egyszerűbb. Itt is olyan kivezetések is történnek, történhetnek a későbbiekben, amelyek nem feltétlenül örvendeteseek; de majd meglátjuk nyilván, hogy a módosító javaslatok tükrében is mit tud támogatni a kormány.

Igyekszem átugrani azokat a részeket, amelyek más bizottságok ülésein már elhangzottak.

Talán a 9. oldalon említeném első körben ezt a rekreációs kártyát, ami egyelőre még nem egészen világos, hogy pontosan mit takar. Jól értem-e, hogy ez az üdülési csekknek egyfajta alternatívája kíván lenni, vagy azt kiváltó dolog? Ha igen, akkor mi a baj ebben a formában az üdülési csekkel, miért nem lehet ezzel a továbbiakban is számolni? Ez alapján persze nehezen megítélhető, hogy jó-rossz döntést hoznak-e.

Megint ugranék, hogy ne raboljuk feltétlenül egymás idejét.

Az általános forgalmi adó kérdése. Ha jól értem a IV. fejezet tekintetében, ezek gyakorlatilag jogharmonizációs kérdések, legalábbis túlnyomó többségében, zömében, pedig hát rengetegszer elhangzott az önök részéről, hogy az alapvető élelmiszerek árát 5 százalékos áfakörbe kellene sorolni. Nagyon sokszor elhangzott ez – a kormányváltás előtt. S több ilyen irányú napirend előtti felszólalás, megnyilvánulás, sajtótájékoztató volt az önök részéről. Ez nyilván lehet egy irány, önök szerint is ez egy irány lehetett volna, azonban erre javaslat nem látható az előterjesztésben. Azt gondolom, ez hiba, és mindenképpen fogunk ilyen irányú

javaslatokat tenni, hiszen már eddig is tettünk. Azt már persze csak mindent egybevetve a margóra raknám, hogy ha jól emlékszem, a miniszterelnök úr tett olyan kijelentést, hogy a bruttó 2 millió forint – tehát nem félszuperbruttó, hanem bruttó 2 millió – fölötti fizetések a jó erkölcsbe ütköznek. Ha ez így van, akkor fogalmam sincs, miért nem lehetett legalább a különlegesen magas jövedelmekre, mondjuk, bruttó 24 millió forint fölötti jövedelmekre egy igazán magas adókulcsot kivetni, hogy stílszerű legyek, mondjuk, 98 százalékosat, és ennek terhére egyébként végrehajtani azt a politikai célt, hogy az 5 százalékos alapvető élelmiszer-áfakört meghatározzuk. Szerintem ez egy előremutató út lenne. Vagy mondjuk, lehetne olyan célt is megvalósítani, hogy két gyerek tekintetében – hogy próbáljak olyat mondani, ami az önök gondolatmenetébe beleillhet esetleg –, ne a három gyerek után legyen a nagy ugrás a kedvezményben, hanem kettőnél. Nyilván ennek is meg kell nézni a hatásait, számításokat kell végezni; tudom, hogy ez így közben nem egyszerű, de az adótörvényeket mégiscsak úgy szoktuk tárgyalni, hogy közben folyamatos interakció van a minisztérium képviselőivel, és a részletes vitában is elhangozhatnak még olyan információk az általános vita után, ami alapján módosító indítványokat talán még el lehetne fogadni. Mind a két irányba, tehát az alapvető élelmiszer áfájának irányába meg a két gyerek utáni nagyobb ugrásra módosító indítványokat fogunk tenni, tényleg konstruktív szándékkal, nem politikai okokból elsősorban, igyekszünk előremenni.

A jogharmonizációs dolgokkal, elsősorban a vám kérdéseivel nem hiszem, hogy nekünk kellene foglalkozni, de talán a jövedéki adó mégiscsak egy olyan kérdés, amit ide lehet hozni. Egyezmények és EU-s irányelvek kapcsán van a cigaretta jövedékiadó-tartalmának egy növekedése, és több átrendezés is. Ezzel tulajdonképpen egyébként, egyéb szociális szempontok alapján még egyet is lehet érteni, azonban azt is nyilván látni kell, hogy mégiscsak inflációt fog ez is generálni.

Az összes vitánk alapja valószínűleg az szja-rendszer lesz, amivel, még egyszer mondom, nem tud a frakciónk egyetérteni. Mondjuk, van felhatalmazásuk, tehát nyilván el fogják fogadni az adójogszabályokat ennek megfelelően. Szembesülni azzal, hogy mindent egyszerre nem lehet megcsinálni abból, amit önök gondolnak, ezzel pedig talán akkor fognak szembesülni, amikor ez alapján elkészül majd a költségvetési tervezet, amelynek a vitájához szintén aktívan, módosító javaslatokkal szeretnénk majd hozzájárulni.

Köszönöm szépen, első körben ennyit kívántam elmondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr. Ki kíván hozzászólni még? Stágel Bence képviselő úré a szó.

DR. STÁGEL BENCE (KDNP): Felelősségteljes kormányzati lépésnek tartjuk ennek az adózási típusnak a bevezetését. Ez összhangban van a KDNP által régóta szorgalmazott családi adózással is, ehhez is szorosan kapcsolódik.

Önmagában, ami értékelendő, az valóban a szemléletváltás, hogy végre a magyar jogrendszerben is ez a szemléletváltás, ami a gyermekvállalás fontosságát jelenti, megjelenhet. Azt gondolom, ez az igazi felelősségteljes előterjesztés, nem a mai nap során már megtárgyalt törvénymódosító javaslatok, amely ténylegesen a gyermekvállalást elősegítheti. Önmagában az, hogy nem pusztán plusztámogatásokat kapnak a családok, hanem több pénz marad a családoknál, ez a típusú szemléletváltás is hosszú távon nagyon örvendetes, és a KDNP ezt egyértelműen támogatja.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vágó Gábor képviselő úré a szó.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Köszönöm szépen a szót. Alapvetően most már kicsit megjelentek ezek az érvek, de nagyon hiányolom, mint ahogy a költségvetési bizottságban is, amelynek szintén tagja vagyok, ott tényleg politikai-filozófiai alapokig lementünk. Mert úgy érzem, az adórendszer az a vezetési pont, ahogy egy társadalmat irányítani kell, és ez lehet az, mivel ha valóban hosszú távra gondolkozunk, és ha ez az adórendszer legalább három-négy évig érvényben lesz, mert csak akkor van értelme egy ilyet bevezetni, akkor ez ennek a ciklusnak az egyik legfontosabb vitája kell hogy legyen. Ezért is nem érzem jónak Varga úr részéről, hogy már most belementünk így a részletekbe egyből, hogy mivel van baj, mivel nincs baj, miért van mivel baj, hanem lássuk meg, hogy kinek mi a fontosabb, milyen társadalmi értékválasztásokat tekint fontosnak.

Most a családi adózásról nem szeretnék szólni, merthogy alapvetően volnának jó elemek benne, értjük az alapját. Viszont azzal, hogy kombinálva van – és ez nemzetközi szinten is teljesen új, és nem látható ennek a végkifejlete, hogy az milyen – egy egyenes adózással, így ezért problémákat vethet föl. Én azonban úgy gondolom, valóban progresszív volt ez az adó személyi jövedelemadó-szinten, amikor is a gazdagabbak többet adózhattak. Ez a flat tax arra szolgál majd, hogy a gazdagabbak zsebében több marad, míg viszont nem állja meg a helyét az, amit a kormánypárti képviselők és a miniszterelnök úr is mondott, hogy mindenki jól jár vele. Nominálisan valóban, de ahogy itt a köriratokból meg a sajtóból látható volt, hogy 4,5 százalékos emelés lesz minimálbér szintjén, az pont azt jelenti, hogy valóban csak kicsi szinten, de akkor is a legszegényebb rétegben rosszul fognak járni az emberek. Nem sokkal, de rosszabbul fognak járni. Míg akik a társadalom tetején vannak, a közteherviselés elve alapján nekik kellene többet adniuk - nem is tudom, hogy hogyan mondta miniszterelnök úr, hogy „aki táncol, az fizessen is” az energiacégek és a multik kapcsán, és itt is ugyanerről volna szó -, aki a társadalom legfelső tíz százalékában van, az vegyen részt a hatalmas társadalmi különbségek és a társadalmi problémák megoldásában nagyobb arányban, nagyobb részben. És ezért gondoljuk azt, hogy ez az egyenes adózás, ez a 16 százalékos, mindenkire érvényes szja-kulcs, nagyon igazságtalan dolog.

A másik rész, elnézést, hogy ilyen dichotómiával jövök, de most nem tudok jobb megfogalmazást, a tőkejövedelmekre vonatkozó adókulcsot is csökkenti a kormány, viszont a munkát terhelő járulékot nem csökkenti. Tehát, hogy itt nagyon egyszerű: a kormány a tőke oldalára állt a munkával szemben, és nem látom azt, hogy milyen foglalkoztatási hatása lenne ennek az adórendszernek, és nem látom azt, hogy hogyan lesz így meg az egymillió munkahely, amikor az látszódik, hogy nem érdemes igazából munkahelyet teremteni azért, mert több marad a saját zsebünkben. És miért is foglalkoztatnánk valaki mást, hiszen a foglalkoztatásnak az ára továbbra is - az adó százalékában – ugyanolyan magas lesz, mint eddig volt.

Az LMP be fog adni egy adójavaslat-csomagot, amelyben a saját költségvetési elképzeléseinket is arra vetítjük ki, hogy minden egyes többletet, ami a költségvetésben jelentkezik, a munkát terhelő járulékok csökkentésére kellene fordítani, szerintünk. Ennek van valódi foglalkoztatást növelő hatása.

Tegnap Szanyi úr – sajnálom, hogy most nincs itt – mondott egy nagyon érdekes összefüggést, és ezt én is megszívlelendőnek tartom, hogy a tőkejövedelmek alacsony rátája miatt így a feketefoglalkoztatás nőni fog továbbra is, mivel kevesebbe kerül majd a cégből kivenni a kis- és középvállalkozásoknál a pénzt, és majd feketén odaadják a munkavállalóknak, ezáltal a tb-kassza fog, hát nem azt mondom, hogy üresen fog kongani, de kevesebb pénz fog befolyjni a tb-kasszába. És továbbra is egy láthatatlan foglalkoztatás lesz, és a feketegazdaságba lesznek kiszorítva pont azok az emberek, akik a legelesettebbek, a legkiszármányoltabbak és a legrászorultabbak.

Tehát úgy látjuk, hogy társadalmi szinten ez az adócsomag a felső középosztálynak és a felső rétegeknek kedvez, és a társadalom kettészakítottságát, amit a rendszerváltás óta

tapasztalhatunk, azt nemhogy csökkentené, de növelni fogja. Ahogy Pintér úr is elmondta az egyik interjújában, több lesz a szegény, és erre az eszköz egy büntetőpolitika lesz, nem pedig társadalompolitika. Nagyon sajnálatos, hogy így gondolkozik a kormány, de még szerintem van idő ezen a rendszeren finomítani. Bár az biztos, hogy alapvető részekhez ragaszkodni fog a kormány, de az LMP a módosító javaslataival csiszolná majd ezt a rendszert, és minél inkább igazságosabbá tenné ezt az adórendszert.

Első körben ennyit, a részletekről meg úgyis fogunk még itt beszélgetni jó sokat.

ELNÖK: Bertalan Judit képviselő asszonynak adok szót.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm szépen az elnök úrnak a szót. Azért meglepődve hallom, hogy itt az LMP és a szocialista képviselőtársainknak a kommunikációja nagyon egységes a felső középosztály támogatottságát illetően az adórendszerben.

Hát körülbelül ez az a politikafilozófiai - vagy nem tudom, milyen kifejezést használt Vágó Gábor képviselőtársam az adórendszer mögötti háttérrel – különbség, ami a velem egy oldalon és az önökkel egy oldalon ülők között van. Mi azt gondoljuk, hogy egy adórendszernek valóban hosszú távon kell biztosítania az állam működésének fenntarthatóságát, valamint a lehetőséget arra, hogy a bérből és jövedelemből élők mozgástere biztosított legyen, és az egyéni, családi életükre megfelelő jövedelemből megfelelő nettó átlagkereset maradjon.

Most hangulatnyinak tűnik a különbség, illetve nem olyan jelentősnek, én azt gondolom, hogy ez az egykulcsos adórendszer mégis egymagában üzeneteket küld, hogy ennek az oldálnak a filozófiájából némi dolgot elcsippentsek. Azt gondolom, hogy az a fajta adópolitika, ami az eddigiekben jellemezte az utóbbi idők módosításánál az adórendszert, az azért alapvetően nem azt a célt szolgálta, hogy az állampolgároknak a zsebében maradjon több pénz. Ennek okán akár a fogyasztást, akár pedig a magasabb jövedelműeknél is esetlegesen a beruházási vagy fejlesztési hajlandóságot motiválja.

Azt azért valljuk be és lássuk be, hogy az önök által hivatkozott felső középosztály - aki vállalkozásokat tart fenn, és érintett ebben a körülbelüli közép foglalkoztatási és közép bevételű vállalkozási szintben - úgy működik, hogy a vállalkozás zsebe, meg a család zsebe majdnem ugyanaz volt. Pontosan azért, mert az adórendszerben úgy lehetett trükközni jó módszerrel, hogy bizonyos költségek leírásával a vállalkozások bevételeit, így adóalapját csökkentve, egyébként valóban illegálisan, de az adószabályokat kikerülve többet tudott kivenni, de ez a fajta rendszer nem ösztönözte a vállalkozásokat arra, hogy a vállalkozás fejlesztésébe, bővítésébe ruházzon be, vagy fejlesztéseket hajtson végre, ugyanakkor igazából vállalkozásösztönző programok az elmúlt években jelentős mértékben a kis- és középvállalkozási szektorhoz nem tudtak elérni.

Ez nem a mi bizottságunk tárgya, vagy nem erről kéne beszélnem, de rávilágít arra, és én nem tartom olyan borzasztóan hátrányos dolognak ezt, hogy jó, ha egy olyan társadalmi csoport kezében hagyunk forgóeszközt, aki ezt a későbbiekben munkahelyekre tudja fordítani. Én nem látok ellentmondást egyébként, filozófiai vitát nyithatnánk arról, hogy az adórendszerek megváltoztatása során mi a jobb, a munkaadót terhelő járulékoknak a csökkentése, vagy az adókulcs csökkentésével az állampolgárok zsebében hagyott nettó jövedelmeknek az inspirációja a különféle ösztönző mechanizmusok között, de alapvetően az a filozófia, ami ebben az előterjesztésben, illetve ebben az adóreform-javaslatban szerepel, az összességében a mi gondolkodásunkat tükrözve, első lépésben ezt a fajta, az állampolgároknál maradó pénz lehetőségét biztosítja.

Itt azt gondolom, hogy ellentmondás egyébként nincsen, de ha összességében nézzük ezt az előterjesztést, akkor látjuk azt - nem a mi bizottságunk tárgyköréhez tartozó

módosítások, illetve javaslatok tekintetében – hogy, a feketemunka ösztönzését a tőkejövedelmek adóztatásának csökkentésénél nem látom ennyire egyértelműnek, mint önök. De nyilván ezeket majd pénzügyi számítások, meg a befizetések fogják igazolni.

Hangsúlyos különbség azonban az, ami az egyszerű, bérből-jövedelemből élő és átlagkereseten élők szintjén jellemzi. Nem tudom, hogy ki mennyi időt tölt adóbevallással vagy a jövedelmeinek a bevallásával, de azt gondolom, hogy ez egyfajta egyszerűsítése lesz a rendszernek, könnyebb, átláthatóbb lesz, és kevesebb lesz az a tétel, amivel trükközni lehet az adóbevallás során. Most legyünk őszinték, valljuk be, gondolom, mindnyájunknak voltak megbízásai vagy egyéb jövedelmei, próbáltunk jól kijönni ebből a rendszerből. Ez a fajta „több adókedvezményt is érvényesíthet párhuzamosan”, meg így, meg úgy, meg költségek jóváírásával – nem akarom itt az adóbevallási időszakot visszaidézni – lehetőséget biztosított az állampolgároknak arra, hogy az adórendszer kijátszásával minél kevesebb adót fizessenek a rendszerbe.

Azt gondolom, hogy a helyzet egyszerűsödik és egyértelműsödik. Ezt a 16 százalékot, a személyi jövedelemadó tekintetében mindenki egységesen fogja fizetni, ergo a kedvezmények nem érvényesíthetőségével azt gondolom, hogy mindenféleképpen biztosabb lesz a jövedelmek után befizetett személyi jövedelemadó, illetve a kevesebb kedvezmény érvényesítése okán a kijátszható adótételnek vagy adómennyiségnek a köre.

Aztán van egy másik, Varga képviselő úrnak a megjegyzésére utalnék, azt gondolom, hogy a kétmillió forintos bérplafon vagy jövedelemplafon nem a piaci szférában dolgozókat érinti. Tehát én azt mondom, hogyha valaki a versenyszférában dolgozik, és a cége nyeresége elviseli, akkor ott az államnak nincs joga beavatkozni ezekbe a folyamatokba, ez az állami szektort érintő különadót jelenti, amit viszont nagyon helyénvalónak tartok. Megint arról a körrel beszélünk, akiket önök a felső középosztálynak neveznek. Ez a kör megint csak, azt gondolom, ha több pénz marad nála vállalkozás szintjén, képes lesz fejlesztésekre, beruházásokra.

A másik fontos dolog, hogy ez a rendszer, a családi kedvezmények köre vagy rendszere, azt gondolom, abszolút családbarát és a családi közösségeket támogató rendszer. Ne felejtjük el azt sem, hogy azzal a pénzzel, amely így nettó jövedelemben a családok zsebében marad ennek az adóalap-csökkentő tényezőnek a figyelembevételével, az azoknál, akik eddig egyébként a minimálbér vagy nettója körül, egy keresetből vagy e körül éltek, ezeknek az igénye kevesebb lesz vagy nem jelenik meg a szociális ellátórendszer helyi önkormányzati szintjén, hiszen átlag 5-10 ezer forintos átmeneti segélyeket osztanak a helyi önkormányzatok. Tehát van egy másik ága a kifizetéseknek, ahol valószínűleg nem fog megnövekedni vagy inkább csökkenni fog a beérkező kérelmek száma. De ilyen részletekbe tényleg nem kívánok belemenni.

Még néhány dolog, ami fontos, és szerintem még jellemzi ezt az adórendszert. A múlt évi adóváltozások során elég nagy felháborodást és éles társadalmi visszhangot váltott ki az úgynevezett kafetéria típusú juttatások megadóztatása vagy magasabb adó alá vonása, amivel, tudjuk, hogy közvetetten meg közvetlenül is néhány olyan szolgáltatási ágazatban működő céget hoztak kellemetlen helyzetbe, hogy az ilyen utalványok – üdülési csekkre gondolok – vagy kedvezmények okán megakadt vagy csökkent az így igénybe vett szolgáltatásoknak a száma. Azt gondolom, ennek a rendszernek mind a munkáltató, mind pedig a munkavállaló oldaláról egyértelmű haszna van. Ilyen következtetésekbe nem mennék bele, hogy ennek egyébként családonként, egy kisebb társadalmi közösségben meg munkahelyi közösségben is lehet pozitív hatása, mert most nem szociológiai kérdésről beszélünk.

Összességében úgy látom, hogy nyilván minden adórendszer, amelyet a kormány előterjeszt, tud jobb lenni, és nyilván az is a cél, hogy minden jobbító szándék, amely csiszolja ezeket az elsøre talán bárdolatlanak tűnő vagy nagy költségvetési hiányokat, nagy lyukakat okozó reformoknak a rendszerét, teret kaphasson; én mégis összességében úgy

látom, hogy a 2011. évre ezek az általunk most megismert, illetve a minisztérium által előterjesztett adóreformhoz kapcsolódó javaslatok alkalmasak arra, hogy egyrészt mindaz a program, amelyet a Fidesz-KDNP frakció támogatásával a kormány meg szeretne valósítani, az elkezdhető. Természetesen azt gondolom, hogy az első évben látnunk kell annak az eredményeit, hogy a bővebb adakozás lehetőségével, más társadalmi csoportok ilyen rendszerű támogatásával ez hogyan bővíthető. Azt gondolom, hogy a szükséges és elégséges minimumokkal, de a megfelelő támogatásokkal ez a rendszer 2011-ben ilyen paraméterek mellett el tud indulni.

Szerepel ebben az előterjesztésben egy 308 milliárdos különbség, amelynek kapcsán megfordíthatjuk a kommunikációt: önök azt mondják, hogy ennyi lyuk lesz a költségvetésben, amelyet mi egyrészt a magánnyugdíjpénztárakból akarunk bepótolni, más kommunikációjuk szerint pedig MOL-részvényeket szeretnénk ezen vásárolni. Lassan nem tudom eldönteni, hogy melyik az igaz irány. Azt gondolom, az a 390-420 milliárd a kettőre együtt sehogy nem elég, de majd eljárszunk – ez így jó lesz a sajtónak. De ha mélyére nézünk ennek a dolognak, akkor nézzük ezt a történetet úgy, hogy ez a 308 milliárd forint az embereknek marad, és nem csak a felső középosztálynál – bár én nagyon nem szeretem ezt a kifejezést, hogy felső középosztály. Azt gondolom, ebből az adórendszerből elsődlegesen azoknak van haszna – és ez a helyes –, akik bérből és jövedelemből élnek, akiknek van munkája.

A következő feladat, hogy az adórendszer olyan irányba tudjon változni, hogy valóban, a munkáltatók számára még ideálisabb környezetet kell teremteni a munkahelyteremtéshez. Jelenleg erre más típusú és nem jelen előterjesztés során tárgyalandó programok és javaslatok vannak. Nekünk most itt az a feladatunk, hogy a szociális, családügyi és a bizottsághoz tartozó feladatkörben nézzük meg azt, hogy alkalmas-e az adózási programnak ez a javaslata arra, hogy a mi bizottságunk által tárgyalt törvényjavaslatokat a későbbiekben a családoknál maradt jövedelem, illetve az adóreformból fakadó pozitív következmények fényében tudjuk meghozni. És visszautalok rá, mert itt már volt egy utalás, a mai napon elhangzott családtámogatási programokra vagy gyermekvállalás támogatására, egy fontos érvet szerintem az akkori előterjesztőnek nem mondtam vagy nem egészen világosan mondtam. Ez a rendszer alkalmas arra, és ezt tartom a gyermeknevelés ösztönzésénél vagy a családalapítás támogatásánál hangsúlyos érvnek, hogy az a gyerek ne csak hároméves koráig legyen támogatott thgy-val meg gyeddel; ezt a gyereket fel kell nevelni, el kell juttatni a szakmáig. És ha ez a pénz folyamatosan a munkából, bérből, jövedelemből tisztességesen élő családok esetében ott marad, akkor ésszerűen fogja tudni beosztani a család.

Nem közömbös az sem, és azt gondolom, ki kell tekintenünk oda, hiszen ennek a bizottságnak üléseinek tárgya sokszor volt a devizahitelekkel összefüggő kármentési feladata a kormánynak és a parlamentnek. Azt gondolom, így tudjuk először érdemben befolyásolni a lakáshitel-törlesztéseknek azt a fajta rendszerét, amely most a munkanélküliségből adódó, illetve az alacsony jövedelmek és a megnövekedett banki befizetések közötti űrt tudja pótolni. Egyrészt a devizahitelek megsegítésére szóló törvényjavaslat alkalmas lesz arra, hogy csökkentsük ezeknek a családoknak a hiteltörlesztési terheit, másrészt pedig így a jövedelmükből – olyan emberekről beszélünk, akiknek még van munkahelyük, és akiknek még van jövedelmük –, ha náluk marad a jövedelmüknek az adóreform következtében gyermekenként vagy arányosan magasabb része, azt gondolom, nem lesz képességbeli oka annak, hogy a lakáshitel-törlesztésnél vagy a rezsi fizetésénél gondok, problémák keletkezzenek.

Úgy gondolom tehát, hogy több társadalmi probléma kezelésére egy időben alkalmas ez az adóreform, anélkül, hogy súlyos sérelmeket okoznánk akár a vállalkozói, akár a nagyvállalati szektornak. És igen, képviselő úr, igen, Vágó Gábor, ott kell pénzt hagyni, akik a pénzből pénzt tudnak csinálni. A szegény embernél nem tudok pénzt hagyni, de tudomásul

kell venni, hogy az elmúlt nyolc év után – most visszadobok, mert elvárták – már a szegény emberektől nincs mit elvenni. Azt gondolom, ők a tűréshatárunknak a szélén vannak; akik minimálbérből vagy alkalmi foglalkoztatásból élnek, esélyük sincs arra, hogy megtakarításokat eszközöljenek. És pontosan ez a problémám egyébként a magán-nyugdíjpénztári rendszerrel kapcsolatban felhozott érveikkel szemben, hogy nem tudjuk az öngondoskodásra, a megtakarításra sarkallni azt a réteget, akinek pontosan az a gondja, hogy felélte a tartalékait, illetve máról holnapra él. Most arról beszélünk, hogy esélyt adunk azoknak, akik máról holnapra élnek, illetve esélyt adunk azoknak, akik képesek a gazdasági folyamatokban úgy részt venni, vagy képesek olyan munkát végezni, amelyet a munkáltatója magasabb munkabérrel díjaz, mert alkotmányos jog a megfelelő szintű munkához megfelelő munkabérnek a rendszere. Azt gondolom, csak így lehet társadalmat építeni, és ez is egyfajta szolidaritási elv, csak ez nem ez a fajta, egyébként már-már aránytalanságba menő „tartsuk el kritika nélkül” rendszere. Voltak erre jó utak egyébként, voltak jó példák, kísérletek. Nagyon furcsa azonban az az érv, hogy ez az egykulcsos adórendszer nem eredendően a Fidesz-frakciótól érkezett az elmúlt időszakban. Igen, lett volna ennek az adóreformnak korábban is lehetősége a magyar adórendszerbe bekerülni. Önök akkor úgy döntöttek, hogy nem.

Azt gondolom, kellő bátorság is kell ahhoz és kellő határozottság, hogy egy szélesebb társadalmi csoport érdekeit szem előtt tartva, radikális és rendszerszintű változtatásokkal megpróbáljunk rendbe hozni egy olyan rendszert, és nem stabilizálni, hanem lehetőséget adni a kilépésre, ami biztosítja nem mellesleg az állam működését is. Ott tehát olyan mértékű állami bevételkiesés nem megengedhető, ugyan tudjuk, hogy a költségvetés rendszere nagyon összetett rendszer.

Ugyan történik ilyen 308 milliárd forintos összegben, de azt gondolom, hogy ennek a visszaporgetése, illetve ennek az embereknek történő hagyása több hasznot jelent, mint hogyha azt mondjuk, hogy valamelyik államháztartási rendszerből hiányzik a költségvetés, és az államháztartás logikájának összességéből azért az következik, hogy ez az adójavaslat, ami itt van - és a családi adózásra vonatkozó javaslatokon túl összességében nézve azt gondolom, hogy -, alkalmas arra, hogy ezt a rendszert kiegyensúlyozottan kezelje, és 2011-ben a működtetését biztosítsa. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Most én szeretnék hozzászólni a vitához, és szeretném a Jobbik álláspontját közvetíteni.

Nos, egy nagyon komoly törvénytervezet van előttünk, amit legalábbis a Jobbik nem gondolt volna, hogy élénk fog kerülni az elkövetkező négy évben.

Ezt a törvénytervezetet és ennek elsősorban a 16 százalékos egykulcsos adórendszerét teljes mértékben elvetjük, és most meg is indokolom, hogy miért.

Bár indoklásnak hozzá kell tennem, elég lenne a minisztérium által élénk tárt anyagnak a 4. oldalán a táblázatot megnézni, hogy mely országokhoz fogunk felzárkózni egy egykulcsos adórendszerbe. Ugyebár látjuk, Észtország, Litvánia, Lettország, Oroszország, Ukrajna, Szlovákia, Grúzia és Románia lesz ez a gyönyörű csoport, amelyhez felzárkózunk.

A Jobbiknak a keleti nyitás politikája nem pontosan ezt célozta meg, hogy így gondolnák ezt a programot. Mi sokkal jobban örülnénk, hogyha ebben a listában, mondjuk, Németország, Anglia, Franciaország, Olaszország, Spanyolország, és sorolhatnám még a nyugat-európai államokat, szerepelnének, mert akkor bizony nem kettő-, hanem nyolc-kilenc kulcsos adórendszerrel kéne most tárgyalnunk. Tehát alapvetően miről is van szó? Egykulcsos adórendszer a világ különböző pontjain csak ott jött létre, ahol gyakorlatilag egy félgymeneti sorba taszított népek élnek. Ez bizony a globalizációnak az egyik leghátrányosabb mutatója, hogy hol erőltetik rá a különböző államokra az egykulcsos adórendszert. Ennél már csak az lenne szebb, ha itt a felsorolásban egyébként Szomália, Kambodzsa vagy Uganda szerepelne. Reméljük, hogy idáig nem fogunk eljutni.

Nos, én úgy gondolom, hogy mielőtt egyáltalán hozzákezdünk a továbbiakhoz, érdemes egy kicsit elgondolkodni azon, hogy mit is nevezünk felső középosztálynak. Ugyanis sajnos Magyarországon ugyebár az átlag bruttó keresetek 210 ezer forint körül alakulnak. Magyarul, ha én a középosztályt anyagi szempontból akarom definiálni, akkor úgy 150 000-300 000 forint között kereső személyekről beszélhetünk. Hát nyilván Nyugat-Európában ezek vagy még a környező országokban is adott esetben a legszegényebb társadalmi réteghez tartoznának. Nálunk, mondjuk ki, ez a középosztály! Ez a legnagyobb, több millió főt tartalmazó réteg.

Ennek a rétegnek bizony ez az előttünk lévő törvénytervezet, kivéve, hogyha gyermeket nevelnek, akkor semmit nem nyújt. Sőt bizony még rosszabbul is járnak, és most már ki kell mondani a számok tükrében, hogy igen járnak rosszabbul emberek.

Nézzük egy kicsit azért részletesen a minisztérium által is elének tárt anyagot. Hát magáért beszél. Aki minimálbérből keres, az úgy, hogy öt százalékos bruttó béremeléssel számolnak jövőre, 243 forinttal fog többet keresni. Na most ez a valójában, ahogy már itt elhangzott egyébként, 1000-2000 forintos reálbércsökkenést fog a számukra jelenteni.

Menjünk tovább! A 105 073 forintot nettóban kereső személyek – tehát ez körülbelül 145 000-150 000 bruttót keresőt jelent – a tervezet szerint 3500 forinttal keresnek többet, de ha levonjuk az öt százalékos bruttó emelkedést, akkor nulla forinttal fognak többet hazavinni.

Menjünk tovább! A 140 283 forint nettó fizetéssel rendelkezők, ami már nálunk egyértelműen a középosztályt jelenti, a tervezet szerint 700 forinttal keres többet, viszont valójában a számítás szerint 1100 forinttal fog kevesebbet hazavinni, tehát ekkora reálbércsökkenést fog elszenvedni. Tehát igenis itt számszerűleg meg fog dőlni, hogy rosszabbul járnak az emberek.

Lehet persze kommunikálni, és kommunikálják nyugodtan, úgyis érezni fogják végül is az emberek, hogy mi történt Magyarországon, de igenis itt a társadalomnak a túlnyomó többsége – nem rettenetesen, de egy picit – rosszul jár és egy olyan helyzetben jár egy picit rosszul, amikor mindenki azt várja el az új kormánytól, hogy javítson – ha nem is sokat, de legalább egy keveset – a helyzetén.

Megmondom, miért vagyok megdöbbenve ezen az egykulcsos adórendszeren, akár emberileg is, vagy akár politikai szempontból is. Nem értem a Fidesz logikáját mint kormánypártét sem. Az egykulcsos adórendszer valóban, itt a számok is jól mutatják, azt jelenti, hogy a felső középosztálynak vagy a felsőosztálynak fog rendkívül komoly kedvezményeket biztosítani. Miért nem lehet, és már most felvetem, de fel fogjuk vetni természetesen módosítókban is, a kétkulcsos adórendszert a továbbiakban is fenntartani oly módon, hogy az önök logikájával gondolkodva tényleg, kapjanak több pénzt a gazdag emberek, de valamennyit kapjanak az egyszerű, átlagbérből élő emberek vagy a szegény emberek is.

Mondok egy gyors példát. Mondjuk, egy 12 és egy 20 százalékos adókulcs. Képzeljük bele magunkat, mi történik! Az alacsony keresetűek 5 százalékkal többet fognak keresni. Adott esetben ez 5 ezer forintot jelenthet egy 100 ezer forintos keresetű embernek. Ő elégedett lenne ezzel per pillanat. Viszont a gazdag ember, aki 32 százalékról 20 százalékról fog adózni, még így is hihetetlenül jól járna. És én személy szerint is, akár az utcán, megkérdeztem, hogy mivel lennének elégedettek az emberek, és inkább a jómódúakat kérdeztem, relatíve jómódúakat ugyebár, és én felvettem, hogy 20 százalékkal te nem elégednél meg, dehogynem, tökéletesen, óriási öröm lenne, ez volt a válasz. És kérem szépen, ha másért nem, a szavazatszerzés szempontjából, elnézést, hogyha ezt kell előhoznom, önöknek az lenne az érdekük, hogy ilyen rendszert hozzanak létre, mert a felső középosztály, a középosztály minden tagja magukra szavazna, és a szegények vagy a középkeresetűek vagy a nagy tömegek is önöket támogatnák.

Hát ez nem így lesz ugyebár, hogyha továbbra is ezt a rendszert fogja fenntartani a Fidesz. Úgyhogy lehet, hogy önök már kőbe vették az egykulcsos adórendszert, de azért lássák be, hogy ennek majd ez lesz a politikai hozadéka, és én sokszor politikusoknál azért azt látom, hogy talán ez számít adott esetben a legjobban, ezért jöttem elő én is ezzel a dologgal.

Nos, a másik fontos dolog, és itt egy kicsit Bertalan Judit képviselő asszonyra reagálnék, hogy hát itt egy komoly, bátor lépést tesz a Fidesz. Hát igen, ez bátor lépés, mert valóban volt olyan párt, aki a zászlójára tűzte az egykulcsos adórendszert. Ez a párt ma nem létezik. Ez az SZDSZ. Az SZDSZ politikája volt, kérem szépen, önök egy az egyben folytatják ezzel az SZDSZ politikáját. Az, hogy a Magyar Gárdát eltapossák, és ott folytatják az SZDSZ politikáját, az egy dolog, mert az a társadalom kis részét fogja érinteni, de ez viszont a társadalom egész részét. Tehát ez azért tényleg bátor dolog, azért valljuk meg, hogy ezt meglépik, és ezzel, mondjuk, egyetértek az előterjesztés kapcsán.

Nos, rátérve a családi kedvezményekre is, a 16 százalékos kulcson kívül, én úgy gondolom, hogy ezzel az a fő probléma, hogy rendkívül kevés embert érint pozitívan. Mi azt várnánk és a társadalom is azt várna, hogy olyan adórendszer legyen elsősorban, ami a demográfiai válságból ki fogja szakítani Magyarországot. Ez nem fogja kiszakítani, ez alig fog változtatni rajta. Ezt most előre megjósolom, és hogy miért, már mondom is az adatokat.

Jelen pillanatban ezt a kedvezményt három gyermek után, tudják, hogy a lakosság hány százaléka tudja teljes mértékben majd igénybe venni a jelen állapot szerint? Fél százalék. Igen, erről is beszélek. Jelen pillanatban a fél százalék fogja igénybe venni. Na most, kérem szépen, ahhoz, hogy valaki igénybe vegye a három gyerek után járó adókedvezményt, az anyag is leírja, és itt majd lesz egy kérdésem is, mert én sem vagyok adószakértő, tehát mindenhez nem értek azért, 480 ezer bruttó keresetet kell felmutatni, ami már egyébként az átlagkereset fölött van ugyebár, akkor is, hogyha megosztva számítjuk ezt, és akkor csak 240-240 ezer jut adott esetben egy-egy szülőre.

Tehát már ebből is látszik, hogy ez elég kevés embert fog érinteni, és a jövőben sem várható, hogy ez tömeges méreteket fog majd jelenteni, mert ekkora keresettel sajnos nem rendelkeznek az emberek.

A megoldást véleményünk szerint erre a területre egy német példával lehetne érzékeltetni. Németországban létezik a negatív adó. Miről van szó? Arról van szó, hogy azok, akik dolgoznak, de nem éri el a keresetük azt a szintet, hogy igénybe vehessék a gyermektámogatási kedvezményeket, adókedvezményeket, önekik az állam folyósít egy úgynevezett negatív adót, de csak akkor, ha van jövedelmük. Tehát dolgozó rétegről van szó, nem pedig úgymond ingyenélő vagy a gyermekgyártásból élni kívánó személyekről. Ha ez megtörténne, ha ezt önök bevezetnék, akkor az gyakorlatilag, mondjuk úgy, hogy az ingyenélő réteget leszámítva, mindenkit érintene és mindenkit pozitívan érintene. És ez ebben a rendszerben, ha önök ezt bevezetik, és ez hiányozni fog belőle, akkor rendkívül kevés embert, kevés családot fog érinteni.

Sajnos most is milyen példák vannak? Két társadalmi rétegben születik viszonylag sok gyermek: a legleszakadtabb rétegben és a jómódú, diplomás rétegben. Gondoljunk csak arra, hogy a parlamenti képviselők családjában hány gyermek van; ha a társadalom úgy nézne ki, mint a parlamenti képviselők csoportja, akkor nem volna semmi gond a demográfiával. Viszont éppen a középosztályban, ez a 210 ezer forint bruttó keresettel rendelkező réteg, gyakorlatilag nincs gyermek. Tehát summa summarum, ezt lehet támogatni természetesen családi kedvezménnyel a részünkről, mert ez is több mint a semmi, nem erről van szó, egyértelműen, de ez nagyon kevés ahhoz képest, amit itt meg kellene lépni Magyarországon.

Nos, nyilván lesznek még dolgok, amik eszembe jutnak, mert sok mindent felvet még ez a kérdés. De engedjék meg, hogy egyetlen paragrafusba belemenjek még így a végén: a törvényjavaslat 145. §-a tartalmaz egy, a számomra érthetetlen részt. Ez arról szól, hogy az egyszerűsített foglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállaló a foglalkoztatása kezdetétől

számított 15 napon belül köteles az általa választott magánnyugdíjpénztárba belépni. Hát, tegnap valahogy nem ezt tárgyaltuk, úgyhogy ez picit érthetetlen a számomra. Most akkor kötelező lesz továbbra is belépni mindenkinek, sőt kibővítik a körét a belépni szándékozónak? És hogy kikkel bővítik ki: ez maga az abszurdum, már elnézést! Ugyanis ha most valaki a kis kék könyvével – kék könyv van, ha jól emlékszem?, mert egy ideje nekem sincs munkavállalóm, mióta olyan jól kormányoztak az elmúlt nyolc évben –, ha valaki egy napra alkalmi munkát vállal, akkor neki 120 forintot kellene befizetnie a magánnyugdíjbiztosítási pénztárba, és ezért neki be kell jelentkeznie valamelyik pénztárba kötelezően. Nem tudom... Kérdezem a kormány képviselőjétől, hogy itt akkor most miről van szó, mert ez egyrészt tényleg abszurdum, hogy egy ekkora összegért adott esetben ekkora adminisztrációt kell vállalni, és járhat a biztosítókhoz az a, valószínűleg elég kevésbé jól szituált személy. Meg egyáltalán, akkor most mi lesz a magánnyugdíjbiztosítási pénztárakkal? Kötelező lesz, nem lesz kötelező? Ezt jó lenne azért eldönteni, mert egyszerre két dolgot látunk itt, és további paragrafusok is szólnak erről egyébként ezen a területen, tehát nem ez az egy paragrafus.

Nos, summa summarum, ezek a mi gondolataink. Nyilván mi is fogunk beadni módosítókat, de én azért azt kérem, hogy igenis, lesz frakcióülés önöknél, s a többi, azért gondolkodjanak el csak ezen az általam javasolt vagy a Jobbik által javasolt mégis kétkulcsos adórendszeren, és ahogy elmondtam: ez önöknek mint pártnak, mint politikai erőnek nagyon jó lesz, és az embereknek is nagyon jó lenne.

Köszönöm szépen, hogy meghallgattak.

Lanczendorfer Erzsébet asszonynak adok szót.

DR. LANCZENDORFER ERZSÉBET (KDNP): Köszönöm a szót, elnök úr. A személyi jövedelemadóval kapcsolatosan okafogyottá vált a mondanivalóm, mert Bertalan Judit képviselőtársam minden részletre kiterjedően elmondta az összes bennem fölmerült gondolatot. Annyit mégis hadd tegyek hozzá, hogy én meg vagyok győződve arról – és ezt nem én találtam ki –, hogy egy ország akkor érezheti biztonságban magát, ha van egy olyan erős középrétege, amely a vállára tudja venni az országot. Ha van egy erős középréteg, és ez az adórendszer ezt célozza meg, akkor érezheti biztonságban magát a szociális szféra is, ha van, aki megtermeli a szociális kiadásokra a pénzt. Ez az adórendszer kifejezetten a középosztály megerősítését szolgálja.

Képviselőtársam elmondta, hogy a legszegényebektől, akiknek támogatásra van szüksége, azoktól nem lehet elvárni, hogy megerősítsék az ország gazdaságát. Ha a középosztály megerősödik, és az a sok ezer kis- és középvállalkozó, amely az elmúlt nyolc évben tönkrement, ismét vállalkozni tud, ez mindenképpen az ország és az emberek javát fogja szolgálni.

Másrészt elnök úrnak reflektálnék. A családi adókedvezmény 1998-2002 között, pontosan nem is tudom, talán 2000-ben került bevezetésre, a lényeg az, hogy lényegesen kisebb juttatás volt, mint ami most lesz. És akkor, 2002-re a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a népességfogyás nem szűnt meg, de az üteme csökkent. Akkor egy ilyen támogatás mellett miért ne várhatnánk, hogy sokkal több gyerek szülessen? Nyilvánvalóan nem azt kell nézni, hogy most mennyien tudják ebben a súlyos demográfiai helyzetben igénybe venni, hanem azt, hogy hogyan fog javulni. S mivel, még egyszer elmondom, '98-2002 között is segített egy enyhébb támogatás, én bízom abban, hogy most sokkal több gyermek fog megszületni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Vágó Gábor képviselő úré a szó.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Köszönöm szépen. Itt az elsődleges pont az adórendszer állandósága, ami azért fontos, mert az államba vetett hit erodálódott a rendszerváltás óta folyamatosan. S az adórendszer állandóságával van egy nagy probléma: hogy ez a jelenlegi rendszer úgy tud csak fennmaradni, hogy azokat a válságadókat, amelyeket most kivetett a kormány, a három év után is fönntartja. Amennyiben tehát három év múlva ezeket a válságadókat már nem kell a cégeknek befizetnie, akkor az adórendszer megborul, pontosabban a költségvetés fog megborulni ezen adórendszer miatt. Vagy pedig várunk a nagy gazdasági csodára.

Én nagyon örülnék, ha Magyarország gazdasága beindulna, jelenleg ezért dolgozunk mi is, viszont az a mértékű növekedés, amennyi ellensúlyozni tudná ezeket a kieső válságadó-bevételeket, az nem látható. Tehát itt a bomba nem most van – a bomba 2013-ban fog robbanni. Hacsak nem indul be az a nagy gazdasági növekedés, amit én azért nem látok igaznak, mert itt van egy vitapontunk azzal kapcsolatban, hogy azt gondolják, hogy a felső középosztály a fogyasztásával majd felpörgeti a gazdaságot. A felső középosztály nem magyar termékeket fogyaszt általában; ez a fogyasztásnövekedés plazmatévére fog elmenni, horvátországi nyaralásra, és egyéb olyan dolgokra, amelyek nem feltétlenül a hazai gazdaságot fogják fölpörgetni. Úgyhogy én itt nagy problémát látok.

Bertalan Judit képviselő asszony félreértett, mert ő az szja-val állította szembe a munkát terhelő járulékokat, én viszont pedig a tőkejövedelmekkel állítottam szembe a munkát terhelő járulékokat, szerintem a munkát terhelő járulékokat kellene csökkenteni.

Itt van némi csúsztatás, csak erre szerettem volna a figyelmet felhívni. Viszont az nagyon rosszul hangzott szerintem, hogy ott kell pénzt hagyni, ahol van, hiszen pont arról van szó, hogy Magyarország társadalma kettészakadt. Ez a jelenlegi adórendszer ezt a társadalmi és gazdasági kettészakadást nemhogy megszüntetné, még tovább fogja növelni. Mint mondtam, a belső fogyasztás növelésében van egy lehetőség arra, hogy ezt a gazdasági csodát megjuttassuk, viszont a belső fogyasztás alapvetően nem importtermékek fogyasztására kell hogy épüljön, és sajnos azt látom, hogyha nem a társadalom középrétegeinél lentebbi rétegeknek adunk, akik most párizsit fogyasztanak, ugye helyette, hogyha náluk maradna a pénz, akkor sonkát ennének. Ez mind lehet magyar gyártmány. Viszont, hogyha a felső rétegeknél hagyjuk, akkor nem Motorola telefont vesznek, hanem iPhone-t, ha nagyon egyszerűen le akarom fordítani – egyik sem magyar gyártmány.

És valóban reméljük azt, hogy elindul a vállalkozásoknak a felpörgése, viszont itt mondtam, hogy ha a vállalkozások beindulnak, akkor mivel a tőkejövedelmek jóval alacsonyabbak, ezért nem éri meg féhéren foglalkoztatni, hanem feketén fognak foglalkoztatni. Ismét borítékba kerül majd a vállalkozóktól a munkavállalókhöz a fizetés java része, és ezáltal az egymillió munkahely megteremtése is megkérdőjeleződik.

Nagyjából ennyi volt a fideszes képviselőtársaimra a reagálás, egyébként egy pikírt megjegyzés az elnök úrnak, hogy felsorolta, hogy még jó, hogy nem Ugandához csatlakozunk, csak egy érdekesség: Ugandának van az egy főre jutó legkisebb államháztartási hiánya. *(Derültség.)* Tehát, hogy ebből a szempontból tényleg jó volna, hogyha Ugandához csatlakoznánk, de annyit fontos elismerni ezen adójavaslatokkal kapcsolatban, hogy a költségvetés hiányát kőbe vésték és ezt nagyon üdvözlendőnek tartjuk, hogy ehhez a hiánycélhoz tartják magukat. A másik oldal, hogy a bevételi oldalon ezt hogyan oldották meg, azt fiskális hentesmunkának tartjuk, ahogy a magánnyugdíjpénztárakkal, illetve a válságadókkal, valamint a bankadóval próbálják a fenntarthatatlan adórendszert kistafírozni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Lakatosné Sira Magdolnáé a szó.

LAKATOSNÉ SIRA MAGDOLNA (Fidesz): Köszönöm a szót. Én azt gondolom, hogy azt kellene most vizsgálni, hogy mi ennek az adómódosításnak a célja. Ma már nagyon sokszor elhangzott itt közöttünk, hogy óriási probléma van, tíz éven belül a demográfiai helyzet miatt Magyarország olyan helyzetbe kerül, amiből nem nagyon lesz kilábalás.

Én azt gondolom, hogy ennek az adórendszernek az az elsődleges célja, hogy gyermekvállalást ösztönözzön, és azoknál a családoknál hagyjon pénzt, akik vállalják a gyermekneveléssel járó mindenfajta áldozatot. Én azt is gondolom, hogy nem véletlen az, hogy az egykulcsos adó éppen Magyarországon és éppen Közép-Kelet-Európa nagy részén belül van bevezetve. Hát hogyan lehetnének egyébként versenyképesek, hogyha nem próbálunk meg kicsit igazodni és a mellettünk lévő országokhoz képest jobb ajánlatot tenni?

Én azt gondolom, hogy talán a mienk a legalacsonyabb személyi jövedelemadó, merthogy a többi országban a környezetünkben egy kicsit magasabb. Ezzel egyfajta versenyképesség biztosítása a cél.

Nekem szerencsém volt már 1998 és 2002 között is polgármesternek lenni, így jól emlékszem annak a hatására, amit egyébként az akkori családi adókedvezmény jelentett a településen belül, és érdekes módon azok is, akik kis jövedelemből éltek, jelentkeztek, hogy dolgozni szeretnének. Tehát volt ennek egy olyan hatása, hogy munkavállalásra ösztönzött. Én azt gondolom, hogy ez az adótörvény nemcsak a munkavállalásra fog ösztönözni, hanem azokat is megbecsüli, akiket hosszú éveken keresztül egyáltalán nem érintett fizetésemelés, és itt beszélhetünk a közalkalmazotti, köztisztviselői szféráról, akiknek a bére oly mértékben csökkent az elmúlt időszakban, ami ma már azt is felvetette a mi hivatalunkban - tehát én saját tapasztalatomat fogalmazom meg -, hogy érdemes-e pénzügyesnek lenni egy túristvándi körjegyzőségben, vagy nem érdemes, vagy nem érdemes-e elmenni és esetenként alkalmi munkát vállalni, mert olyan kicsi a minimálbér és a középfokú végzettségű köztisztviselői bér közötti különbség, hogy nem biztos, hogy megéri neki olyan nagyon vállalni azt a stresszt, ami egy pénzügyi előadónak, egyébként a mindennapos munka leterheltsége miatt jut.

Én azt is gondolom, hogy ez egy jó kezdeti lépés lehet, és mindenképpen lehetőséget ad arra, hogy a társadalmi rétegek kettészakadása - amely mindannyiunk számára ismert és elfogadott - megváltozzon. Én azt gondolom, hogy ezzel nincs is baj, azzal van baj, hogy milyen mértékű ez a leszakadás. Tehát van tíz százalék jól kereső réteg ebben az országban, és van 90 százalék leszakadt. Tehát én azt gondolom, hogy ez a törvény ezen a 90 százalékon jelentős mértékben tud segíteni, merthogy nem értek azzal egyet, hogy csak kevés számú embert érint ez a változás. Hiszen akinek gyereke van, egy, kettő vagy három gyereke, mindenkit érint, igaz, hogy a jövedelmétől függő mértékben, de mindenkit pozitívan érint a szabályozás változása.

Köszönöm a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szűcs Erika képviselő asszonya a szó.

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Én úgy gondolom, hogy itt azt az ügyet, hogy ki hogyan jár, jól jár, nem jár jól, minek fog örülni, egy picit másként kellene nézni.

Én úgy közelítem ezt a problémát, hogy keletkezik, mondjuk, 300 vagy 400 milliárd forint jövedelemtöbblet, amit az emberek között szétosztunk, és elgondolom, hogy van egy munkahely, van egy csapat, ahol fizetésemelésről van szó, és azt mondják, hogy ennyi lehetőség van elosztani, és valaki nem kap semmit vagy sokan nem kapnak semmit vagy nagyon kevesen, néhányan meg nagyon sokat. Boldog lesz-e az, aki nem kapott semmit, vagy nagyon keveset kapott, azért, mert nem csökkentették a fizetését? Nem hiszem.

Tehát a dolog nem így működik, és ez abból a szempontból különösen fontos kérdés, hogy hogyan is osztjuk el a keletkezett jövedelmeket, hogy mik azok a paraméterek, ami

alapján ez a dolog szétesztódik, és aki Kelet-Magyarországon él, kedves polgármester asszony, az ennek, két kezét feltartva, nem örülhet. Miért nem? Ön szépen elmondta egyszer egy prezentáción, hogy hogyan gondolkodik a falu a jövedelméről. Most ugyanazt a logikát kell előhozni, merthogy ugye Kelet-Magyarországon, Észak-Magyarországon a legnagyobb az arány, az inaktívak aránya, akiket ez a dolog plusz jövedelemként még pici mértékben sem érint.

Utána az aktívakon belül meg jóval alacsonyabb az átlagkereset, mint Közép-Magyarországon vagy Nyugat-Magyarországon. Magyarul, a megteremtődött 400 milliárd forint elosztásában az az automatizmus fog érvényesülni, hogy ebből az ország fejletlen részeire kevesebb jut arányaiban, mint a fejlett részeire. Innentől kezdve pedig megbicsaklik az a logika, amit Czunyiné képviselőtársam mondott, hogy több marad a zsebében, majd be fog fektetni, vagy többet fog fogyasztani, mert itt, ahol egyébként szükség volna arra, hogy javuljanak a jövedelmi pozíciók, hiszen a gazdaság is fejletlen, kevesebb a vállalkozás, mert kicsi a vásárlóerő, ott nem fog beindulni az a dinamika, amit várnak, mert hogy nem keletkezik többletjövedelem, nem keletkezik többletkereslet. Tehát ennek az elosztási módnak, többletjövedelem-elosztási módnak egy, szerintem nagy valószínűséggel bekövetkező forgatókönyve az, hogy nemcsak a társadalmi rétegek és csoportok között fog egy nem kedvező irányú változás elindulni, merthogy nőni fognak a társadalmi és jövedelmi különbségek, hanem területileg is el fog indulni egy még erőteljesebb leszakadás, mert gazdasági hatásait tekintve ez biztos, hogy nem többletjövedelmet juttat ezekre a területre az embereknel maradó pénzen keresztül, amit elköltenek majd a helyi vállalkozóknál különböző szükségleteik kielégítésére.

Ezek a pénzek nagyobb mértékű gazdasági növekedést fognak az ország gazdaságilag fejlettebb vidékein generálni. Csak ha melléteszem azt, hogy a megújulási kártya mit finanszíroz kedvezményként, hogy látjuk-e a mobilitás, a munkahelyre jutás vagy akár az elköltözés támogatását, annak pedig egyelőre híre-hamva sincs. Úgyhogy ebben a formájában ez az ország gazdaságilag fejletlen részeit tekintve semmiképpen nem tekinthető olyannak, ami belátható időn belül a helyzetük javulását fogja előidézni, sokkal inkább a különbségeknek a növekedését. És akkor meg fog szólalni majd az illető, hogy jó, jó, én kaptam 10 százalékot, de a másik kapott 90 százalék pluszt – miért? És erre kell majd egyszer választ adni.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő asszony. Bertalan Judit képviselő asszonyé a szó.

CZUNYINÉ DR. BERTALAN JUDIT (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr, megpróbálok reagálni. Hadd legyek én is kicsit pikírt az elnök úr megjegyzése kapcsán, oldandó itt a délutáni időszakot. Az SZDSZ szerintem nem az egykulcsos adó tervébe bukott bele; sok más dolog volt és sokkal súlyosabb dolgok voltak az SZDSZ bukása mögött. Én nem prejudikálnék időben előre. S azért azt is megjegyezném, van azért a parlamenti erők között olyan párt, amelyik úgy gondolja, hogy nem a voksszerzés az elsődleges politikai célja, hanem az ország társadalmi-gazdasági stabilizálása, és én ezt fontos különbségnek érzem. Persze a voksszerzés, tudom, hogy sokak számára fontos dolog, különösen a kisebb pártok számára, de most, azt gondolom, nem erről beszélgetünk.

Néhány téves logikai értelmezést megpróbálok helyrerakni. Ha félreérthető voltam, akkor elnézés: ott kell pénzt hagyni, ahol lehet. És nem plazmatévékről beszéltem. Azt gondolom, az a társadalmi réteg, az a középosztály, amiről Lanczendorfer Erzsike is beszélt, hogy azt lehet megerősíteni, aki képes, tud és akar, én ezzel abszolút mértékig egyetértek. És ez nem a plazmatévé kérdése – ne legyünk már ennyire naivak, és ne legyünk ennyire a világtól elrugaskodottak! Nem ennek a rétegnek a műfaja a plazmatévé. Azt gondolom, az elszegényedett társadalmi csoportok, akik az elmúlt években kerültek a társadalom

perifériájára vagy vannak lecsúszóban, azok pontosan annak a 2003-2004-2005-ös személyi kölcsön-dömpingnek dőltek be, amit a különféle banki tranzakciók miatt meg a különféle haszonleső ügynökök miatt ha nem is rájuk kényszerítettek, de ők most annak a levét isszák. Most nem a lakáshiteleségekről beszélek, hanem a személyi hitel-állományokról, amely megdöbbenő nagyságban bír kintlévőségekkel. Azt gondolom, az a réteg, amelyről ön beszélt, az lehet plazmatévés; a középosztály nem is volt és nem is lesz plazmatévés. S azt gondolom, aki okszerűen gazdálkodik, az a családi gazdálkodásában szelektál, és ne haragudjanak, de nem véletlenül sírtak a nagykereskedelmi multiláncok a válságadó bevezetésének hallatán, hiszen az ő bevételeik vagy forgalmuk is esett a gazdasági válsággal. S azt gondolom, nagyon is arányos a rendszer, mert a személyi jövedelemadó-rendszer jövedelemarányosan vesz el az állampolgároktól, és erre a három évre, igen, valóban azoktól vesz el az állam pénzt a válságadó okán, akik még a gazdasági válság időszakában is, bocsánat, de keresni tudtak.

A következő dologban Szűcs Erika képviselő asszonnyal valószínűleg vitánk marad, mert nézőpontunk, gondolom én, alapjában más erről a dologról. Ennek az adórendszernek a vezérelve a munka, és a vezérelve az, hogy azt kell megadóztatni, akinek munkája van, és akinek ebből fakadó bére van. Ettől fogva a munka értékévé válik, hiszen aki munka mellett gyermeket nevel, aki munka mellett családot tart el, annak van lehetősége érvényesíteni az adóalapján az ezzel járó kvázi költségeit. Itt viszont nyilván kevesebbet fog adni az állam, illetve ahogy hallottuk, a különféle gyermeknevelési támogatásokkal, s a többi, arányosan és flexibilisen ez a rendszer még lehetőségeket biztosít. De azért azt gondolom, hogy az az inaktív réteg, képviselő asszony, amelyikről ön beszélt, az nem adóalany, hiszen nem bérből-jövedelemből, hanem segélyből vagy egyéb ellátásokból él, amelyek nem képezik az adó alapját. Tehát nem is arra szolgál ez a rendszer, hogy ezt az inaktív réteget ezekből az embereknél maradó jövedelmekből biztosítsa. Az gyakorlatilag egy másik rendszer, ahogy ez teljesen így hangzott és így érvelt e mellett. Ez az, amit ön valamikor a múltkoriban nagyon helyesen mondott, hogy ennek a rétegnek a kezelése és az életminőségének a javítása a szociális ellátórendszer feladata.

Tehát két alapelvet vagy két értéket, amit a Fidesz-KDNP frakciónak támogat, ez az adóreform vagy ez a javaslat, amely előttünk fekszik, mindenképpen prioritásként kezel: az egyik a család, a másik pedig a munka. Azt gondolom, hogy felelős és hosszú távra szóló – és nem voksszerző, kampányérdekeket szolgáló – gondolkodással ezt az adóreformot támogatásra kell javasolnom. Hiszen mindenféle hatástanulmányokat szoktak az ellenzéki képviselők kérni, hogy hol van ennek a hatástanulmánya: ez a családi típusú rendszer részleteiben vagy kisebb részében kipróbált. Megpróbálom mérsékelni magam, mert elég késő van, de azért annak a '98-2002 közötti, más filozófiájú adórendszernek volt hozadéka. Lehet, hogy a statisztikák annyira nem pregnánsak vagy annyira nem mutatósak, hogy azt ki lehetne rakni, hogyan nőtt a születésszám; egyébként nőtt. Csak azt mindig elfelejtjük hozzátenni, hogy annak az adórendszernek nemcsak az adórendszer-lába volt a családok támogatása mellett, hanem más támogatásokkal, más típusú családi támogatási rendszerrel vagy önálló családra való sarkallással, a szocpol lehetőségének kibővítésével akkor igenis lehetőség volt arra, hogy valaki felelősen vállaljon gyermeket. Még egyszer mondom, nem a gyermek megszülése, megszületése a költséges vagy a nehézség egy családnak, tehát nem a három évre kell gondolnunk, hanem azt a lehetőséget kell a családok számára biztosítani, hogy lehetőleg 18 éves koruknál tovább, hogy képzett emberek kerüljenek ki a családokból, tudják biztosítani folyamatosan, nem három évre, nem a gyed, nem a gyes, nem a thgy időtartamára. Hosszú távon pedig ez a rendszer, azt gondolom, markánsan képes a családok és a munka világának, a munka értékének a rendszerét képviselni.

Úgyhogy azt gondolom, ez támogatható, és igazából filozófiai és módszertani vita van közöttünk, ami feloldhatatlannak tűnik már. Köszönöm szépen.

SZÚCS ERIKA (MSZP): Elnök úr, egy félreértést hadd tisztázzak, csak azért, hogy ezen tovább ne vitatkozzunk!

ELNÖK: Röviden?

SZÚCS ERIKA (MSZP): Igen.

ELNÖK: Jó, akkor tessék!

SZÚCS ERIKA (MSZP): Egy példa, hogy vannak automatizmusok, ami a többletjövedelem elosztását meg fogja határozni. Osszuk kétfelé az országot: nyugat és kelet. Nyugaton 30 százalék az inaktív, keleten 50 százalék. Ebből is látszik, hogy ha ugyanannyi lenne, ugyanolyan jövedelempozícióban vannak a foglalkoztatottak nyugaton, mint keleten, az elosztható jövedelemből több fog nyugatra jutni, több forgatható vissza a gazdaságba az ország nyugati részén, mint keleten, amiatt, hogy én is látom, és nem is beszélek másról: itt most a foglalkoztatottakról van szó, és most nem keverném bele az inaktívakat. Ebben az értelemben viszont mindenképpen meghatározza, hogy a két országrészben mi mennyi. De ráadásul a jövedelempozíció sem azonos, tehát nemcsak egyszerűen kevesebb a foglalkoztatott, tehát kevesebbet tudnak vonzani ebből az elosztható jövedelemből, hanem alacsonyabb jövedelműek, tehát alacsonyabb összeget is tudnak fejenként, ami ezt a különbséget még inkább meg fogja növelni. Ezért a gazdasági multiplikátor-hatást kiváltó többletjövedelem az ország gazdaságilag fejletlen részein kevesebb, nem pedig több, ami egyébként gazdaságfejlesztési logika szerint kellene. Tehát fordított a hatás, vagy fordított végeredménye van, mint ami a gazdasági fejlődés előmozdítása szempontjából kellene. Én ezért kifogásolom ezt a megoldást.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Visszatérünk a sorrendhez: Rónaszékiné Keresztes Monikáé a szó.

RÓNASZÉKINÉ KERESZTES MONIKA (Fidesz): Örülök, hogy Vágó Gábor most bent van, mert a lakhatási albizottság ülésén szóba került már, amit akkor megemlítettem. A Fidesz politikája és az egész elvrendszere arra épül, hogy építse az ország minden társadalmi rétegét. Én viszont azt látom a kommunikációs stratégiában az önök részéről, hogy a megosztásra törekednek. Tehát hogyha történik valami jó megoldás, akkor az biztos, hogy a másoknak rossz lesz, és a társadalmi csoportokat szembe kell állítani. Mint a hajléktalanokat a nem hajléktalanokkal ahelyett, hogy arra törekednénk mindannyian, hogy minden társadalmi rétegnek az épülése lépésről lépésre, lépcsőfokról lépcsőfokra jobb legyen. Még egy reakció. Az alapvető emberi méltóságról szeretnék beszélni akkor, amikor alapvetően azt feltételezzük az emberekről, hogy a náluk hagyott pénzt, hogyha ő dolgozik és gyereket nevel, arra használja, és nem plazmatévére, vagy nem a párizsiból sonkára költi. Ez egy alapvető gondolkodásbeli különbség, hagyjuk meg az embereknek azt a méltóságot, hogy igenis jóra is tudják használni, és én szeretném ezt a pozitív gondolkodást célul tűzni ki.

És mint én magam is jelen pillanatban öt, felsőoktatásban tanuló gyermek édesanyja, mondom, hogy – ahogy ezt Judit is megemlítette, hogy a gyermeknevelésnek a létszámbeli növelése, hogy megszülethessenek a várt gyerekek, stratégiai fontosságú, de - a minőségi gyermeknevelés fontos, és igenis a középosztály kiépítése lehet, hogy van, akik számára veszélyes, mert akkor ezek a gyerekek gondolkodni fognak, ha felnőnek, bizony beülnek az iskolapadba, és építőleg példát fognak mutatni, amit otthonról hoztak. Igenis van olyan réteg és nem kicsi, mindig arról beszélünk, hogy a sokgyermekes családok csak az alsóbb rétegből

jönnek, nem, erre komoly számítások vannak. A diplomás, magasan kvalifikált családokban a tudatosan vállalt gyermek mint az emberi természetnek a legtermészetesebb következménye egy szerető párkapcsolatban, hogy gyerekek fognak születni, és ezért a szülők felelősséget is fognak vállalni. Ezt segíti ez a fajta, nem kedvezmény, egész egyszerűen az állam otthagya náluk azt a pénzt, hogy neveljék fel a gyerekeiket, taníttassák, fejlesszék, és ez a hosszú távú nemzetben való gondolkodásnak az útja. Igenis nemcsak négy évre, nemcsak három évre, hanem hosszú távon egy nemzet jövőjének a gerincét fogja biztosítani. Mert különben tényleg szétszakad a társadalom, és mi pontosan ezt szeretnénk megelőzni, és támogatni azokat a rétegeket, akik ember feletti áldozatokat hoznak napi 24 órában, hogy gyermekeket vállalnak és adnak a társadalom számára. Ez közszolgáltatás.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Varga László képviselő úré a szó.

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Igen, szót kértem régebben, de most már elmondom a gondolataimat, de azt látom, hogy semmi értelme. Egy hitvitává vált ez az egész beszélgetésünk, ami nyilván még a következő hetekben is zajlani fog.

Az igazi probléma az, és egy kicsit távolabbra megyek, nyilván önök kaptak egy elég nagy felhatalmazást, szerintem ez amúgy egy csomó mindenre nem jogosítja fel önöket, amit csinálnak, de ez most teljesen mindegy, nem az előterjesztéshez kapcsolódik, nyilván szavaztak önökre olyan társadalmi csoportok is, akik nem a hagyományos szavazóbázisukhoz tartoznak. Biztos, hogy csalódtak bennünk és nagyon sok mindenben csalódtak az elmúlt években, meg egyébként is válság van, ami kiábrándítja ezeket a csoportokat, de hát az a várakozás, amivel ők önökre húzták be azt az x-et, az most nem fog valóra válni. Csalódni fognak. Azért fognak csalódni, mert hogy világosan lehetett dönteni arról – és erről beszélt Szűcs Erika képviselőtársam is -, hogyha ennyi levegőjük van – idézőjelben – a költségvetésben, a forrásokról most nem is beszélnek, akkor ezt milyen társadalomfelfogás alapján osztják újra, vagy nem osztják újra, hiszen ezt a megoldást választották, hogy nem osztják el.

Ez egyértelműen a hagyományos szavazóbázisuknak kedvez. Tehát a Fidesz ezek szerint a felső középosztály és a gazdagok pártja? Lehet a tényekkel szemben beszélni, elmondhatják megint, ki van adva, gondolom a kommunikációs üzenet, elmondják tizenötször, mivel a közmédiaoktól kezdve mindent elfoglaltak, nyilván az önök üzenete hangosabb lesz ebben a tekintetben, csak azért hozzátenném, hogy februárban az emberek látni fogják, hogy mennyit kapnak. Én is Borsod megyéből jöttem, tehát az ottaniakat kell elsősorban képviselnem, és ez a fajta változás az ottani emberek túlnyomó többségének az életében semmit, sőt reálpozíció-romlást fog okozni. Ezek tények. Kijönnek ebből, és mondom, olyan cinikus a javaslat, hogy bruttó 5 százalékos jövedelembővüléssel számol eleve, és ez alapján mutatja ki, tényleg teljesen cinikusan, hogy néhány száz forinttal amúgy jobb. Egyébként egy közel 5 százalékos inflációs pozíciónál. Én értem és azt is, hogy más a felfogásuk.

Lehetne egy kicsit többszínű a parlament, de mondjuk, most azért ennyi színű, mert így gondolkodtak az emberek, a pártok felfogása között különbségek vannak, különböző társadalmi csoportokat támogatnak, különböző társadalom- és gazdaságfilozófiák alapján, ezzel nincsen baj, csak azzal szembesülnek majd, hogy nem lehet mindenkinek ebben a tekintetben megfelelni. És ha választanak egy értékrendet, és aszerint alakítják ki a legfontosabb jogszabályokat, az adójogszabályokat, a költségvetést eszerint fogadják el, akkor erre a társadalom reagálni fog, és lehet, hogy itt most többségben vannak, és ezt velünk el tudják játszani, hogy körről körre ugyanazt elmondják még egyszer, hogy ez de jó, de hát nem lesz jó. Kelet-Magyarországon, Borsod megyében nem fogják érezni az emberek egyáltalán

ennek a hatását, vagy romló pozíciót fognak érezni egy nagyon szűk rétegtől eltekintve. Erre meg azt mondani, hogy nem így van, ez távol áll a valóságtól. És most ezt illő tisztelettel mondom, nem akarok újabb vitát generálni, tényleg itt ülünk elég régen, de hát végül is ez a feladatunk.

Csak nagyon röviden pontokba szedve, igyekszem két-három percbe beleférni, azokra reagálnék, amiket önök elmondtak. Legelőször is, hogy itt a közalkalmazottaknál, akik az elmúlt időszakban sanyargatva voltak, ez micsoda pozitívum. Valóban, egyébként, ha jól tudom, mivel nehéz időszakon vannak túl, mint mindenki egyébként, ha jól tudom, ugye itt bértömegcsökkentésről van szó, valószínűleg ez elbocsátással fog járni vagy bércsökkentéssel. Ezt se lehet máshogy megoldani. De mondjuk, azt meg végképp nem hiszem, hogy az alacsony és közepes fizetésű közalkalmazottaknál ez bármi mást jelentene. Hát ők is csak ez alapján az adórendszer alapján fognak adózni. Hát persze, gondolom, egy vidéki főosztályvezetőnek is jó lesz, de ugyanúgy az alacsonyabb beosztásban dolgozóknak meg ugyanúgy nem lesz jó ez az adórendszer, tehát ez is egyfajta cinizmus, de hogy egyszerűen fogalmazzak, ha ennyire tudják, hogy mi kell a közalkalmazottaknak, akkor miért nem vitték be az OÉT-re ezt az előterjesztést? Ez is meg volt ígérve, fél éve kormányoznak, egy OÉT volt, hát akkor miért nem lehet a társadalmi partnerekkel beszélni? Hát tudom, azért nem lehet beszélni, mert olyan óriási felhatalmazást kaptak, hogy innentől már tovább nem kell konzultálni a társadalmi partnerekkel sem. Tehát, nyilván lehet ezt így gondolni, csak szerintem cinikus ez is, azt meg a főnökük nem szereti, azt mondta.

Még egy dolog. Egy-két héttel a kampány vége előtt, nem akarok itt reklámozni, de már annyira egymás között vagyunk, hogy szerintem nem probléma ez sem, a TV2-nek van ez a Tények este című műsora, és oda mindig behívna egy politikust este egy 10-15 perces beszélgetésre, volt Orbán Viktor azt hiszem, körülbelül egy héttel a kampány vége előtt, amikor is két alapvető tételre, amit ő elmondott, emlékszem. Egyrészt, hogy ezeket a hiányszámokat nem kell így, így komolyan venni, mert majd jön a Fidesz, leül, elmegy Brüsszelbe, 7-7,5 százalékos hiány lehet itt, mert ezt meg lehet beszélni, csak ezek a balfék szocialisták ezt nem tudták elintézni. Tehát nagyjából ezzel a tartalommal. Hát ez nem így lett. 7-7,5 százalékos hiányról beszéltek önök egyébként, hogy már most, a mi általunk kialakított pozícióban és pályán ennyi van, egyébként ez sem igaz. *(Közbeszólások.)* Nincs annyi, hát komolyan nincs annyi, hát nézze meg, vagy számolja ki, meg egyébként tartják is a 3,8 százalékos hiányt, úgyhogy egyébként osztogattak közben, megszüntették az örökösödési adót, társaságiadó-kedvezményt fogadtak el a sportvállalkozások tekintetében. Tehát azt sem mondhatjuk ugye, hogy a bevételi oldalon nem történt beavatkozás az önök részéről, meg a kiadási oldalon, nyilván, akkor ezek szerint mégis csak jók voltak az előző kormány számai.

Ha meg ez így van, és nem érték el a 7-7,5 százalékos hiány lehetőségét, ami nyilván egyébként nem használt volna túlzottan az ország gazdasági helyzetének, akkor itt nyilván mindenképpen történt egy álságos dolog, valószínűleg itt dőlt el, hogy bizonyos céljaikat nem tudják, csak más jellegű beavatkozásokkal, a magánnyugdíjpénztárak államosításával, adórendszer átalakításával elérni.

Egy dolgot még mondott, esküszöm vissza fogom keresni, biztos ki lehet kérni ezeket a felvételeket, azt mondta, rákérdeztek: egykulcsos adó? Azt mondta, nem, kétkulcsos! Ezt mondta. Tehát akkor ezek szerint az önök vezető politikusa, mindenki nemzeti egységét megtestesítő ikonja képes volt hazudni, pedig hát mondott olyat, hogy ő sohase hazudott. De hát akkor ezek szerint mégis csak van ilyen. Tehát azt gondolom, hogy ez a két átverés mégis csak a kulcsa annak a helyzetnek, amiért ma itt vagyunk, és amiért, mondjuk tegnap is beszélünk az adórendszerről a magánnyugdíjpénztárak kapcsán, és akkor mindig ezek a témák összekapcsolódnak, de nyilván ennek a vége a költségvetés lesz, amikor majd az egészről együtt fogunk beszélni, és ugyanezeket a vitákat lefolytatjuk, tehát ezt már látom előre.

Nagyon sok minden más is elhangzott. Én ragaszkodom ahhoz, amit elmondtam, ebben a bruttó 2 millió feletti dologban. Elhangzott az is, hogy hát de itt a közsférára gondolt – nem erre gondolt Orbán Viktor. Azt mondta, hogy a bruttó 2 millió feletti fizetés a jó erkölcsbe ütközik. *(Közbeszólások kormánypárti képviselők részéről: A közsférában.)* Egyébként közvetlen eszközei vannak a közsférában ennek az intézkedésnek a megtételére: 98 százalék, s a többi, tehát bérplafon, illetve a végkielégítések tekintetében ez a 98 százalékos adó. Ez egy közvetlen eszköz. De észre kell venni, hogy az ilyen típusú közvetlen eszközök mellett a versenyszférára is vannak közvetett eszközeik. Ez a közvetett eszköz az adórendszer vagy az adójogszabályok. Tehát azt tudnám mondani, hogy ha tényleg ennyire jó erkölcsbe ütköző a bruttó 2 millió fölötti fizetés *(Dr. Lanczendorfer Erzsébet: A büdzséből.)*, egyébként azt gondolom, hogy ez tényleg így van, és azt kell mondjam, ez már nem is a felső középosztályról szól, ez a gazdagokról szól; azt hiszem, ezt azért alá tudjuk írni mindannyian. Tehát a bruttó 2 millió fölötti fizetés a leggazdagabbakról szól ebben az országban. Ha ez így van, akkor pedig nem a közvetlen szabályozási kérdések, hanem a társadalmi szolidaritás miatt kellene valami ilyet elfogadni. Fogadjuk már el: 24 millió bruttó fölött ilyen típusú elvonás, jó, ne legyen 98 százalék, igaz, mert akkor valószínűleg azt is osztalékágon vennék ki, vagy valamit kitalálnának, vagy elpakolnák ezeket a jövedelmeket, nem lennének ilyen magas fizetések. De azt tényleg nem tudják nekem elmagyarázni, hogy azt miért ne lehetne megcsinálni, hogy 2 millió bruttó felett, mondjuk, egy 40 százalék körüli adókulcs belép. Ez már nem a középosztályról szólna egyébként, ne mondják már, hogy arról! Hát nem! Szerintem abszolút nem! 2 millió bruttó fölött, ha mondjuk, 40 százalékos adókulcsot bevezetnének, az egy olyan típusú jövedelmet hozna – nyilván itt is meg kell nézni, hogy ennek milyen nagyságrendje van –, amiről szerintem nem mondhat le az állam egy válsághelyzetben. Ez a véleményem.

Egy kiszólást hoznék még ide: szegény embernél nem tudnak pénzt hagyni. Azt hiszem, ezt Bertalan képviselő asszony mondta; szegény embernél nem tudnak pénzt hagyni. Hát, azt hiszem, ennek megfelelő az előterjesztésük is.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Hirt Ferenc képviselő úré a szó.

HIRT FERENC (Fidesz): Elnök úr, köszönöm. Megpróbáltam szépen csendben végighallgatni az ellenzéki képviselőtársaimat, és én azt gondolom, hogy szerintem savanyú a szőlő, mert ez ilyen egyszerűen is lehetséges. Rugózunk itt olyan kérdéseken, én is a kkv-szektorból jövök, hogy bruttó 5 százalékos emelés kell ahhoz, hogy valaki azt mondja, hogy jól járt. Hát a Földön járunk vagy a Holdon? Borítékban kapja az emberek 70 százaléka a fizetését. Nem 5 százalékos emelés lesz, hanem annál több. Ez így van. *(Varga László: De nem erről volt szó.)* Dehogyan! Azt szeretnénk, hogy gyereket vállaljanak és dolgozzanak. Ezeket az embereket szeretnénk előnyben részesíteni. Erről beszélünk! Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük. Vágó Sebestyén képviselő úré a szó.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm a szót. Csak egypár reakció; nem akarok ilyen nagy hitvitákba belemenni, csak néhány dolgot nem tudok szó nélkül hagyni.

Amikor gyesről, gyedről van szó, akkor a gyerekvállalás nem egzisztenciális kérdés; amikor adókedvezményről van szó, akkor a gyerekvállalás egzisztenciális kérdés? *(Közbeszólások kormánypárti képviselők részéről: Nem. – Nem erről van szó.)* De – de mindegy...

Egyébként az adókedvezménnyel egyetértek. Amivel nekem problémáim vannak, az az, hogy ez az egykulcsos adó bevezetésével együtt fog megtörténni. És lehet beszélni köztisztviselőről meg közalkalmazottakról – most együtt mondom a két képviselő asszonynak a reakciót –, ők rosszul fognak járni. Képviselő asszony mondta, hogy aki tud, akar és képes tenni valamit, annál kell otthagyni a pénzt. A tanár nem tud, képes és akar tenni? A szociális munkás nem tud, képes és akar tenni? *(Lakatosné Sira Magdolna: És gyereket is nevelnek.)* Ő rosszabbul fog járni. *(Lakatosné Sira Magdolna: Ki jár rosszabbul?)* A mostani állapothoz képest fog rosszabbul járni. *(Lakatosné Sira Magdolna: Nem, nem fog!)* Elnézést, én is meghallgattam önöket, önök is hallgassanak meg engem!

Szó volt a tudatosan vállalt gyermekről. Ha valakinek csökkenni fog a nettó fizetése, azt hiába kecsegteti az adókedvezmény a következő évben, amikor meg fog születni a gyermeke, vagy amikor a pocakjában lesz a gyermek, kecsegtetni fogja a gyermekvállalásra! Ha egyszerűen az anyagi helyzete miatt, a megváltozott, egykulcsos adórendszer miatt nem tudja megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy aztán később igénybe tudja venni ezt az adókedvezményt, akkor nem nőni, hanem csökkenni fog a kettő együttes bevezetésével a gyerekvállalási kedv. És ez tény. És rosszabbul fog járni a köztisztviselő, és jövőre még inkább el fog menni alkalmi munkát vállalni, mint hogy az ügyfelekkel szenvedjen a polgármesteri hivatalban. Majd szembesülni fog ezzel a polgármester asszony a polgármesteri hivatalában a jövő évben.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Baráth Zsolt képviselő úré a szó.

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm, elnök úr. Nem mondom azt, hogy az adó- és járulék törvények nagyon közel állnak hozzám, de elképesztő módon azon kaptam magam, hogy amikor 2010. október 21-én egy ilyen nyolcadik órás bizottsági ülésen annak a pártnak az általam tisztelt képviselő asszonyának, aki miniszter asszony is volt, annak a pártnak a képviselője, akik nyolc év alatt lerohasztották ezt az országot, már majdnem igaza van néhány dologban *(Szűcs Erika, távozás a teremből: Nem emiatt megyek ki. – Derűtség.)*, akkor úgy döntöttem, hogy én is szólok. És szeretném azt is mondani, hogy nem vagyunk egy platformon sem az MSZP-vel, sem az LMP-vel, habár Vágó Gábor képviselőtársam közvetített itt már néhány jobbikos gondolatot is *(Derűtség.)*, de néhány dolgot azért szeretnék elmondani, illetve szeretnék kérdezni.

Én T/1376. számú törvényjavaslatnak mondom ezt, mert ki sem bírom mondani ezt a hosszú címét. Mellesleg nagyon köszönöm a kormány szakértőinek, illetve aki összeállította ezt az anyagot, mert nagyon sokat tanultam ebben a néhány órában, nagyon sok hasznos információhoz jutottam. A következő dolgokat szeretném megkérdezni.

A 6. oldalon, amiről tulajdonképpen szól itt a vita, a nettó keresetek alakulásánál az első három pontozott rész a 60 236 forintról, majd a 60 473-ról szól, aztán a 105 373 és a 108 847 forintról szól, majd még folytatja itt a 141 283 és a 141 952 forinttal. Itt szó esett arról az úgynevezett hatástanulmányról. Gondolom, itt nem hatástanulmányt végeznek, hanem tudja az APEH statisztikák alapján, hogy ennyi jövedelmet Magyarországon 2010-ben hány ember visz haza, hány ember rendelkezik ennyi jövedelemmel. Én kíváncsi lennék arra, hogy például 2010-ben a jelzett adatok alapján 60 236 forintot hány ember visz haza, aztán 105 373 nettót és 141 283-at.

Amíg ezt szakértő úr, illetve a kormány képviselője megkeresi vagy megmondja nekem, addig elmondanám azt, hogy Magyarországon miért nincs bevezetve az euró. Illetve Magyarországon be van vezetve az euró, csak – Drábik János szavaival élve – még a forint nincs kivezetve. *(Derűtség.)* Ugyanis bemegyünk egy multiáruházláncba és odamegyünk a pénztárhoz, ki van írva nagy betűkkel, hogy itt euróval is lehet fizetni vagy euróval lehet

fizetni, és ki van írva minden multiáruházlánc pénztáránál az euró napi árfolyama. Azért nincs végül is, tizenvalahány éve ezzel hitegetnek bennünket, legalábbis 1990 óta, hogy miért nincs bevezetve Magyarországon az euró, mert ha bevezetnék az eurót, akkor gyorsan átszámolom a 60 236-ot, mondjuk, 280 forintos árral, hát ez olyan 210-220 euróra jönne ki 2010-ben egy embernek a havi jövedelmeként. Ezt folytathatnám a nettó 105 ezer vagy 108 ezer forinttal is, de folytathatnám a 141 ezer forinttal is. Ezért nincs Magyarországon, és egy jó darabig nem is lesz még bevezetve az euró, mert ha bevezetnék az eurót, akkor azzal kellene szembesülnie a mindenkori kormánynak, jelenleg a Fidesz-KDNP által vezetett kormánynak, hogy tőlünk pár száz kilométerre – és nem akarom kettéosztani az országot, ezért nem is Kelet- és Nyugat-Magyarországról beszélek, hanem mondjuk, Ausztriáról –, a pár száz kilométerre lévő Ausztriában nem 210 eurót keresnek a minimálbéresek, hanem ennél jóval többet. Tudomásom szerint a munkanélküli-segély is ennek legalább három-négyszerese.

Nagyon sok olyan hívószó elhangzott, ami engem végül is arra készítetett, hogy szóljak. Az erős középosztályt határozza már meg nekem valaki a kormánypárti képviselőtársaim közül, hogy mi az erős középosztály!

Azonkívül elhangzott az, hogy magyar gazdaság. Hát, kérem, tudomásom szerint magyar gazdaság nem nagyon van pillanatnyilag, 2010-ben Magyarországon.

Aztán hogy a társadalom hogyan szakadt Kelet- és Nyugat-Magyarországra, ezt tudjuk az elmúlt húsz, usque harminc évből. De ezt tényleg nem kéne tovább fokozni, főleg nem azzal, hogy mindig ezt emlegetjük; akkor még valakinek eszébe jut politikai síkon, mivel ez a vita is politikai síkra terelődött, hogy csináljunk lakosságcserét, mondjuk, Kelet- és Nyugat-Magyarország között, amit én nagyon nem szeretnék. *(Derűltség. – Dr. Varga László: Én maradok!)* És engedjék már meg képviselőtársaim, hogy ne sajnáljam a szegény multikat, mert ez is szóba került.

Hirt Ferenc képviselőtársamnak pedig nagy tisztelettel reagálnék a megjegyzésére. Savanyú a szőlő, hát igen, annak nagyon savanyú a szőlő, aki 60 236 nettót birtokol egy hónapban, és azért azt elmondanám, nemcsak Ferencnek, hanem mindenkinek, azt higgyék el, hogy a 60 236 forintos nettós is szeretne azért plazmatévét venni. Köszönöm.

A kormány képviselőjétől várom a választ, gondolom, azt böngészi az úr, hogy hány ember birtokolja ezeket a pénzmennyiségeket. Erre azért kíváncsi lennék. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most én szeretnék még néhány szót hozzászólni. Igyekszem rövid lenni, most már nem belemenni annyira a hitvitába, csak korrigálnék néhány elképzelést. Én a parlamentben szembesültem azzal, hogy a Fidesz és a KDNP-frakció gyakorlatilag népesedés szempontjából szinte egy mítoszt teremtett a '98 és 2002-es időszak köré. Hát én majd adatokkal lerombolom ezt a mítoszt, csak most konkrétan nincsenek nálam, de ha jól emlékszem, 2002-ben éppenséggel csökkent is a születések száma, de higgyék el, hogy 92 és 95 ezer között mozgott ez alatt a négy év alatt körülbelül. Egy-kétezres eltérés volt évenként, hol le-, hol felment egyébként. Majd a parlamentben is el fogom mondani, hogy ez egy érdekes mítosz, amit önök lehet, hogy elhisznek, de az adatok majd magukért fognak beszélni.

És én nagyon jól emlékszem, hogy '98 és 2002 között éppen munkavállaló voltam, két helyen is dolgoztam 12 órát naponta, halálra dolgoztam magam, három gyermekem volt, jött a Fidesznek az egyébként számunkra is támogatott adókedvezménye, de nem tudtam igénybe venni a három gyerekem után az adókedvezmény teljes összegét. Körülbelül a felét tudtam igénybe venni, pedig 12 órát dolgoztam, többet kerestem, mint az átlag, és mégsem lehetett. Ez csak egy adalék a saját élethelyzetemből, ami az emberek nagy részére fog, most még nagyobb részére fog vonatkozni. Ezek tények.

Úgy gondolom, azt látom egy kicsit problémásnak, hogy a minisztérium számunkra számokkal bemutatta, hogy mi fog történni. Ezekkel a számokkal nem tudok vitázni, de

önöknek sem kéne vitázni, el kell olvasni, amit most itt elmondtunk, hogy mennyivel kapnak reáltekintetben kevesebbet. De ha önök nem veszik számításba, hogy létezik infláció Magyarországon, akkor is 243 forinttal fog többet kapni a minimálbérből élő ember. De nem akarom újra végigmondani ezeket a példákat.

Külön meg szeretném említeni, amit Vágó Gábor mondott, hogy az, hogy a gazdagok felé irányítjuk a jövedelmeket, annak a gazdasági hatása egyáltalán nem biztos, hogy olyan jó lesz, mint várnánk. Igenis, lehet, hogy ők majd jachtokat fognak venni Horvátországban, s a többi, az egyszerű átlagember, ha egy kicsivel többet hagyának nála, biztos, hogy magyar élelmiszert vásárolna elsősorban, ahogy itt nagyon jól elhangzott, én is pont ilyen példát akartam mondani, hogy mondjuk a szójás virsli helyett vesz juhbeles virslit egyszer egy hónapban, hogyha több a jövedelme. Tehát ez azért veszélyes és gazdaságilag átgondolandó kérdéskör.

Főosztályvezető-helyettes úrnak szeretnék én is konkrét kérdést intézni így utoljára. Az egyik, talán azt kérném, hogy a Baráth Zsolt által felvetett kérdésre, ha lehet százalékos arányban válaszoljon, az jobban mutatná az arányokat, mint maga az, hogy hány fő esik ezekbe a kategóriákba, de egyébként ez érdekes lesz, már előre mondom.

A másik, hogy talán arra válaszolna, ez engem érdekel, nem vagyok adótanácsadó, de elméletileg egy háromgyerekes család gyermekenként 206 250 forint adókedvezményben részesül, vagyis akkor 620 ezer forintot keres ez a család – ugye megosztható –, tehát a két szülő akkor tudja igénybe venni a teljes gyermektámogatást. Ehelyett viszont az anyag azt írja és hozzá kell tenni, hogy a mi szakértőink is azt írta, hogy 480 ezer forint körül tudják igénybe venni a teljes gyermektámogatást a három gyerek esetében. Én nem tudom ez matematikailag hogy jön ki, nem vagyok adószakértő, hogyha erre kapnánk választ, annak örülnék.

Még egy utolsó kérdésem van főosztályvezető-helyettes úr felé. Hogyha jól olvasom, az adókedvezményeknél azt látom, hogy az östermelőknél az östermelői kedvezmény igénybeviteléhez kapcsolódó jövedelemkorlát megszűnik. Most akkor ez, ezek szerint jövedelemkorláthoz van kötve, hogy ezt a százezer forint kedvezményt megkapják, akkor ezt eltörlik teljesen, most már, aki hárommilliárdot keres, az is megkapja, hogyha östermelő adott esetben? Tehát ez akkor tulajdonképpen valahol ezt jelenti? Tehát százezer forintot most már mindenki kap mint östermelő, és a kedvezményt levonhatja az adójából? Csak azért kérdezem, mert én is östermelő vagyok, aztán kíváncsi is vagyok. Na de hát a viccet félretéve, ez is érdekes számomra, mert ez inkább rámutat egy ilyen logikai gondolkodásra, hogy ez tényleg hogy működik.

Vágó Gábor képviselő úrnak adok még szót.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Igen, tényleg nem akarok most ilyen hitvitákba belemenni, de azért nagyon jól kiviláglottak itt az alapvető ellentétek, hogy mik húzódoznak a háttérben, és azért látható itt a vitában, szerintem volt magas színvonalú hozzászólás mindkét részcsoporttól, és ez üdvözlendő, de egyetlen egy apró dolog még nem jelent meg a vitában, ez a pályakezdők kérdésköre. A pályakezdők továbbra is ugyanúgy nagyon rossz helyzetben vannak, mivel eleve gyakorlat nélkül nehezen veszik fel őket, hogyha felveszik, alacsony munkabérral veszik fel őket, és a pályakezdők, hát életkorukból fakadóan általában még nem rendelkeznek gyermekkel. Tehát, hogy a pályakezdők fiatalok, pont ez a korosztály lesz az, aki a legrosszabbul jár ezzel az adórendszerrel. És nagyon szeretném azt, hogyha egy fiatalnak lenne perspektívája Magyarországon, érezze azt, hogy érdemes itt Magyarországon munkába állni, vállalkozást kezdeni. Az viszont, hogy jelenleg, hogy úgy mondjam, a jövőendő életének a kapuit eléggé szűkre nyitja a kormány, az tovább erősíti azt a hitet, hogy Magyarországon a fiatalok egyharmada külföldön képzei el a jövőjét.

Ez egy nagyon rossz tendencia, és a fiatalokon, a fiatal pályakezdőkön mindenféleképpen segíteni kell, és hogyha vannak olyan adórendszerbeli megfontolások, amelyeken módosító javaslatokkal lehet segíteni, akkor kérem, hogy a kormányoldal figyeljen, hogy hogyan lehet a pályakezdőknek segíteni, akik ezen rendszer miatt vesztesei lesznek a dolognak, tehát ők kiváltképpen nem mondhatók nyertesnek. És mi nem akarunk társadalmi csoportokat szembeállítani egymással, de azt látni kell, hogy egy adórendszer változtatása soha sem egy „vindin” szituáció. Itt mindig vannak olyan bizonyos jövedelmi csoportok és nem feltétlen társadalmi csoportokra célok most, akik nem járnak olyan jól, mint más jövedelmi csoportok, és ez relatív veszteség is lehet, nem feltétlenül abszolút az.

Csak még egy apró helyesbítés Varga László úrnak, hogy nem tudta, hogy honnan jön majd ez az öt százalék körüli fizetésemelés. Hát ez nagyon egyszerű, ha a minimálbért megemeljük. *(Dr. Varga László közbeszólása.)* Értem, jó, de ez akkor egy apró dolog, de azért örülök, hogy ilyen hosszan, de kimerítően tudtunk vitatkozni egy ilyen adórendszerről, és reméljük, hogy a részletes vita előtt a módosító javaslatok során sokkal jobbra tudjuk tenni ezt a javaslatot, mint amilyen most. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Rónaszékiné Keresztes Monika képviselő asszonyunk adok szót.

RÓNASZÉKINÉ KERESZTES MONIKA (Fidesz): Egyetlen mondatban szeretnék csak az erős középosztályhoz hozzászólni, mert ezt hangsúlyoztam. Amennyiben abból indulunk ki, hogy a tudat határozza meg a létet, akkor nagyon veszélyes dolog a mítoszrombolás, mert igenis egy kormányzati pozíciónak, egy nemzet vezetésének, egy ország vezetésének kell hogy egy tudati céliránya legyen.

A mai nyolc órában nem került még szóba itt a morális alap, ami szintén egy nagyon erős dolog. Ha egy nemzet gerince, ami igenis, mind a két oldalról, nemcsak a Fidesz oldaláról – sajnálom, ha ezt esetleg a Fidesz szavazói értették meg többségében és szavaztak ránk, de ez nem azt jelenti, hogy csak a Fidesz szavazói rétegéből lévő családokról vagy dolgozó emberekről szól. De igenis, ha egyre bővül ez a réteg, akkor ő gondolkodik, tudatosan szaporodik, hogy így mondjam, minőségileg gyermeket nevel, a társadalomnak hasznos munkát végez, és a jövőbe befektet. És egyszerűen ez biztosítja a következő nemzedék jól felfogott létét. Tehát ez a középosztály.

És nagyon-nagyon fontos a mítoszteremtés. Mert igenis, ami '98-2002 között volt, pontosan ezt a tudati irányt indította el, még ha nem is tudta tökéletesen megvalósítani, de igenis, elindult. Tudom, mert mi sem tudtuk igénybe venni egyébként akkor az összes adókedvezményt, de láttuk az irányt. És szükséges lett volna még négy év, pontosan tudom, végigcsináltuk a gyermekeinkkel mi is.

És ne felejtsük el, ami viszont itt egyszer talán szóba került, de nem olyan sokszor: ez a nyolc év – nézzünk körül, hogy mi van körülöttünk! Most olyan mértékű tűzoltási időszak van, hogy ehhez a bizonyos tudathoz meg célirányhoz fokozatosan lehet hozzátenni az eszközöket, amit szakmailag nyilván a kormány képviselője tud, meg a számítások alapján, a módosító indítványok alapján fel tudjuk építeni, de igenis, minden egyes rétegnek lépésről lépésre lehetőséget szeretne adni a mostani koncepció. És ez nagyon fontos, hogy ezt ne veszítsük el. A számok beszélnek, itt van, a borítékban igenis több lesz a pénz. De ez nem azt jelenti, hogy a most nem olyan jól járó rétegeket ott fogjuk hagyni. De szüksége van egy húzórétegre az országnak, és ez minden működő, fejlett demokráciában így van. És ahol ezt felfogják, ott komolyan is veszik és működtetik. Nézzék meg Franciaországot... *(Vágó Gábor: Nézzük: tüntetések vannak. – Derűtség.)* Hát, a franciák mindig tüntetnek. *(Derűtség.)* De más a középosztály színvonala, más szintről tüntetnek – és ez nem mindegy.

ELNÖK: Köszönjük szépen, képviselő asszony. Lanczendorfer Erzsébet képviselő asszonyé a szó.

DR. LANCZENDORFER ERZSÉBET (KDNP): Köszönöm szépen, elnök úr. Képviselőtársam átszámította euróba a minimálbért, és Ausztriával hasonlított össze bennünket. Tényleg kétségbeejtő ezeket a számokat hallani. Egyre szeretném a figyelmét felhívni: hogy az elmúlt nyolc évben nem Fidesz-KDNP kormánya volt Magyarországnak, hanem MSZP-SZDSZ kormánya. Úgyhogy mi nem vesszük ezt a kritikát magunkra természetesen.

A másik, hogy ki a középosztály. Ha azt kérdezi képviselőtársam, hogy mennyi a jövedelme, és mondjam meg euróban, nem fogom tudni. De amit Monika képviselőtársam is elmondott, igen, a húzórétege a nemzetnek, az a réteg, amelyik képes kis- és középvállalkozásokat működtetni. És ez azért nagyon fontos, mert mint tudjuk, a munkavállalók 80 százalékát a kis- és középvállalkozások foglalkoztatják: a munkavállalók 80 százaléka kis- és középvállalkozások hatáskörében van.

Ha ez így igaz, márpedig így igaz, ez hatalmas pénzmennyiséget jelent a büdzsének mindenképpen. Ezért mondjuk, hogy az erős középosztály az, amely a vállára tudja venni az országot, és ez szükséges ahhoz, mint már az előző hozzászólásomban mondtam, hogy a szociális szféra is talpon tudjon maradni.

Ezt értjük erős középosztály alatt. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Egy jelentkező van jelen pillanatban, Stágel Bence képviselő úrnak adok szót.

DR. STÁGEL BENCE (KDNP): Bocsánat, hogy itt a vita nyolcadik órájában megszólalok, talán már mindenki az utolsó hozzászólását mondaná, de mindig felmerülnek olyan kérdések, amire én is kénytelen vagyok reagálni.

Vágó Gábor képviselőtársam említette a pályakezdők problematikáját. Igen, ez nagyon nagy probléma, hogy a fiatalok tömeges külföldre vándorlása elég nagy méreteket öltött, és ez ellen mindenképpen tenni kell. Éppen ezt szolgálná ez a törvényjavaslat is (*Vágó Gábor: Hogyan?*), hogy a munkaadói és járulékkerhek csökkentésével a pályakezdő fiatalok el tudjanak helyezkedni (*Közbeszólások ellenzéki képviselők részéről: Hol van benne járuléksökkentés?*), tehát ez a munkahelyteremtést szolgálja a pályakezdők számára is. Tehát nemcsak önmagában az szja-kérdésről van itt szó, hanem hogy egyáltalán a fiataloknak munkájuk legyen, és megfelelő képzettségük megszerzése után el tudjanak helyezkedni, akár különböző családi vállalkozásokban is.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Varga László képviselő úr jelentkezett még.

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Most már tényleg csak fél percben. Nem tartalmaz ilyet a javaslat szerintem (*Dr. Stágel Bence: De igen!*), de mindig konstruktívak voltunk egymással, meg fogjuk majd ezt beszélni szerintem külön körben. Úgyhogy erről ennyit.

Annyit jelentenék be a végén szolgálati közleményként, nem nagyon kapcsolódik ide, bár szóba került a vitában, hogy Fellegi Tamás bejelentette, hogy a Szurgutnyeftygaz részvényeit megvesszük a MOL-tól (*Sic!*), és a vita elején ez felmerült, hogy mi mindig ilyen hülyeségeket beszélünk. Ez most a valóság, úgyhogy akkor mégiscsak igaz.

ELNÖK: Köszönjük – vannak tehát, akik hamarabb tudják a dolgokat.

Kérdezem, kívánnak-e még a képviselők hozzászólni a témához? *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nem, akkor Szatmári László főosztályvezető-helyettes úrnak megadom a szót a válaszadásra.

Szatmári László válaszai

SZATMÁRI LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Amikor itt nagy bőszen elkezdtem túrni a táskámat, hogy adatok után nézzek, akkor egyvalamire rájöttem: hogy az, ahogyan önök ezt a kérdést felteszik, ebben a pillanatban nem válaszolható meg. 2010-es adataink ugyanis 2011-ben lesznek 2010-ről.

Persze hogy tudjuk, hogy hányan lehetnek, akiket minimálbér szintjén szoktak foglalkoztatni, ez pendlizik olyan 600 ezer és 1 millió környékén. Mihez képest nézzük? A 4,2-4,3 millió olyan magánszemélyhez viszonyítjuk, aki valamilyen módon az adóhatóság előtt megjelenik, vagy bevallást ad, vagy munkáltatója elszámol az adójával, s a többi, s a többi.

ELNÖK: Elnézést, főosztályvezető-helyettes úr, hogy megszakítom. Nekünk a 2009-es adat is nagyon tökéletes lenne, abból már lehetne következtetni elég jól.

SZATMÁRI LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Erre viszont azt tudom mondani, amivel folytattam volna, hogy ennek, hogy ez egy jövedelmi szint, valószínűleg nem sok értelme van, mert azt érdemes megnézni, hogy milyen jövedelmi sávban hányan vannak. Ezt mi a decilises beosztással szoktuk leginkább közelíteni. A 2009-es adatokat erről rendelkezésre tudjuk bocsátani; ebben a pillanatban nincs nálam. De azért olyan érdekes adatokra emlékszem fejből, hogy a felső két decilis fizeti az összes adónak a 76 százalékát; tehát 20 százaléknyi adózó fizeti az összes adó 76 százalékát. Ha ilyenre gondol a tisztelt bizottság, ilyen típusú megoszlási adatok vannak, tehát ezt rendelkezésre tudjuk bocsátani.

ELNÖK: Szeretnénk akkor majd látni írásban, ha lehet.

SZATMÁRI LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Ezt is rendelkezésre bocsátjuk, természetesen.

ELNÖK: Jó, rendben. Tessék folytatni!

SZATMÁRI LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Ha megengedik, az elhangzott konkrét kérdésekre szívesen válaszolnék.

Szintén elnök úr kérdése volt az, hogy östermelői kedvezménynél ez vajon mit jelent: hogy mindenki, akinek van östermelői igazolványa, kap 100 ezer forintos kedvezményt? Nem, ez azt jelenti, hogy egyébként is van egy östermelői kedvezmény; az östermelésből származó jövedelemnek az adójára vonatkozik ez a kedvezmény. Tehát ez nem azt jelenti, hogy ha nincs is östermelésből származó jövedelem, akkor is kapja; tehát erről szó nincs. Nyilvánvalóan ilyen módon adókijátszásra, csak azért, mert östermelői igazolvánnyal rendelkezik, kap 100 ezer kedvezményt, nincs lehetőség.

A 480 ezer, illetve 620 ezer forint közötti különbség miből adódik? Abból adódik, hogy 2011-ben, 2012-ben még ez a bizonyos szuperbruttó vagy kvázi szuperbruttó fennmarad. Tehát igazából a 480 ezer forint az adóalapban – és ez a kedvezmény adóalap-kedvezmény – többet jelent. Ez az eltérésnek az oka; gondolom, tovább nem is kell ezt mondanom.

ELNÖK: Értem, köszönöm.

SZATMÁRI LÁSZLÓ (Nemzetgazdasági Minisztérium): Felvetés volt, hogy vajon miért nem ment be az OÉT-ra. OÉT lesz, éppen holnap, pénteken lesz OÉT, akkor viszi be az adócsomagot a kormány. Azt már hozzá sem kell tennem, hogy egyébként az utóbbi években eléggé bevett gyakorlat, hogy az OÉT-en elfogadott megállapodásokat a kormány úgy viszi be, hogy felkér egy bizottságot módosító indítványoknak a benyújtására. Ebben tehát az égvilágon semmi rendkívüli nincs, hogy az egyeztetésen megszületett megállapodásokat a parlamenti szakban építi be a törvényszövegbe a jogalkotó.

Egy felvetés elnök úrnak a 145. §-t illetően. Visszaautalnék Borissza Gyula főosztályvezető-helyettes úrnak arra a mondatára, hogy jelenleg az, hogy mi lesz a magánnyugdíjpénztárak sorsa, ugyanakkor a szabályozásuk még kidolgozás alatt áll. Tehát igazából, ha ez a szöveg avíttasnak tűnik, akkor még azt tudjuk mondani, hogy kérem, jelenleg az a helyzet, hogyha valaki pályakezdő, akkor neki magánnyugdíjpénztárt kell választani. Tehát ez nem azt jelenti, hogy bármikor, amikor egyszerűsített foglalkoztatásba kezd, minden egyes alkalommal be kell jelentkeznie. Hanem abban a pillanatban, amikor pályakezdő, akkor ezt a bejelentkezést meg kell tennie. Ez a szabály most csak erről szól, és hogy ilyen a jövőben lesz, ilyen bejelentkezési kötelezettség vagy nem, arról én sem tudok többet mondani, de ez a szabály nem szól többről.

Akkor még egy-két dolog, remélem, hogy nem megyek át nagyon a politikai érvelés síkjára, hanem megmaradok a szakmán belül. Szóval feketefoglalkoztatás és tőkejövedelmek adójának csökkentése közötti kapcsolat, meg hogy a tőke pártjára áll-e az egykulcsos adóztatás. Egy dolgot talán a bevezetőmben mondtam: a progresszív adóztatás a tőkejövedelmek tekintetében nem érvényesült. Jelenleg sem érvényesül. Tehát tulajdonképpen ami történik, hogy a tevékenységi jövedelmekre vonatkozik a jövőben az egykulcsos adóztatás, tehát ebből a szempontból azt állítani, hogy ez a változtatás a tőkének tett engedmény lenne, ez önmagából a szabályozásból nyilvánvalóan nem következik, hiszen a progresszív adóztatás az eddigiekben is kizárólag a tevékenységi jövedelmekre vonatkozott, önálló, illetve nem önálló tevékenységű jövedelmekre, illetve van egy nagyon pici szelet, az úgynevezett egyéb jövedelmek, amiket sehová máshová nem tudunk besorolni.

Tehát lényegében a tőkejövedelmeknél eddig is különadózás volt, és jellemzően a tevékenységi jövedelmek magasabb kulcsánál alacsonyabb kulccsal történő adóztatás valósult meg. Tehát ezt mondtam, ezt állítottam a mondandóm elején, hogy a magyar adórendszer létrejöttétől kezdődően duális szerkezetű volt. A progresszivitás soha nem vonatkozott a tőkejövedelmekre. És az, hogy egykulcsos rendszerben a tőkejövedelmeknek a kulcsa is ugyanaz, mint a tevékenységi jövedelmeknek, hát nem egykulcsos az adórendszer akkor, hogyha ez nem így működik. Ez fogalmi eleme az egykulcsos adónak, hogy minden jövedelemre ez vonatkozik.

Feketefoglalkoztatás. Hát ugye az a ritka eset, amikor egyébként a feketefoglalkoztatás forrása legálisan leadózott pénzből teremődik meg. Ez nagyon ritka eset. Többnyire ennek a forrása általában a bevételek eltitkolás, tehát maga, az a jövedelem, amelyik a feketefoglalkoztatási forrás, az maga sem visel adót. Tehát ilyen szempontból lehet mondani, hogy az, hogy a 20 vagy 25 százalék helyett 16 százalék, tulajdonképpen nem új helyzet, tehát ez se nem érv, se nem ellenérv, amellet, hogy a feketefoglalkoztatás bővülne. Amellet persze azért lehetne érveket hozni, hogy kérem, pusztán az a körülmény, hogy van egy magas szinten beállított adójóváírás, nem állítom azt, hogy magas a minimálbér, de van egy magas szinten, majdnem a minimálbér szintjét elérően beállított adójóváírás, az kérem, azt a helyzetet meglehetősen konzerválja, hogy dolgozót tulajdonképpen minimálbér szintjén érdemes bejelenteni és foglalkoztatni. És az adójóváírásnak van egy olyan természete, hogy amikor kezd kifutni, visszaveszi az adójóváírást, akkor a marginális terhelés megnő, tehát

igazából van egy ellenérdekeltség a jövedelem növelésével szemben. Tehát ezt a helyzetet cipeli most az adótörvény, miközben hangsúlyozottan nem sajnáljuk a minimálbértől foglalkoztatottaktól azt a nettó jövedelempozíciót, amit elérték, de kérem, azért az egy tarthatatlan állapot, hogy a foglalkoztatottaknak egy igen jelentős részét ezen a szinten jelentik be és a többi, az ellenérdekeltség okán, az nem jelenik meg. Valóban sok esetben az van, hogy a többi zsebből zsebbe bonyolódik, és ennek a forrása nem a legálisan leadózott, az osztalékágon kivett jövedelem, hanem valójában ennek a forrása az adóztatás alól elvont jövedelem, tehát ilyen típusú összefüggés a feketefoglalkoztatással, nem gondolom, hogy fennállna.

És hát azért vannak ennek a változtatáscsomagnak más elemei is. Tehát az, hogy a tíz százalékos társaságiadó-kulcs elérhető különösebb feltételek nélkül, azért ez a vállalkozásoknál már az idén több jövedelmet hagy kint, jövőre egészében érvényesül ez a hatás, tehát nemcsak második félévtől, és 2013-tól pedig minden értékbeli korlátozás nélkül a tíz százalékos adókulcs alkalmazható. Ettől a kormány azt is várja, hogy az ország tőkevonzó képessége javul. Az egy tapasztalat, ahol alacsony adókulcs van, és mellette vannak más lehetőségek, önmagában az alacsony adókulcs nem elég, mellette vannak más előnyeink is, van munkára fogható képzett munkaerő, s a többi, akkor ez igenis egy olyan előny, amely már növekedést generálhat. De azért egyik fontos eleme az adókulcsban megjelenő elem is.

A kedvezményekről szó volt, hogy a kedvezmények hogyan változnak, hogyan nem változnak. Kérem, a kedvezményi rendszerben a 2010-hez meglépettekhez képest jelentős változás már nem is következik be. Tehát gyakorlatilag azok a kedvezmények, amelyek a rendszerben maradtak, azok lényegében megmaradnak. Tehát ez nem sok, a fogyatékkal élőknek a személyi kedvezménye, ez az östermelői kedvezmény és teljesen más alapokon egy kibővült bázison adóalap-kedvezményként a családi kedvezmény. Ennél több adókedvezmény a rendszerben nincs. A már megszűnt kedvezményeknek egy kifuttatása történik meg, de ez sem holnap, meg holnapután. Utoljára a 2015. évi adóval szemben érvényesíthetők ezek, ezekre a kedvezményekre már nem lehet jogosultságot szerezni. Tehát ezek a lakáshitel-törlesztés kedvezményének a kedvezményei, amelyekre utoljára 2006-ban lehetett jogosultságot szerezni.

Akkor a tandíjkedvezmény, ez is már csak halasztással igénybe vehető, tehát valószínűleg egyébként is kimúlna 2015-re, de a jogalkotó biztosítja ennek a kifuttatását. Illetve a felnőttképzés díjának a kedvezménye még korábban megszűnt, tehát ezek azok a kedvezmények, amelyek kifuttatással szűnnek meg. Tehát legutoljára 2015-ben lehet igénybe venni.

Talán ezek voltak a leglényegesebb kérdések, amikre, a szakmához kapcsolódóan tölem elvárható volt, hogy reagáljak. Köszönöm szépen.

A sávós adatokat pedig akkor a tisztelt bizottság részére küldeni fogjuk, a decilisek szerintieket.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

ELNÖK: Köszönjük szépen a viszontválaszt.

Tisztelt Bizottság! Akkor szavazás következik a törvényjavaslatról. Aki a T/1376. számú törvényjavaslatot általános vitára alkalmasnak tartja, az kérem, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás.)* Tizennégy igen. Aki nem támogatja? *(Szavazás.)* Hét nem. Tartózkodás? *(Szavazás.)* Nem volt. Köszönöm szépen. A bizottság általános vitára alkalmasnak tartja a javaslatot.

Köszönöm szépen a részvételt Szatmári László főosztályvezető-helyettes úrnak.

A bizottsági véleménnyel kapcsolatban előadót kíván-e állítani a bizottság? *(Jelzésre:)* Stágel Bence lenne a többségi előadó. Gondolom, egyetértünk vele. *(Nincs ellenvetés.)* Kisebbségi véleményt többen is megfogalmaztunk.

VÁGÓ GÁBOR (LMP): Előbb beszéljünk, hogy ne ugyanazt mondjuk el.

ELNÖK: Jó. Akkor kisebbségi előadó lesz egyszer Sneider Tamás, Vágó Gábor képviselő úr és az MSZP részéről Szűcs Erika képviselő asszony. Köszönöm.

Egyebek

Nos, a végén az „egyebekben” már csak egyetlen bejelentésem van. Az előző bizottsági ülésen beszéltük a kihelyezett ülés kérdését. Én felvetem, hogy november 4-ére tegyük ezt a kihelyezett ülést. Ekkor tulajdonképpen előre várhatóan a kapcsolódó módosító indítványok napirenden lesznek, tehát ezt is ott tárgyalnánk meg a kihelyezett ülésen. Úgy gondolom, ez már olyan napirendi pont, amely nem fog túl sokáig eltartani – nem tudom, mi fog még beérkezni –, ha megfelel ez a csütörtökre tervezett ülés; azon a héten is kétnapos plenáris ülés lesz, kedden-szerdán, mert 1-jén, hétfőn nincs ülés. Kérdezem a bizottságot, megfelel-e ez az időpont. Bizottsági ülés mindenképpen lesz, délelőtt, 9-10 óra környékén. *(Rövid egyeztetés.)* Bizottsági ülést mindenképpen kell tartanunk, hogy most pár száz méterrel arrébb vagy itt... Budapesten van természetesen, nem túl messze innen, a Dózsa György úton a hajléktalanellátó intézmény. Tehát bizottsági ülést mindenképpen kell tartanunk, mert érkeznek a módosító indítványok, és azokat akkor kell megtárgyalnunk, máskor nem tudjuk.

Ágh Péter képviselő úrnak adok szót.

ÁGH PÉTER (Fidesz): A frakciónk részéről rendben van.

ELNÖK: Köszönjük, akkor ezt megszervezzük és megteesszük. Köszönjük szépen. Igen, tessék!

ÁGH PÉTER (Fidesz): Az „egyebekben” még egy kérésem van a tisztelt bizottsághoz. A parlamentben is a szavazások után szoktuk a bizottsági tagcseréket megejteni, most is kerítsünk erre alkalmat. Stágel Bencét javasoljuk a frakciónk részéről az ellenőrző albizottságba. Selmeczi Gabriella volt korábban az albizottság tagja, mivel ő a bizottságból kiment, ezért javasoljuk Stágel Bencét.

ELNÖK: Köszönjük. Erről szavaznunk kell. Kérem, aki egyetért a javaslattal, kézfelemeléssel jelezze. *(Szavazás.)* Ezt egyhangúlag elfogadtuk.

Köszönöm szépen a nagyon tartalmas és hosszú munkát.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 24 perc)

Sneider Tamás
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Lajtai Szilvia és Prin Andrea